

Atle Blomgren, Anne Marthe Harstad og Kathrine Skoland

**Leverandører til sjømatnæringen og biomarin industri på Vestlandet:
Kompetansebehov 2016 - 2020**

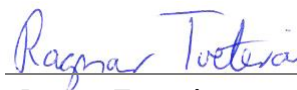
Rapport IRIS - 2016/116

Prosjektnummer: 7302998
Prosjektets tittel: Kompetansekartlegging i leverandørindustrien til sjømatnæringen på Vestlandet
Oppdragsgiver(e): Vestlandsrådet
ISBN: 978-82-490-0874-2
Gradering: Åpen
Kvalitetssikrer: Ragnar Tveterås

Stavanger, 06.09.2016

Atle Blomgren
Prosjektleder

Ragnar Tveterås
Kvalitetssikrer

Einar Leknes
Direktør
IRIS Samfunnsforskning

Forord

Arbeidet med denne rapporten har blitt utført i perioden april til juni 2016. Arbeidet har krevd mye telefonisk kontakt med sjømatleverandørnæringen på Vestlandet, først for å finne e-mailadresser og så for å gjennomføre telefoniske intervju. Til dette arbeidet har vi hatt svært god hjelp av tre veldig flinke skoleelever/ studenter, og vi vil derfor rette en stor takk til:

- *Tonje Riise*
- *Hanne Bratland*
- *Ingebjørg Holmedal*

Vi vil også takke alle som har gitt oss innspill i forbindelse med arbeidet:

- *Din Bemanningspartner ved Jon Botn-Jørgensen*
- *Maritim Forening Sogn og Fjordane ved Maria Brandsøy og Beate Solheim Grønnevik*
- *Greater Stavanger ved Andreas Heskestad*
- *Blue Planet ved Eivind Helland og Morten Bergslien*
- *GCE Blue Maritime ved Per Erik Dalen*
- *Legasea ved Wenche Uksnøy Gabor*

Sist, men ikke minst, vil vi takke alle ansatte i leverandørnæringen og biomarin industri som i en travel hverdag har tatt seg tid til å svare på surveyen vår:

Tusen, tusen takk!

IRIS står naturligvis ansvarlig for rapportens endelige form og innhold.

Stavanger 06. september 2016

Atle Blomgren

Prosjektleder

Innhold

DFORORD	1	4) KOMPETANSESTRUKTUR.....	22	VEDLEGG 2: STØRSTE VIRKSOMHETER PER FYLKE OG PER REGION	37
INNHold	2	5) FORVENTET SYSSELSETTINGSVEKST MOT 2020.....	24	VEDLEGG 3: TABELLER.....	49
SAMMENDRAG	3	6) REGIONAL TILGANG PÅ ARBEIDSKRAFT	28	VEDLEGG 4: FIGURER	50
1) INNLEDNING OG MANDAT	5	7) VIKTIGSTE UTDANNINGSSTED..	33	VEDLEGG 5: SURVEY	52
2) DATA OG METODE.....	10	VEDLEGG 1: IRIS SJØMATPOPULASJON.....	35		
3) LEVERANDØRER TIL SJØMATNÆRINGEN OG BIOMARIN INDUSTRI PÅ VESTLANDET.....	16				

Sammendrag

Mandat: Vestlandsrådet (et politisk samarbeidsråd mellom de fire fylkeskommunene på Vestlandet) har engasjert IRIS for å gjennomføre en studie av kompetansebehov i år og fram mot 2020 hos leverandører til sjømatnæringen og biomarin industri på Vestlandet.

Data og metode: Det er gjennomført elektronisk survey og telefonintervjuer med svar fra 186 bedriftsenheter som representerer rundt 50% av all sysselsetting hos leverandører til sjømatnæringen og biomarin industri på Vestlandet. Merk at dersom vi hadde fått svar fra absolutt alle underenhetene i foretakene som har svart for minst én underenhet, ville svarbedriftene representert over 60% av all sysselsetting hos leverandører til sjømatnæringen og biomarin industri på Vestlandet.

Svar på regionalt nivå: Enheten for surveyen er de enkelte virksomhetene/bedriftsenhetene (eksempelvis EWOS avd. Florø) lokalisert i ett av de fire vestlandsfylkene og ikke samlet kompetansebehov i konsern med hovedkontor i ett av disse fire fylkene.

Alle 500 vestlandsbaserte virksomheter i IRIS sjømatpopulasjon ble kontaktet. IRIS besitter en nasjonal bedriftspopulasjon over virksomheter relatert til sjømatvirksomheter.

Hovedfunn:

- 1) Det er rundt 8 100 sysselsatte hos leverandører til sjømatnæringen og biomarin industri på Vestlandet, hvor av rundt 600 innen biomarin industri og 7 500 hos leverandørene. Utstyrslieferandører er største segment hos leverandørene, Fôr/Medisiner/FoU er nest størst.
- 2) Vestlandet har flere leverandøransatte enn resten av landet til sammen. Biomarin industri har sitt klare tyngdepunkt på Vestlandet.
- 3) Møre og Romsdal har flest ansatte knyttet til både leverandørnæringen og biomarin industri. Sunnmøre er regionen med flest ansatte innen både leverandørnæring og biomarin industri.
- 4) Det er ansatte hos leverandører til sjømatnæringen og biomarin industri i 90 av Vestlandets 121 kommuner.
- 5) De fem kommunene med flest ansatte innen leverandørnæringen til sjømatnæringen og biomarin industri, er Bergen, Ålesund, Karmøy, Vågsøy og Flora. Av disse kommunene er det i Vågsøy og Flora at denne virksomhetene er relativt sett viktigst. Kommunene med flest ansatte innen biomarin industri, er Ålesund, Karmøy, Kristiansund og Haram.
- 6) Rundt 40% av alle ansatte i leverandørnæringen og biomarin industri har høyere utdanning og 40% er faglærte. Andelen

med høyere utdanning er klart høyest innen Fôr/Medisiner/FoU (nesten 70%) og Tjenester/Forvaltning (nesten 60%).

7) Hordaland er fylket med klart flest ansatte med høyere utdanning innen leverandører til sjømat og biomarin industri (rundt 60%). Rogaland og Sogn og Fjordane er fylkene hvor andelen med høyere utdanning er lavest. Møre og Romsdal og Rogaland er fylkene hvor det er klart størst andel fagarbeidere.

8) Over 60% av alle ansatte i leverandørnæringen til sjømatnæringen og biomarin industri under ett har maritim/teknisk/prosess-kompetanse. Innen segmentet Fôr/Medisiner/FoU har nesten 50% av alle ansatte marin/bio/kjemi-kompetanse.

9) Hordaland er fylket med størst andel ansatte med marin/bio/kjemi-utdanning (nesten 40%). I de andre tre fylkene er det maritim/teknisk/prosess-utdanning som dominerer.

10) Fram mot 2020 ventes rundt 2 200 nye arbeidsplasser hos leverandører til sjømatnæringen og biomarin industri. Sysselsettingsveksten ventes å bli sterkest innen Utstyrslieferandører, Tjenester/Forvaltning og Maritime tjenester. Det ventes relativt sett sterkest sysselsettingsvekst i Møre og Romsdal og Rogaland.

11) Sysselsettingsveksten vil i all hovedsak handle om høyere utdannede (40%) og faglærte (40%).

Av de nye sysselsatte vil rundt 50% ha maritim/teknisk/prosess-kompetanse (1 100), rundt 30% ha merkantil kompetanse (700) og 20% ha marin/bio/kjemi-kompetanse (rundt 380).

12) Flertallet av respondenter i surveyen (nesten 70%) svarer at de har tilgang på den arbeidskraften de har behov for. Men det er relativt sett mest problematisk å rekruttere faglært arbeidskraft og marin/bio/kjemi-kompetanse.

13) Det er minst problemer med tilgang på høyere utdannet arbeidskraft i Hordaland og mest problemer i Sogn og Fjordane og i Rogaland.

Dette skyldes mest sannsynlig godt utbygd utdanningssystem for sjømatrelatert høyere utdanning i Hordaland. Virksomhetene i Møre og Romsdal og i Hordaland rapporterer om minst problemer med tilgang på marin/bio/kjemi-kompetanse. Det er størst utfordringer med tilgang på marin/bio/kjemi-kompetanse i Sogn og Fjordane og i Rogaland.

14) For alle kompetansenivå/typer sett under ett, svarer rundt halvparten av virksomhetene at lokalisering av utdanningssted ikke er relevant for tilgang på arbeidskraft. For virksomhetene som svarer at utdanningssted betyr noe, er hovedbildet at

egen region er viktigst. For faglært kompetanse svarer nesten 50% at viktigste utdanningssted er egen region.

15) Sogn og Fjordane og Rogaland er fylkene hvor lavest andel av virksomheten viser til egen region som viktigst sted for tilgang på ansatte med høyere utdanning, dette indikerer at sjømatrelatert virksomheter i disse fylkene har utfordringer med å rekruttere ansatte med relevant høyere utdanning.

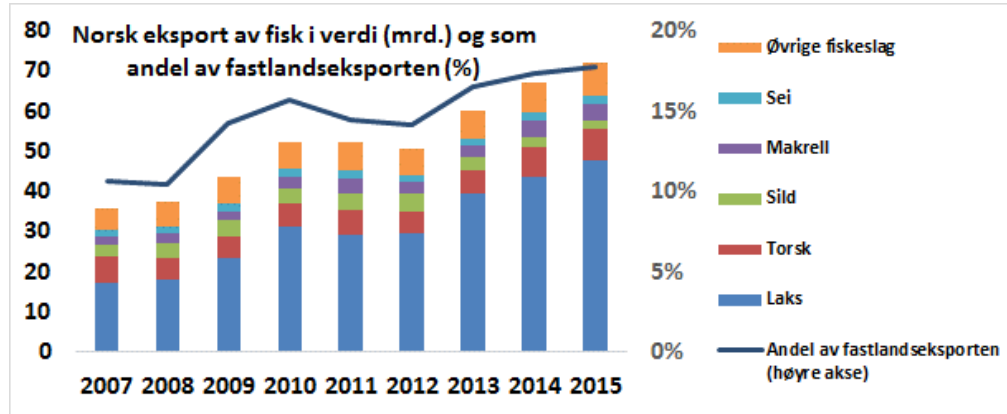
1) Innledning og mandat

Sjømatrelatert virksomhet i Norge

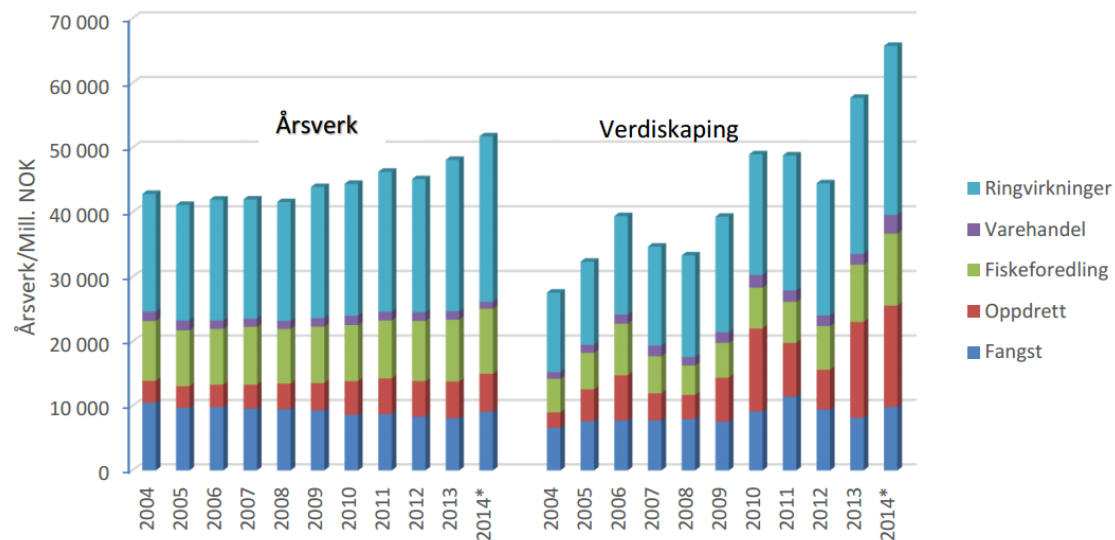
I 2015 eksporterte Norge 2,4 milliarder tonn fisk til en markedsverdi på over 72 milliarder.¹ Fiskeeksportens andel av fastlandseksporten, godt hjulpet av vekst i lakseprisene, vokste fra 11 % i 2007 til nesten 18 % i 2015. SINTEF (2016) finner at sjømatvirksomheten i 2014 stod for en samlet sysselsetting på 51 800 og en verdiskaping på 65,7 mrd. I motsetning til mange andre næringer som er viktige i Norge, handler sjømat om høsting av en fornybar ressurs hvor den globale etterspørselen er ventet å vokse framover; en rapport fra SINTEF indikerer at innen 2050 kan sjømatens verdiskaping mer enn tidobles til 550 mrd.²

Betydelige sysselsettingseffekter hos leverandører

Som innen petroleumsvirksomhet kan en også her skille mellom primærvirksomhet (for sjømatnæringen: fangst, oppdrett og fiskeforedling/varehandel) og leverandører (noen liker begrepet 'akvaservice'). SINTEF (2016) anslår at over halvparten av sjømatrelatert sysselsetting er knyttet til ulike former for leveranser (Figur 2).

Figur 1: Norsk eksport av fisk målt i verdi (mrd.) og som andel av fastlandseksporten. Kilder: IRIS og SSB

Figur 2: Årsverk og verdiskaping fra norsk sjømatnæring. Kilde: SINTEF (2016). Richardsen og Bull-Berg (2016): Nasjonal betydning av sjømatnæringen – En verdiskapingsanalyse med data fra 2014»

1 Merk at eksport fra biomarin industri (marine oljer og lignende) kommer i tillegg.

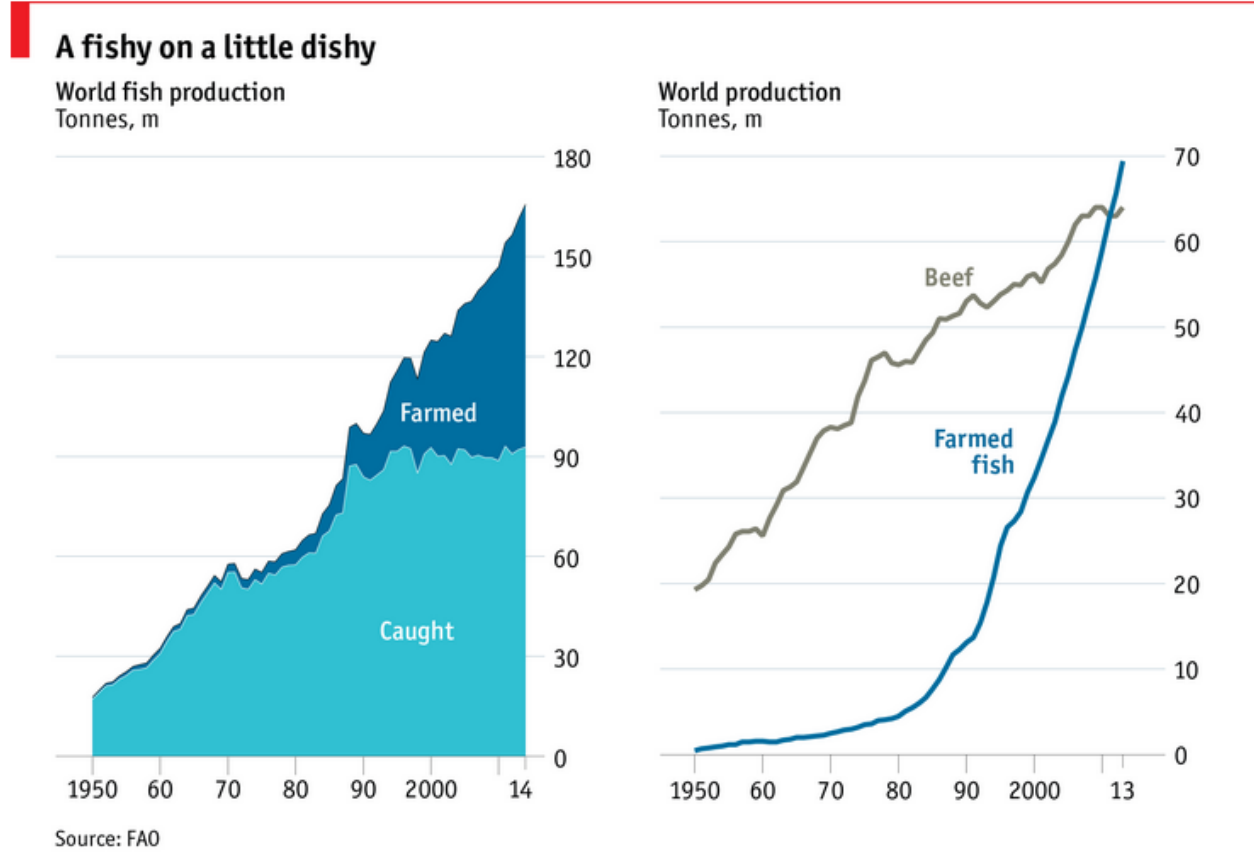
2 Olafsen et al (2012): «Verdiskaping basert på produktive hav». Rapport fra arbeidsgruppe oppnevnt av DKNVS og NTVA

‘Farming marine fish will relieve pressure on the oceans’ (The Economist June 11th 2016)

I juni 2016 hadde engelske The Economist et lengre bilag om teknologi i jordbruket. Én av artiklene handlet om fiskeoppdrett, og viser til kraftig vekst i oppdrett og at verdens produksjon av oppdrettsfisk nå er større enn produksjonen av oksekjøtt (se figur til høyre).

Det som også er interessant, er at den aktuelle artikkelen viser til hele tre sentrale leverandørvirksomheter fra Vestlandet:

- Det refereres til både rapport og artikkel fra NOFIMAs Bergenskontor.
- Det referes til forskning fra leverandørselskapet SalmoBreed i Bergen.
- Det refereres til Calysta, ‘a Californian firm’, sitt arbeid med å bruke naturgass til å produsere fiskefôr. Dette handler om teknologien til Bioprotein AS, en spin-off fra IRIS Biomiljø (Stavanger og Randaberg) som i 2014 ble kjøpt av Calysta.

Figur 3: Verdens produksjonen av fisk fordelt på oppdrett og villfangst; verdensproduksjon av oksekjøtt vs. oppdrettsfisk Kilde: Economist June 11th 2016

Sjømatrelatert sysselsetting i Norge

Sysselsetting relatert til sjømatrelatert virksomhet kan grovt sett deles i tre, alt etter nærhet til selve sjømaten. Navet i næringen (gul sirkel i figuren til venstre) er fiskeri, oppdrettsproduksjon, biomarin industri og fiskeindustri/salg (slakteri, mottak, produksjon og salg av ferdigvarer). Virksomhetene i navet er imidlertid avhengig av å kjøpe varer og tjenester fra en hel rekke mer eller mindre spesialiserte leverandører (fiskefôr, nøter/garn, brønn- og fôrbåttjenester osv.) merket med rød sirkel i figuren. Virksomhetene merket med gul og rød sirkel, er det vi vil omtale som direkte sjømatrelatert virksomhet. I tillegg til dette kommer leverandører av en hel rekke såkalte generiske varer og tjenester (luft- og landtransport, hotell, bank, bygg og anlegg osv.) merket med grønn sirkel. Slike leveranser vil her omtales som indirekte sjømatrelatert virksomhet.

SINTEF (2014a) anslår at samlet sysselsettingsvirkning av norsk sjømatrelatert virksomhet (sum alle sirkeler i figuren til høyre) utgjør rundt 49 000 personer.³

Figur 4: Verdikjeden til sjømatrelatert virksomhet delt inn i primærvirksomhet, spesialiserte leverandører og leverandører av generiske varer/tjenester. Kilde: IRIS

³ Olafsen et al.: Reg. verdiskaping i norsk sjømatnæring 2012

Sjømatrelatert virksomhet på Vestlandet

De fire vestlandsfylkene (Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane og Fjordane og Møre og Romsdal) står for nesten halvparten av samlet norsk fiskeeksport (Figur 5). Vestlandet huser også store deler av leverandørvirksomhetene til sjømatnæringen, og er således regionen med størst verdiskaping fra ringvirkninger (Figur 6, merk at Møre og Romsdal i denne figuren er tatt med som Midt-Norge).

Vestlandsrådet (et politisk samarbeidsråd mellom de fire fylkeskommunene på Vestlandet) har vedtatt en strategi om at Vestlandet skal ha en marin klynge i verdensklasse (jf. møtereferat fra 03. desember 2013).

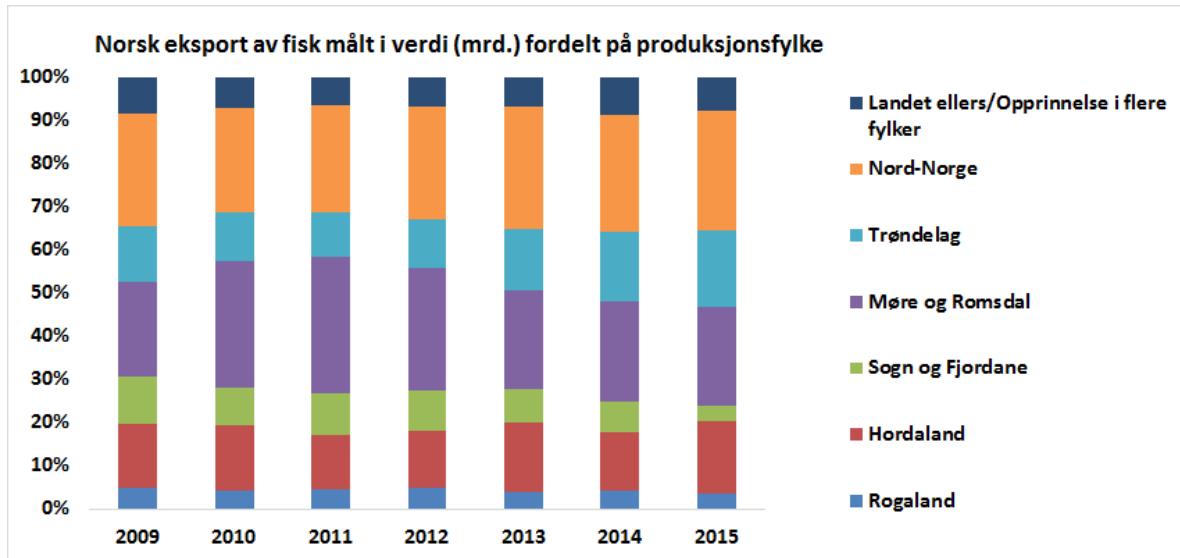

Ei marin klynge i verdensklasse
Vestlandsrådet sitt engasjement for marin sektor og sjømatnæringa
2014-2020

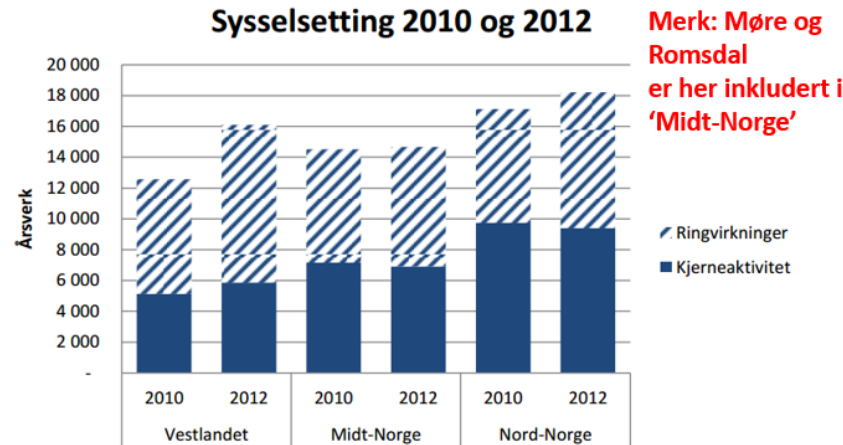
Vedtatte i Vestlandsrådet 3. desember 2013 (sak 26/13)

Strategien slår fast at sjømatnæringen er en kunnskaps- og teknologi-intensiv næring som trenger å rekruttere folk fra mange ulike fagmiljø.

Figur 5: Norsk eksport av fisk målt i verdi (mrd.) fordelt på produksjonsfylke. Kilder: IRIS og SSB

Merk: Møre og Romsdal er her inkludert i 'Midt-Norge'

Figur 6: Syssetlingsvirkninger norsk sjømatnæring fordelt på region. Kilde: SINTEF (2014a): Olafsen, T., Henriksen, K. og Aspaas, S. «Regional verdiskaping i norsk sjømatnæring 2012»

Mandat: Kompetansebehov i leverandørindustrien til sjømatnæringen på Vestlandet

I 2014, på oppdrag fra Sett Sjøbein, gjennomførte SINTEF (2014b) en kartlegging av behov for kompetanse og arbeidskraft i den nasjonale sjømatnæringen. Kartleggingen hadde hovedfokus på fiskeri, oppdrett og fiskeindustri, men inkluderer også resultatene fra kvalitative intervjuer med virksomheter innen biomarin industri og leverandørnæringen. Ett hovedfunn i rapporten er at leverandørnæringen synes å ha større behov for ansatte med høyere utdanning enn primærvirksomhetene innen fiskeri, oppdrett og fiskeindustri. På bakgrunn av dette, vedtok Vestlandsrådet å lyse ut et en kartlegging av kompetanse og kompetansebehov innen leverandørindustrien til sjømatnæringen på Vestlandet.

IRIS ble tildelt oppdraget i slutten av april 2016, og startet arbeidet umiddelbart.

IRIS nasjonale sjømatpopulasjon

IRIS besitter en nasjonal bedriftspopulasjon over norske virksomheter (bedriftsenheter på kommunenivå) engasjert i sjømatrelatert virksomhet. Populasjonen inneholder enheter engasjert i både primæraktiviteter (fiskeri, oppdrett og biomarin industri), sekundæraktiviteter (videreforedling og salg) og tertiæraktiviteter (leverandørvirksomhet). Populasjonen er bygd opp over tid ved dels å samle bedriftsenheter tilhørende aktuelle næringskoder og dels ved manuell utplukking av

Tradisjonelt har sjømatnæringen, som nevnt, vært avhengig av arbeidskraft basert på real- og erfaringsbasert kompetanse. Undersøkelsen SINTEF nå har gjennomført viser at denne type kompetanse fortsatt er viktig, men at **fagbrev og annen formell utdanning i stadig større grad etterspørres av bedriftene. Innenfor leverandørindustrien og biomarin industri er tilbakemeldingene at ansettelse av ufaglært/utdannet arbeidskraft er mindre aktuelt i dag.** For havbruksnæringen anses fagbrevet som viktig grunnlag som rekruttering, av tilnærmet alle intervjuede bedrifter og i tillegg ses høyere relevant utdanning på som viktig. Også innen fiskeri har fagbrevet og sertifikatgivende utdanning fått en sterk rolle. Det er likevel viktig å påpeke at både bedrifter innen havbruk og fiskeri melder tilbake at erfaring, i tillegg til formell utdanning, er svært ønskelig. For fiskeindustrien er fortsatt erfaringsbasert kompetanse den viktigste og fagbrevets rolle står ikke like sterkt her som i for eksempel havbruk.

Figur 7: Henriksen et al. (SINTEF 2014b): «Kartlegging av behov for kompetanse og arbeidskraft i sjømatnæringen» s. 67

enkeltbedrifter basert på detaljert kjennskap til næringen. Hver enhet er delt inn etter hvilken del av verdikjeden de tilhører. For hver bedriftsenhet er det også angitt prosentandel leveranser til sjømatsektoren, såkalt 'sjømatandel', og det er kun disse 'sjømatrelaterte ansatte' som brukes i analyser av samlet 'sjømatrelatert sysselsetting'. Data fra surveyen (se under) er brukt til å kvalitetssikre data i populasjonen.

Hva er leverandørnæringen?

Det er ikke helt åpenbart hva som skal inkluderes i 'leverandørnæringen til sjømat'. IRIS har valgt en relativt bred definisjon, så lenge det som leveres er en spesialisert vare/tjeneste, som eksempelvis brønnbåt-tjenester, bygging av fiskefartøy/brønnbåter, dykker-tjenester til havbruk, osv. Et grensetilfelle er spesialiserte bemanningsselskap som leier ut personell til ulike deler av verdikjeden, både havbruk og andre leverandører. Vi har valgt å ta disse bemanningsselskapene med som en naturlig del av verdikjeden, på samme måte som denne

type spesialiserte bemanningsselskap tas med i analyser av sysselsetting relatert til petroleum. Vi har også valgt å ta med forskningsinstitutt (eksempelvis Havforskningsinstituttet og NOFIMA) og deler av statsforvaltningen (Sjøfartsdirektoratet, Fiskeridirektoratet og Mattilsynet). Et annet grensetilfelle er biomarin industri, dvs. virksomheter som lager produkt basert på marin biomasse og/eller restråstoff. Dette er dels en primærproduksjon på linje med fiskeri og oppdrett og dels en produksjon av innsatsvarer til eksempelvis fiskefôrproduksjon. For ikke å splitte opp en enhetlig næring, har vi valgt å ta med biomarin i sin helhet som en egen næring. Merk også at biomarin industri ikke ble grundig behandlet i SINTEF (2014b).

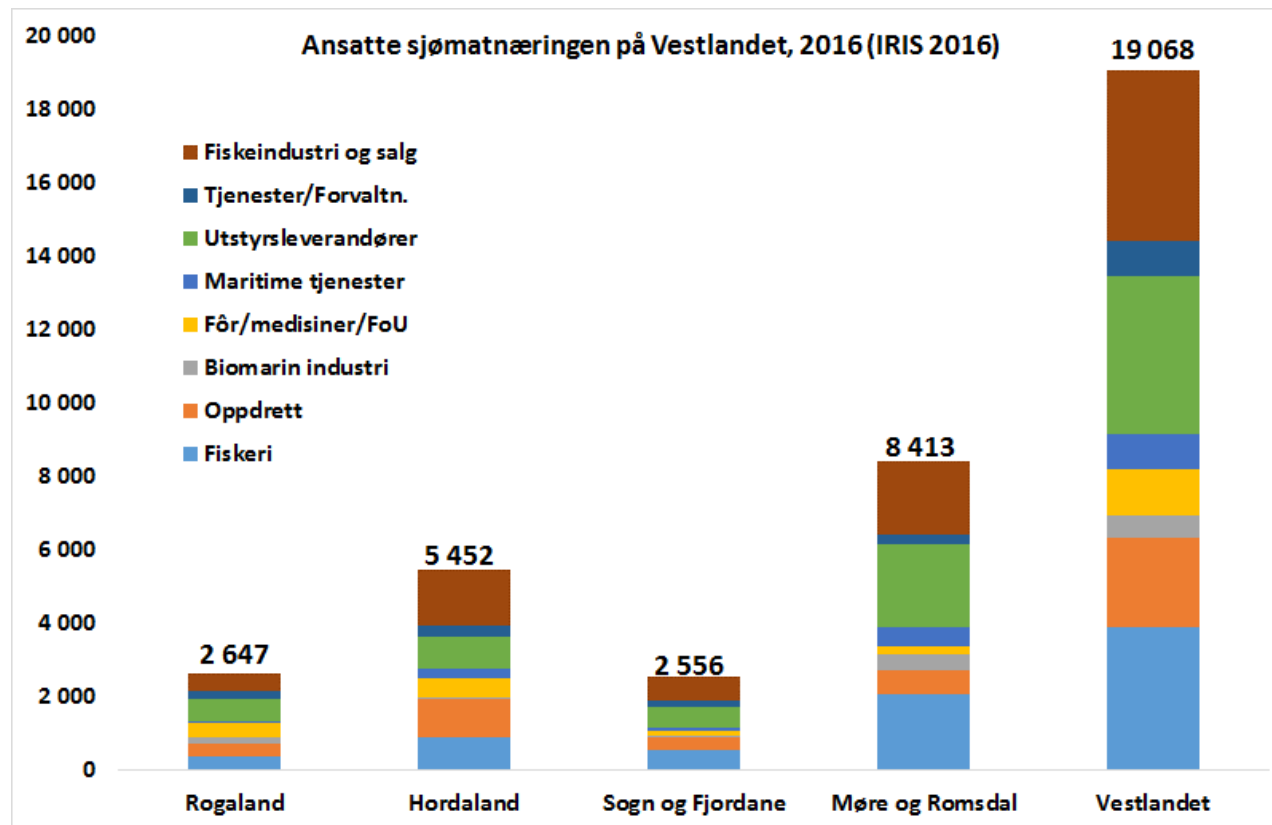
2) Data og metode

IRIS sjømatpopulasjon

IRIS besitter en komplett populasjoner over sjømatrelaterte bedriftsenheter i Norge fordelt på lokalisering, dvs. uavhengig av lokalisering til hovedkontoret. Eksempelvis vil Biomars fabrikk på Karmøy tas med i Rogaland, selv om hovedkontoret ligger i Nordland. Virksomhetsenhetene er dels samlet inn gjennom søk på sjømatrelaterte næringskoder (NACE-koder) og dels håndplukket for å få med relevante enheter registrert på generelle næringskoder. Da flere av leverandørbedriftene ikke bare leverer til sjømatnæringen, er det for hver enhet tatt hensyn til 'sjømatandel', dvs. andelen av aktivitet som er rettet mot sjømatvirksomhetene.

Sjømatrelatert sysselsetting på Vestlandet

Figuren til høyre viser ansatte i vestlandsbaserte sjømatrelaterte virksomheter fordelt på fylke og ledd i verdikjeden (se figur til høyre). For dette prosjektet har vi fokusert på vestlandsbaserte bedriftsenheter innen Biomarin industri og Fôr/Medisiner/FoU, Maritime tjenester, Utstysleverandører og Tjenester/Forvaltning. I rapporten vil de fire sistnevnte kategoriene omtales som 'leverandører til sjømatnæringen'.

Figur 8: Ansatte i direkte sjømatrelatert virksomhet, Vestlandet 2016. Kilde: IRIS sjømatpopulasjon

Kategorisering av direkte sjømatrelaterte virksomheter iht. næring

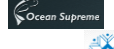

IRIS sin populasjon over direkte sjømatrelaterte virksomheter fordeler foretakenes enkeltavdelingene i 8 hovedgrupper etter enkeltavdelingens næringskode (NACE 2-siffer nivå), jf. figur til høyre.

De første tre aktivitetene (Fiskeri, Oppdrett og Biomarin industri) er selve primæraktivitetene, selv om deler av aktiviteten innen Biomarin industri (eksempelvis fiskemel/sildeoljeproduksjon) er innsatsvare til fiskefôr.

Fiskeindustri og salg hører tett sammen med primæraktivitetene, men er skilt ut da dette stort sett er egne avdelinger skilt ut med egne næringskoder innen industri og/eller salg.

Aktivitetene Fôr/Medisiner/FoU, Maritime tjenester, Utstyr, design og verft, og Tjenester/Forvaltning, er den rene leverandørnæringen. Merk at vi kun tar med forskningsinstitutt organisert som egne selskap, og ikke forskningsenheter ved universitet og høyskoler.

Innen Tjenester/Forvaltning inkluderer vi spesialiserte direktorater, tilsyn, bemanningsselskap og konsulentsselskap. Vi tar imidlertid ikke virksomheter hvor aktivitet rettet mot sjømatnæringen kun utgjør en veldig liten andel av total aktivitet, eksempelvis kommuner, fylkeskommuner, banker og advokatkontorer.

Kategori:	Næringskoder:	Eksempler fra Vestlandet:
Fiskeri	NACE 3.1 Fiskeri. Merk at mottak og rene salgskontor inngår i Fiskeindustri/Salg	
Oppdrett	NACE 3.2 Oppdrett. Merk at slakteri og rene salgskontor inngår i Fiskeindustri/Salg	
Biomarin industri	Manuell identifisering. Sentrale næringer: Prod. av andre organiske kjemiske råvarer, rå fiskeoljer/fett. Fiskeolje- og sildemelfabrikker inngår.	
Fôr/medisiner / FoU	10910 Produksjon av fôrvarer til husdyrhold; relevante FoU-miljø; relevante statlige dir./tilsyn	
Maritime tjenester	Manuell identifisering innen NACE 50 Sjøfart.	
Utstys-leverandører	Manuell identifisering av spesialiserte utstysleverandører innen vareproduserende industri NACE 13 - 33	
Tjenester/Forvaltning	Manuell identifisering av spesialiserte tjenesteytende virksomheter, bl.a. direktorat, tilsyn, bemanningsselskap og konsulentsselskap	
Fiskeindustri og salg	10202/9 Frysing av fisk, fiskefileter osv.; 10209 Slaktning, bearbeiding osv. av fisk; 46381 Engroshandel med fisk, skalldyr og bløtdyr.	

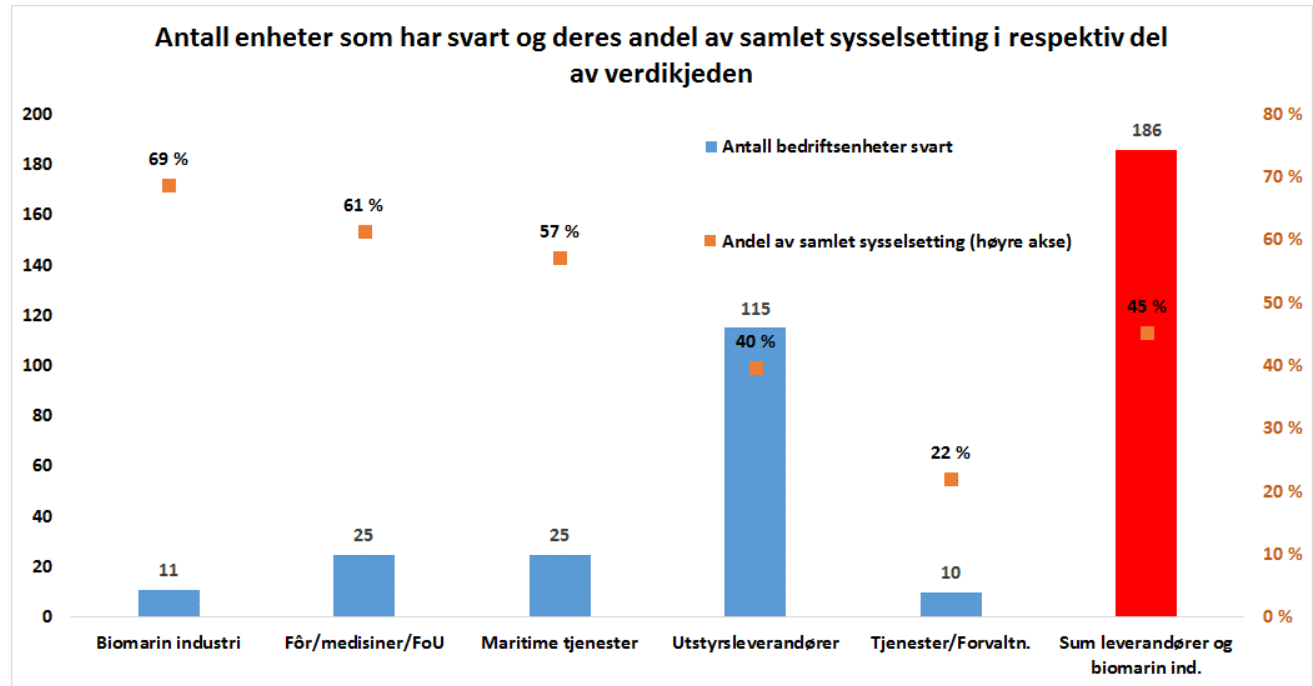
Figur 9: Næringsinndeling brukt i rapporten. Kilde: IRIS

Metode: Elektronisk survey og telefonintervjuer til 500 vestlandsbaserte bedriftsenheter

Prosjektet startet med å identifisere mailadresser, helst personlige mailadresser og ikke type 'postmaster@...»-adresser, til alle vestlandsbaserte bedriftsenheter innen leverandører til sjømatnæringen og biomarin industri. Alle bedriftsenhetene hvor det var mulig å identifisere mailadresser fikk så en mail med link til survey (se Vedlegg 5). Så ble de som ikke hadde svart oppringt. En del svar ble så notert over telefon, mens en del virksomheter svarte selv.

Som figuren til høyre viser, har vi fått svar fra 186 bedriftsenheter, som står for rundt 50 % av samlet sysselsetting hos leverandører til sjømatnæringen og biomarin industri på Vestlandet. Vi har veldig god dekning (57 – 69%) innen Biomarin industri, Maritime tjenester og Fôr/Medisiner/FoU. Vi har svar fra 115 Utstysleverandører, men mangler svar fra en del av de større verftene, så 'dekningsgrad' her er på under 50%. Innen Tjenester/Forvaltning mangler vi svar fra en del av de store direktoratene/tilsynene.

Merk at en del større foretak ikke har svart for alle deres vestlandslokaliserte underenheter. ***Dersom vi hadde fått svar fra absolutt alle underenhetene i de respektive foretakene som har svart for minst én enhet, ville svarbedriftene representert over 60% av sysselsettingen hos leverandører og biomarin industri på Vestlandet.***

Figur 10: Antall enheter som har svart og svarenhetenes andel av samlet sysselsetting innen deler av verdikjeden og samlet.

Kilde: Survey

Inndeling i kompetansetyper

I surveyen har vi bedt om data på ansatte på to dimensjoner:

1) *Kompetansenivå (Ufaglært, Faglært og Høyere utdanning)*. Med ufaglært menes da ansatte med kun grunnskoleutdannelse, men også allmennfaglig videregående utdanning eller yrkesutdanning uten relevant fagbrev.

2) *Kompetansetype*, hvor vi har delt inn tre hovedgrupper, jf. figur til høyre. Her har vi delt inn i tre hovedtyper, jf. figur til høyre med konkrete eksempler på utdanninger som inngår.

For gode oversikter over bredden i sjømatrelatert kompetanse og med eksempler på aktuelle utdanningsløp på ulike nivå, se også:

<http://settsjobein.no/yrker-og-utdanninger/>

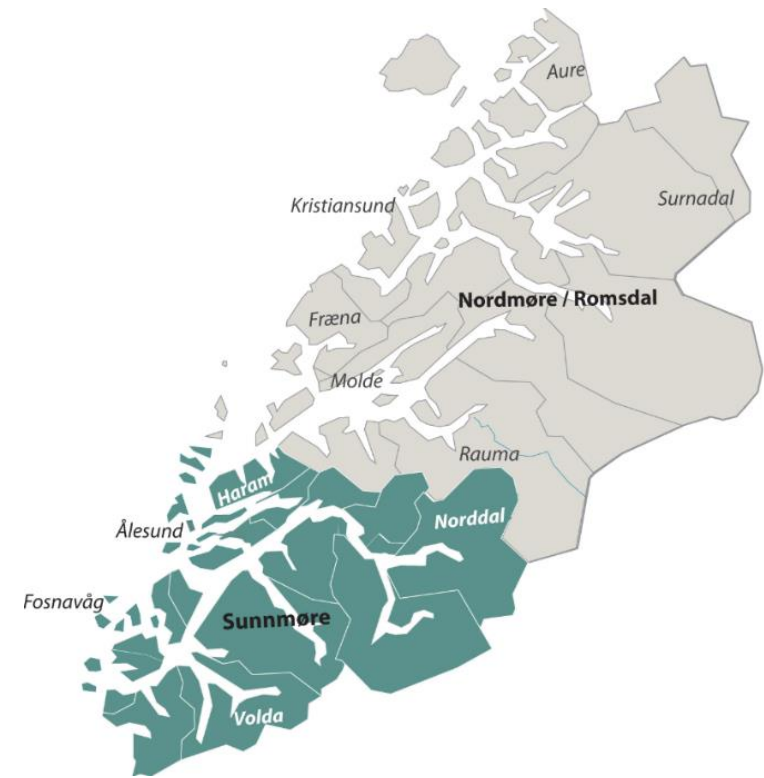
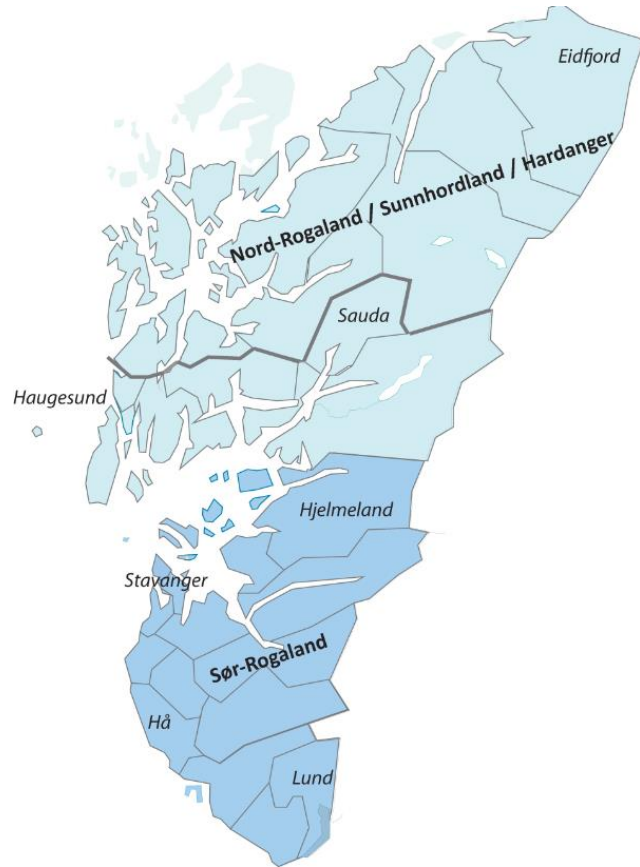
<https://aquaculturetalent.com/>

<https://www.sintef.no/prosjekter/kartlegging-av-behov-for-kompetanse-og-arbeidskraft/> Sidene 43-51

Type:	Eksempler:	Relevant for:
Marin/ Bio/ Kjemi	Videregående opplæring VG2: Fiske og fangst, Akvakultur, Kjemiprosess, ev. med fordypning i settefisk, Matfag Fagskole: Akvakultur, Matteknologi, Laboratoriefag Universitet/høgskole: Fiskerifag, Havbruk, Kjemi, Biologi, Marin bioteknologi, Havbruksbiologi, Biokjemi, Miljøfag, Molekylær biovitenskap,	Fôr/Medisin/ FoU. Biomarin industri
Maritim/ Teknisk/ Prosess	Videregående opplæring VG2: Maritime fag [matros/motormann] Fagskole: Nautikk [styrmann/kaptein], skipsteknisk drift [maskinist/'chief'], Industriteknologi Universitet/høgskole: Marin- og offshoretteknikk, nautikk [sjøoffiser], skipsfart/logistikk, Elektro, Energi og miljø, Maskinteknikk, HMS/Sikkerhet, IKT,	Maritime tjenester, Utstyslev., Fôrfabrikker, Biomarin ind.
Merkantil (jus, adm, salg, HR osv.)	Videregående opplæring VG2: IKT-servicefag, Salg, service og sikkerhet, Transport og logistikk Universitet/høgskole: Økonomi, jus, sosiologi, logistikk, HMS	Tjenester, sentrale funksjoner generelt

Figur 11: Inndeling i kompetansetyper brukt i rapporten. Kilde: IRIS

Figur 12 : Rapportens inndeling i 7 delregioner

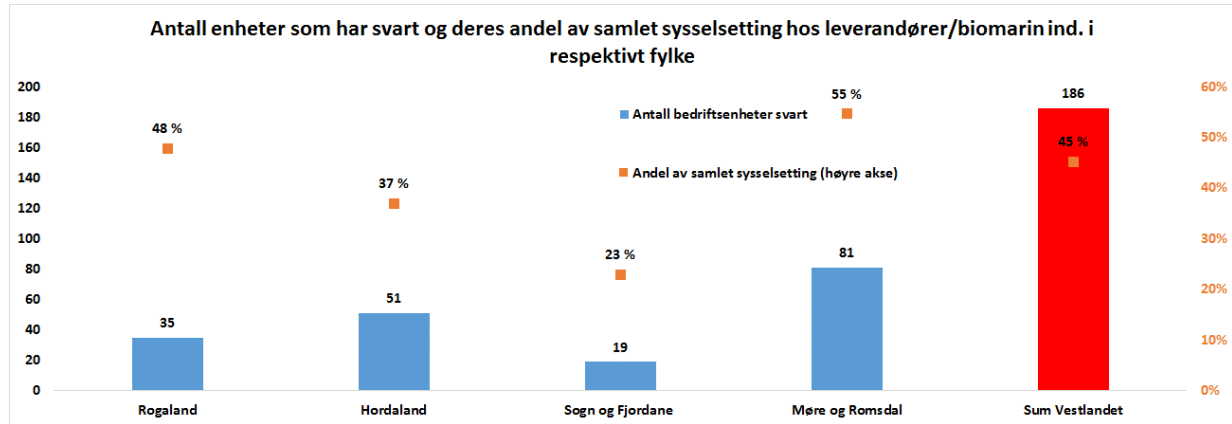

Antall enheter som har svart og deres andel av samlet sysselsetting i respektive fylker og regioner

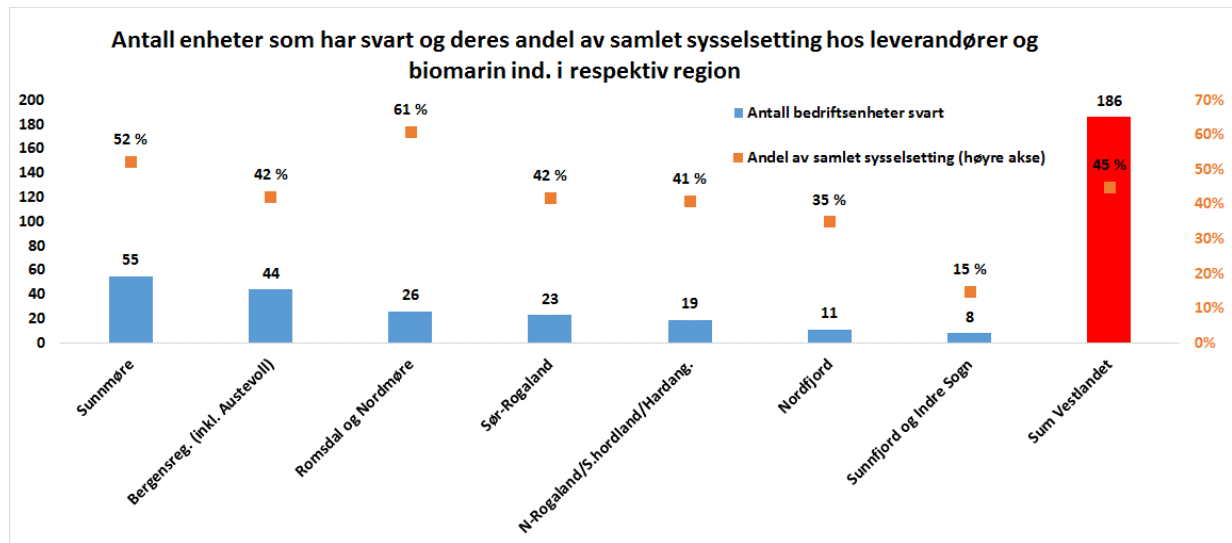
Enheten for undersøkelsen er bedriftsenheter lokalisert i ett av de fire vestlandsfylkene og ikke samlet kompetansebehov i konsern med hovedkontor i ett av disse fire fylkene, så det er derfor veldig relevant å fordele svarene på fylker og regioner.

Mens vi har fått svar fra 81 virksomheter i Møre og Romsdal, har vi fått svar fra kun 19 i Sogn og Fjordane. Ser vi på virksomhetene som har svart sin andel av samlet sysselsetting hos leverandører og biomarin industri, er denne høyest i Møre og Romsdal (rundt 55%) og lavest i Sogn og Fjordane (rundt 23%). Andelen er også noe lavere i Hordaland (rundt 40%) enn i Rogaland (rundt 50%). Årsaken til lav svarprosent i Hordaland er i all hovedsak manglende svar fra direktorat/tilsyn.

Ser vi på region, har vi fått flest svar fra Sunnmøre og Bergensregionen inkl. Austevoll, og færrest svar fra Sunnfjord og Indre Sogn. Dersom vi ser svarene i forhold til samlet relevant sysselsetting i de aktuelle regionene, ser vi at vi har høyest dekning i Romsdal og Nordmøre (rundt 60%) og Sunnmøre (rundt 50%), og lavest i Sunnfjord og Indre Sogn (rundt 15%). Andelen for både Sør-Rogaland og Bergensregionen inkl. Austevoll ligger på 40%.

Figur 13: Antall enheter som har svart og svarenhetenes andel av samlet sysselsetting per fylke og totalt. Kilde: Survey

Figur 14: Antall enheter som har svart og svarenhetenes andel av samlet sysselsetting per region og totalt. Kilde: Survey

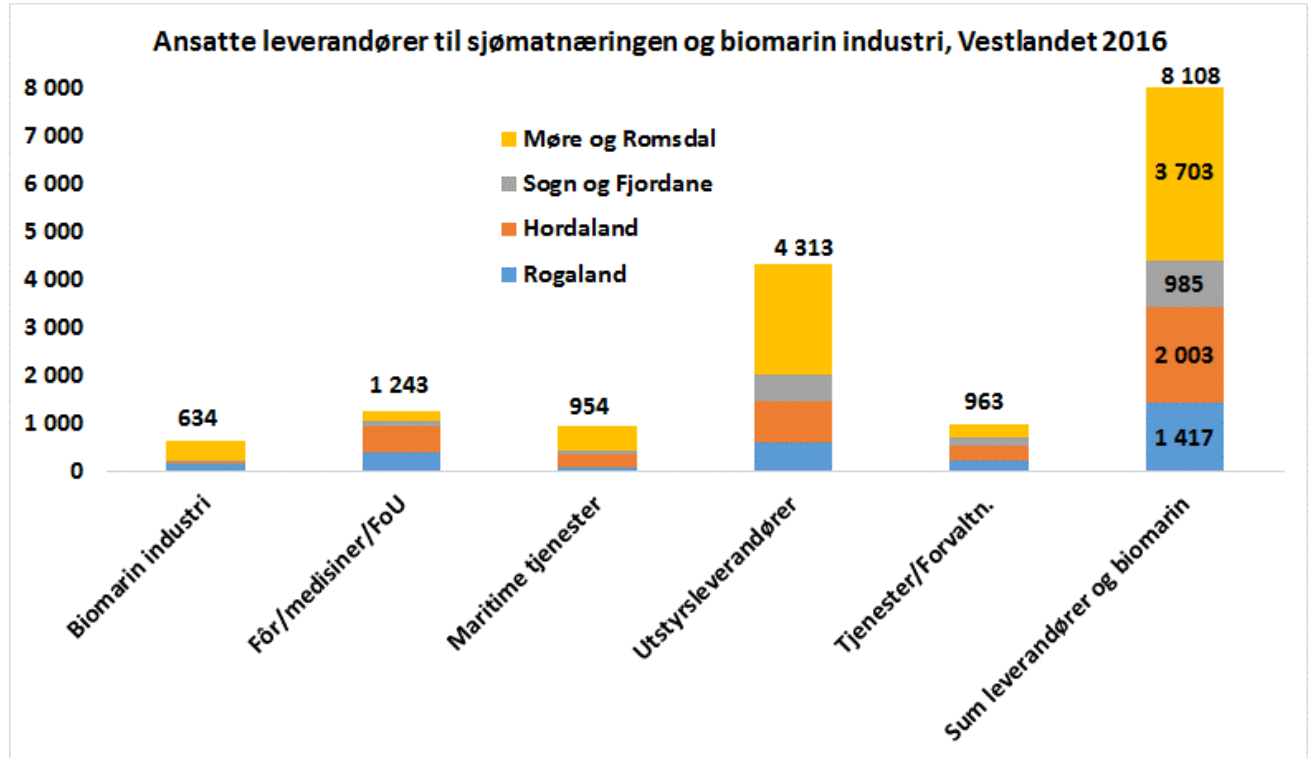
3) Leverandører til sjømatnæringen og biomarin industri på Vestlandet

I de fire vestlandsfylkene er det rundt 8 100 som jobber innen leverandørnæringen til sjømatnæringen og biomarin industri (Figur 15). Av disse jobber rundt 600 innen Biomarin industri og 7 500 innen leverandørnæringen. Dette utgjør 1,7 % av samlet sysselsetting i privat sektor på Vestlandet (Figur 16). Merk: Dersom vi hadde tatt hensyn til hele sjømatnæringen, inkludert både fiskeri, oppdrett og fiskeindustri/salg, ville denne andelen naturlig nok vært mye høyere.

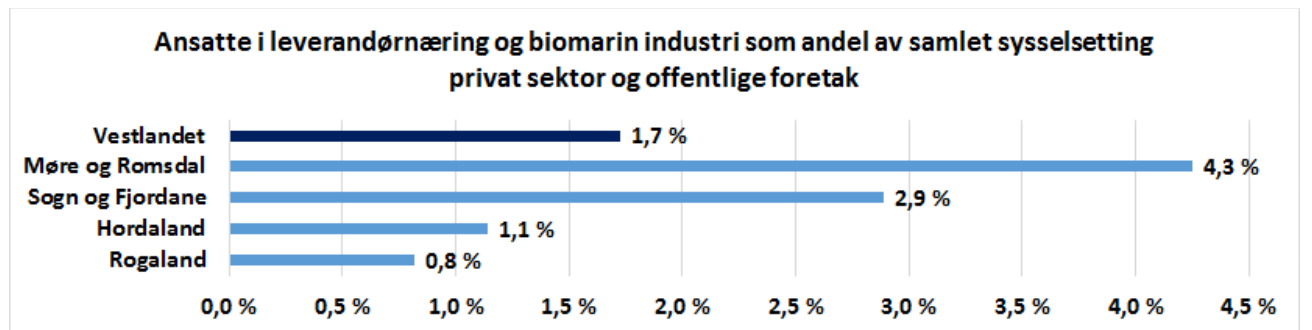
Det er innen Utstyrslleverandører vi finner hovedtyngden av ansatte, godt over 50 %. Det nest største segmentet er Fôr/Medisiner/FoU.

Fylket med absolutt flest ansatte knyttet til både leverandørnæringen og biomarin industri, er Møre og Romsdal. Møre og Romsdal er også fylket hvor sysselsetting innen leverandørnæringen og biomarin industri utgjør størst andel av samlet sysselsetting i privat sektor (4,3 %).

Sogn og Fjordane har absolutt sett færrest ansatte knyttet til leverandører og biomarin industri, men andelsmessig ligger fylket høyere enn både Hordaland og Rogaland.

Figur 15: Ansatte hos leverandører til sjømatnæringen og biomarin industri, Vestlandet 2016. Kilde: Survey sjømatpopulasjon

Figur 16: Ansatte hos leverandører til sjømatnæringen og biomarin industri som andel av sysselsetting privat sektor og offentlige foretak, Vestlandet 2016. Kilder: IRIS og SSB

Eksempel: Utstysleverandører fra Vestlandet sentrale i arbeidet med Salmars hav-merd

Oppdrettsselskapet SalMar på Frøya i Sør-Trøndelag er ett av selskapene som har fått utviklingskonsesjoner for havbasert fiskeoppdrett. Hav-merden vil bli 68 meter høy med en diameter på 110 meter og et volum på 250.000 m³. Selve riggen skal bygges ved verft i Kina, men norske virksomheter er engasjert for design og utstysleveranser. Flere av de sentrale leverandørene er fra Vestlandet:

- Global Maritime (Stavanger): Design og systemintegrering.
- Malm Orstad (Klepp): Drive-system for skyveskott.
- Rolls Royce Marines dekksmaskineri (Brattvåg i Haram): fortøyningsystem.
- Mørenot (Søvik i Haram): Nettingstruktur til skrog og trengearrangement.
- Optimar Stette (Giske og Skodje): Håndtering av død fisk.
- Noomas/DNV-GL (Bergen): 3. parts verifikasjon/sertifisering
- Vestnes Ocean (Florø): boligmodulen

HAVBASERT FISKEOPPDRETT
Basert på DET BESTE fra norsk fiskeoppdrett og offshore-teknologi

SALMAR
Passion for Salmon

GLOBAL MARITIME

Malm Orstad as

Rolls-Royce

MØRENOT

ocean
VESTNES

NOOMAS

optimar STETTE

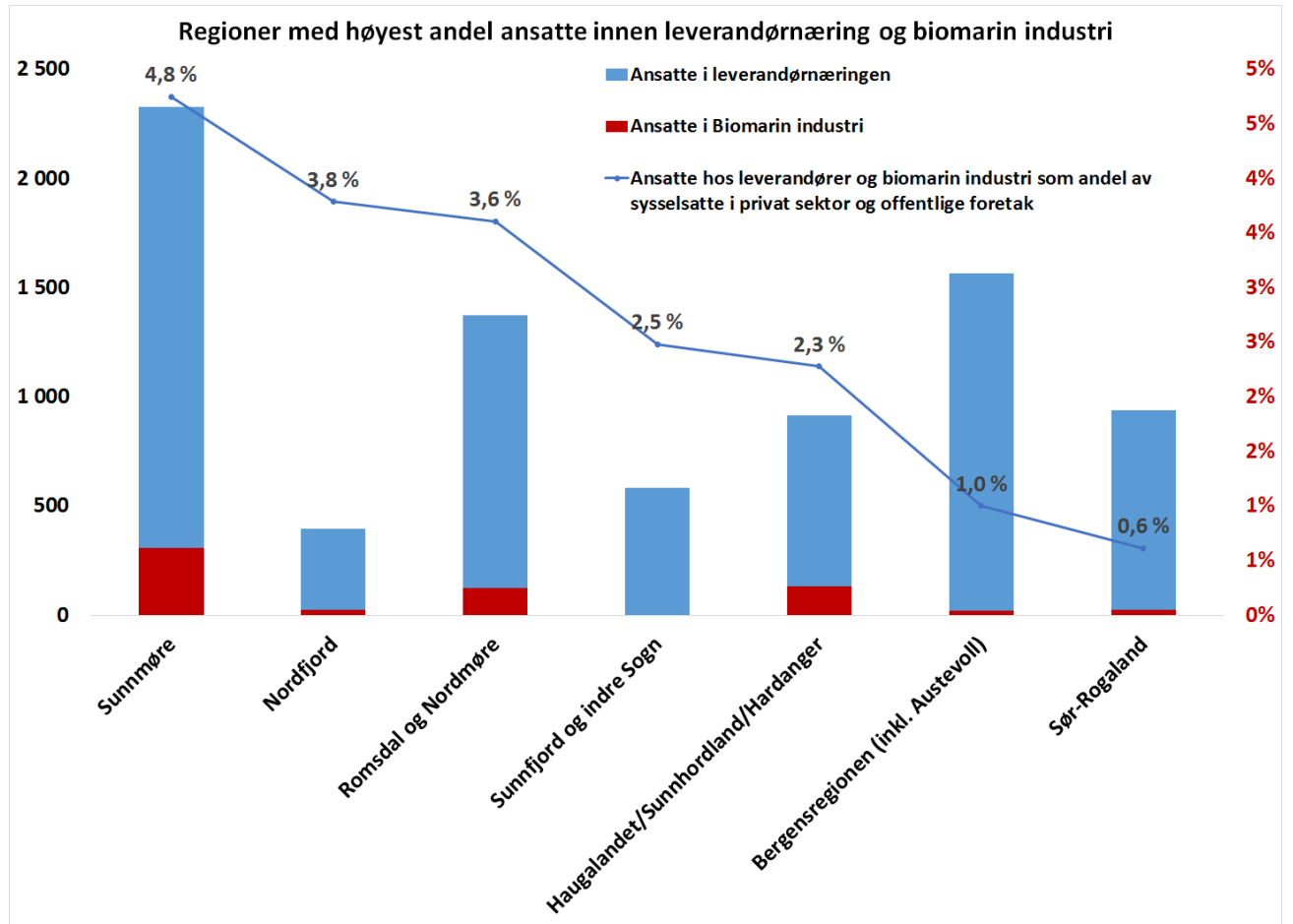
http://classic.vitaminw.no/kunde/Salmar09/FilVedlegg/Ocean-Farming_flyer_3sider.pdf

Figur 17: Eksempel på vestlandsbaserte utstysleverandører engasjert i Frøyaselskapet SalMars pilotprosjekt for havbasert fiskeoppdrett

Ansatte innen leverandører til sjømatnæringen og biomarin industri fordelt på region

Figuren til høyre viser at Sunnmøre er regionen med flest ansatte innen både leverandørnæring og biomarin industri. Sunnmøre er også regionen hvor leverandørnæring og biomarin industri utgjør høyest andel av samlet sysselsetting i privat sektor. Nordfjord og Romsdal og Nordmøre er regionene hvor leverandørnæring og biomarin industri utgjør nest høyest andel av samlet sysselsetting i privat sektor, selv om Nordfjord samlet sett har mye lavere sysselsetting enn Romsdal og Nordmøre.

Bergensregionen (inkl. Austevoll) har nest høyest antall ansatte, men disse utgjør en relativt liten del av totalt antall ansatte i regionen. Sør-Rogaland har rundt 1 000 ansatte innen leverandørnæring og biomarin industri, men dette utgjør kun rundt 0,6 % av samlet sysselsetting i privat sektor og offentlige foretak.

Figur 18: Ansatte hos leverandører til sjømatnæringen og biomarin industri totalt og som andel av sysselsetting i privat sektor og offentlige foretak, Vestlandet 2016. Kilde: Survey

Kommuner hvor leverandører til sjømat og biomarin industri er viktigst

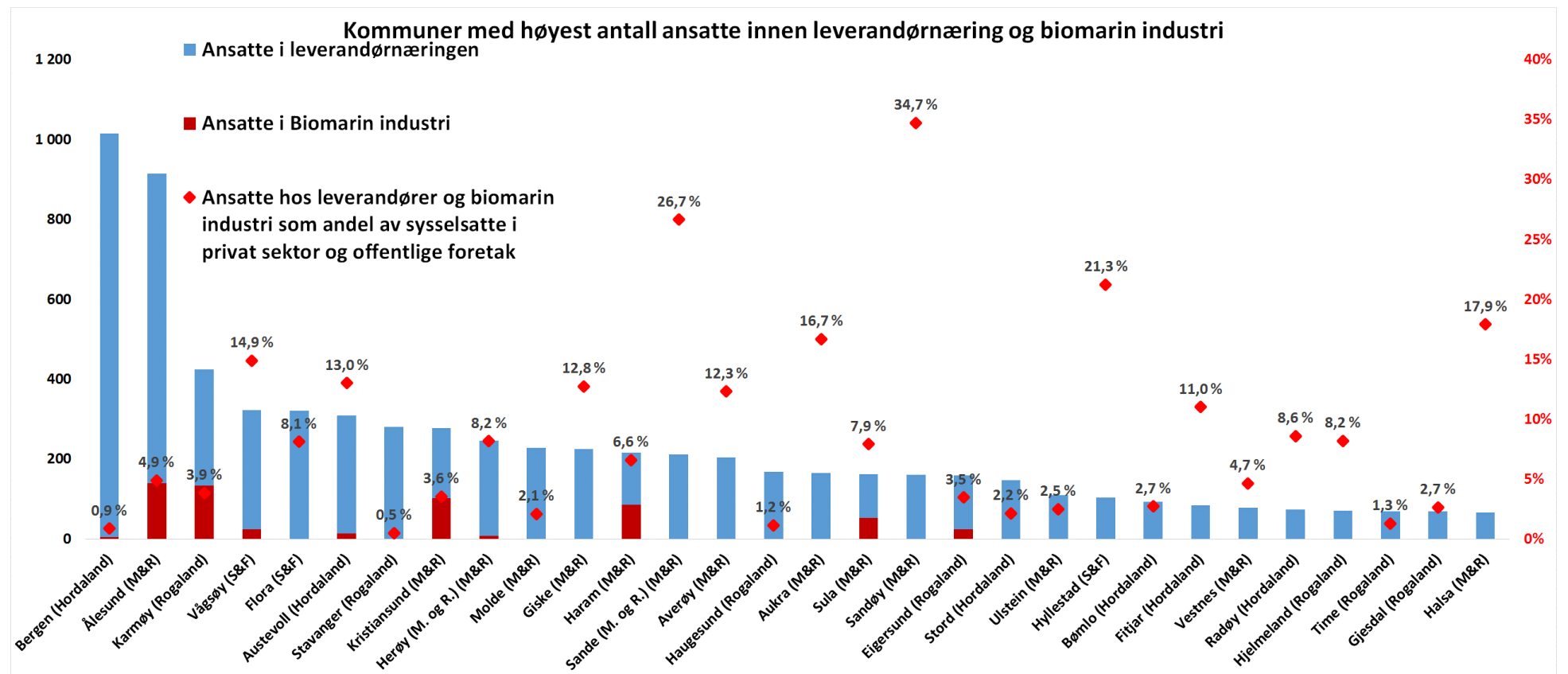
Det er ansatte hos leverandører til sjømatnæringen og biomarin industri i 90 av Vestlandets 121 kommuner. De fem kommunene med flest ansatte innen leverandørnæringen til sjømatnæringen og biomarin industri, er hhv. Bergen, Ålesund, Karmøy, Vågsøy og Flora. Blant disse er det imidlertid Vågsøy hvor leverandører til sjømatnæringen og biomarin industri utgjør klart høyest relativ andel (rundt 15%).

Innen biomarin industri er de viktigste kommunene Ålesund, Karmøy, Kristiansund, Haram og Sula.

Det kan også nevnes at dersom det blir kommunesammenslåing på Sunnmøre mellom Ålesund, Sandøy og Skodje, vil denne storkommunen gå forbi Bergen i antall ansatte i leverandørnæring og biomarin industri.

Kommunene hvor leverandørnæringen til sjømatnæringen og biomarin industri utgjør høyest andel av

samlet privat sysselsetting, er typisk høyest i kommuner som huser rederi (eksempelvis Sandøy som huser brønnbåtrederiet Rostein), skipsverft (eksempelvis Sande, Solund, Halså og Hyllestad) eller bemanningsselskap (eksempelvis Flora). Rederi, verft og bemanningsselskap er nemlig virksomheter som krever betydelig innpendling som ikke alltid reflekteres i antall registrerte sysselsatte med arbeidssted i kommunen.

Figur 19: 30 kommuner hvor leverandørnæringen til sjømat og biomarin industri utgjør høyest andel av sysselsetting i privat sektor og offentlige foretak, 2016. Kilder: SSB og IRIS sjømatpopulasjon

Største vestlandsbaserte virksomheter innen leverandører til sjømatnæringen, Vestlandet 2016

Tabell 1: 30 største virksomheter innen leverandørnæringen til sjømatnæringen, Vestlandet 2016. Kilde: Survey sjømatpopulasjon

Tabellen til høyre viser de 30 største vestlandsbaserte leverandørene til sjømatnæringen fordelt på lokale avdelinger. Blant de aller største finner vi direktorat, forskningsinstitutt, brønnbåtrederi (Sølvtrans og Rostein), utstysleverandører (Optimarstette og Vard Aukra), fôrleverandører og spesialiserte bemanningsselskap.

Merk:

- Kolonnen 'Ansatte sjømat' er ikke totalt antall ansatte ved enheten, men oppgitt eller anslått antall ansatte som faktisk jobber med sjømatrelatert virksomhet.
- Siden vår 'enhet' er den enkelte bedriftsenhet/virksomhet, vil foretak med et betydelig antall ansatte fordelt på et stort antall bedriftsenheter, komme noe ned på listen. Dette gjelder spesielt konsern som Mørenot og Egersund Group.
- Ansatttallene for virksomheter som ikke har svart på surveyen er tatt inn fra NAVs Aa-register. Innføringen av den såkalte 'a-ordningen' i 2015 innebærer at en nå registrerer absolutt alle personer som har hatt en ansettelsesforhold. Dette medfører at for noen virksomheter kan det oppgitte ansatt-tallet være høyere enn antall fulltidsansatte.

VIRKSOMHET	OMRÅDE	FYLKE	ANSATTE SJØMAT
FISKERIDIREKTORATET	Tjenester/Forvaltn.	HORDALAND	217
SØLVTRANS REDERI AS	Maritime tjenester	MØRE OG ROMSDAL	201
HAVFORSKNINGSINSTITUTTET AVD BERGEN	Fôr/medisiner/FoU	HORDALAND	180
OPTIMARSTETTE AS AVD GISKE	Ustysleverandører	MØRE OG ROMSDAL	171
ROSTEIN AS	Maritime tjenester	MØRE OG ROMSDAL	140
VARD GROUP AS AVD AUKRA	Ustysleverandører	MØRE OG ROMSDAL	129
SKRETTING AS AVD STAVANGER	Fôr/medisiner/FoU	ROGALAND	126
DIN BEMANNINGS PARTNER AS AVD EGGESBØNES	Tjenester/Forvaltn.	MØRE OG ROMSDAL	115
SJØFARTSDIREKTORATET HOVEDKONTORET	Tjenester/Forvaltn.	ROGALAND	108
EWOS AS AVD FLORØ	Fôr/medisiner/FoU	SOGN OG FJORDANE	105
SKRETTING AS AVD AVERØY	Fôr/medisiner/FoU	MØRE OG ROMSDAL	97
HORDAFOR AS	Fôr/medisiner/FoU	HORDALAND	76
MYKLEBUST VERFT AS	Ustysleverandører	MØRE OG ROMSDAL	73
BRUNVOLL AS	Ustysleverandører	MØRE OG ROMSDAL	71
AKVA GROUP ASA AVD BRYNE	Ustysleverandører	ROGALAND	70
SELSTAD AS AVD MÅLØY	Ustysleverandører	SOGN OG FJORDANE	69
BØMLO BRØNNBÅTSERVICE AS	Maritime tjenester	HORDALAND	67
BIOMAR AS AVD KARMØY	Fôr/medisiner/FoU	ROGALAND	65
SKRETTING ARC AVD STAVANGER	Fôr/medisiner/FoU	ROGALAND	62
EWOS INNOVATION AS AVD DIRDAL	Fôr/medisiner/FoU	ROGALAND	62
FITJAR MEKANISKE VERKSTED	Ustysleverandører	HORDALAND	62
WARTSILA NORWAY AS AVD RUBBESTADNESET	Ustysleverandører	HORDALAND	54
ABYSS AQUA AS	Maritime tjenester	MØRE OG ROMSDAL	50
MARITECH SYSTEMS AS AVD MOLDE	Ustysleverandører	MØRE OG ROMSDAL	50
AAS MEK VERKSTED AS	Ustysleverandører	MØRE OG ROMSDAL	50
ADECCO NORGE AS AVD HOSPITALITY HJELMELAND	Tjenester/Forvaltn.	ROGALAND	49
LARSNES MEK VERKSTED AS	Ustysleverandører	MØRE OG ROMSDAL	49
FISKERSTRAND VERFT AS	Ustysleverandører	MØRE OG ROMSDAL	48

Største vestlandsbaserte virksomheter innen biomarin industri, Vestlandet 2016

Tabellen til høyre viser alle virksomheter innen biomarin industri på Vestlandet. Flere av de største enhetene er utenlandskeid. Både de to største virksomhetene (FMC Biopolymer og EPAX) og Marine Ingredients er amerikanskeide, de to første av FMC, i Norge mest kjent for sin petroleum/subseadivisjon⁴. GC Rieber Oils og Pharma Marine er begge norskeide, mens Ellingsøybedriften Bjørge Biomarin nylig ble kjøpt av sveitsiske Firmenich. Vi ser også at det er flere fiskemel- og sildeoljefabrikker på listen.

Merk:

- Kolonnen 'Ansatte sjømat' er ikke totalt antall ansatte ved enheten, men oppgitt eller anslått antall ansatte som faktisk jobber med sjømatrelatert virksomhet.
- Siden vår 'enhet' er den enkelte bedriftsenhet/virksomhet, vil foretak med et betydelig antall ansatte fordelt på et stort antall bedriftsenheter, komme noe ned på listen. Dette gjelder spesielt konsern som Mørenot og Egersund Group.
- Ansattetallene for virksomheter som ikke har svart på surveyen er tatt inn fra NAVs Aa-register. Innføringen av den såkalte 'a-ordningen' i 2015 innebærer at en nå registrerer absolutt alle personer som har hatt en ansettelsesforhold. Dette medfører at for noen virksomheter kan det oppgitte ansattallet være høyere enn antall fulltidsansatte.

Tabell 2: Virksomheter innen biomarin industri, Vestlandet 2016. Kilde: Survey sjømatpopulasjon

VIRKSOMHET	KOMMUNE	FYLKE	ANSATTE SJØMAT.
FMC BIOPOLYMER AS AVD VORMEDAL	KARMØY	ROGALAND	115
EPAX NORWAY AS AVD ÅLESUND	ÅLESUND	MØRE OG ROMSDAL	72
GC RIEBER OILS AS	KRISTIANSUND	MØRE OG ROMSDAL	60
MARINE INGREDIENTS AS	HARAM	MØRE OG ROMSDAL	49
PHARMA MARINE AS	HARAM	MØRE OG ROMSDAL	38
FIRMENICH BJØRGE BIOMARIN AS	ÅLESUND	MØRE OG ROMSDAL	37
BERG LIPIDTECH AS	SULA	MØRE OG ROMSDAL	30
PELAGIA EGRSUND SILDOLJEFABRIKK	EIGERSUND	ROGALAND	25
GC RIEBER OMEGA-3 CONCENTRATES AS	KRISTIANSUND	MØRE OG ROMSDAL	25
PELAGIA MÅLØY SILDOLJEFABRIKK	VÅGSØY	SOGN OG FJORDANE	25
VEDDE AS	SULA	MØRE OG ROMSDAL	24
HOFSETH BIOCARE ASA AVD MIDSUND	MIDSUND	MØRE OG ROMSDAL	20
PELAGIA KARMSUND FISKEMEL	KARMØY	ROGALAND	19
ALGEA AS AVD VIKAN FABRIKK	KRISTIANSUND	MØRE OG ROMSDAL	15
BIOMEGA AS	AUSTEVOLL	HORDALAND	15
VITAL SEAFOOD AS	STRANDA	MØRE OG ROMSDAL	12
ORKLA HEALTH AS AVD DENOMEGA ÅLESUND	ÅLESUND	MØRE OG ROMSDAL	10
G C RIEBER SALT AS AVD ÅLESUND	ÅLESUND	MØRE OG ROMSDAL	9
OLYMPIC SEAFOOD AS AVDELING FOSNAVÅG	HERØY (M.R.)	MØRE OG ROMSDAL	9
HOFSETH BIOCARE ASA AVD ÅLESUND	ÅLESUND	MØRE OG ROMSDAL	8
G C RIEBER SALT AS AVD BERGEN	BERGEN	HORDALAND	5
BJØRGE OCEAN AS	ÅLESUND	MØRE OG ROMSDAL	4
ARCTIC NUTRITION AS	ØRSTA	MØRE OG ROMSDAL	4
FORTUNA OILS AS	KRISTIANSUND	MØRE OG ROMSDAL	3
FJORDLAKS AQUA AS AVD 35 ÅLESUND OLJEFABRIKK	ÅLESUND	MØRE OG ROMSDAL	1

⁴ FMC = Food Machinery and Chemical Corporation

4) Kompetansestruktur

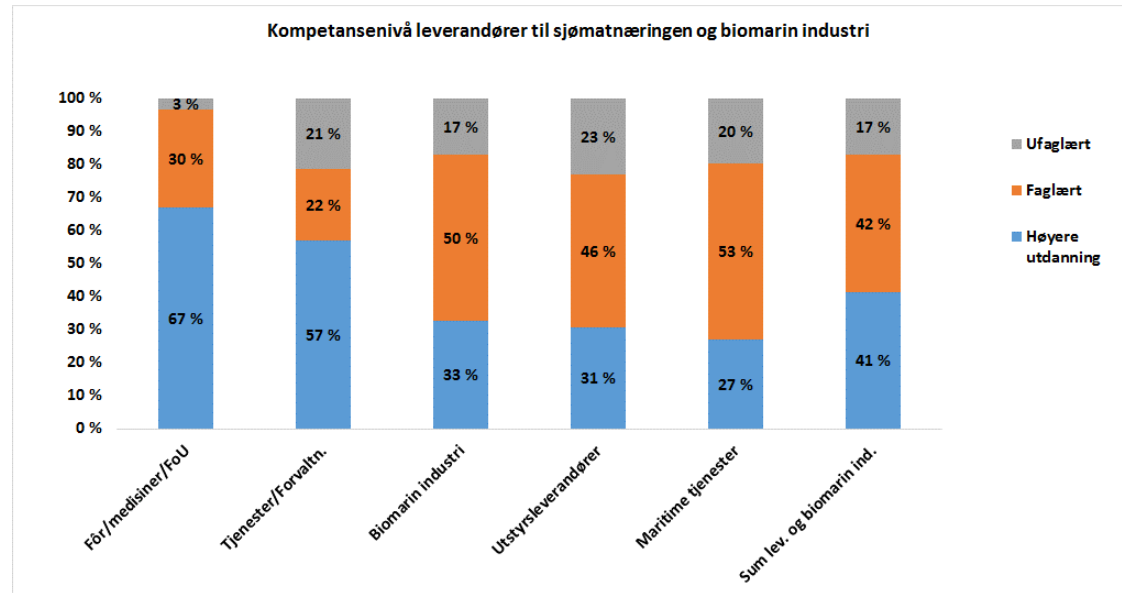
Kompetansestruktur leverandører til sjømatnæringen og biomarin industri

For inndeling i kompetansenivå og –typer: se Figur 11 i kapittel 2.

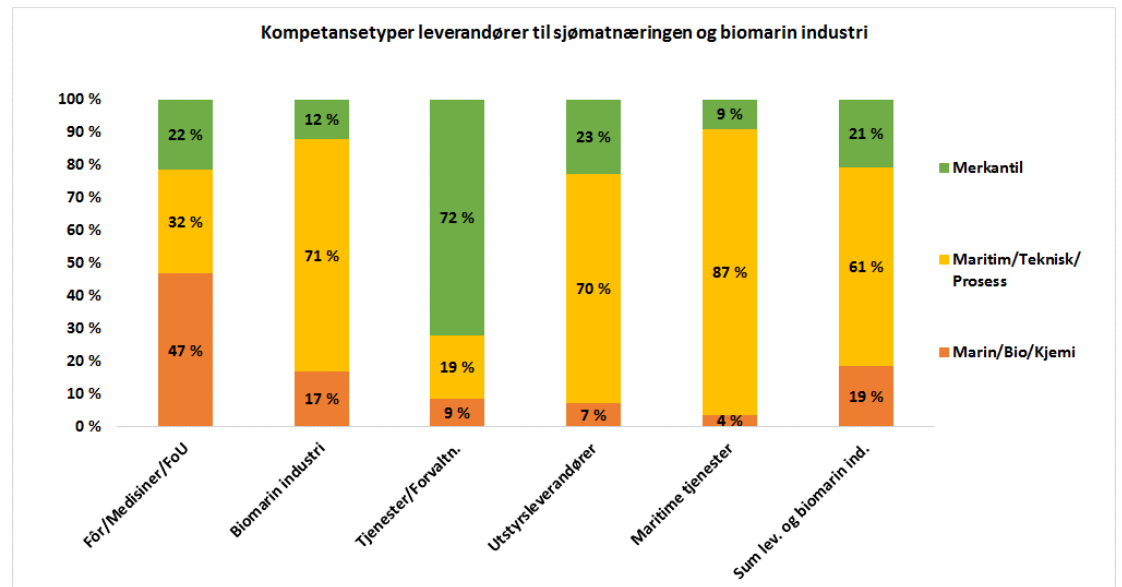
Dersom vi ser på de ansattes kompetansenivå (Høyere utdanning, Faglært og Ufaglært), ser vi at rundt 40% har høyere utdanning og 40% er faglærte. Andel med høyere utdanning er høyest innen Fôr/Medisiner/FoU (nesten 70%) og Tjenester/Forvaltning (nesten 60%). Biomarin industri, Utstyrslleverandører og Maritime tjenester gjør relativt størst bruk av faglært arbeidskraft. Bruken av ufaglært arbeidskraft er generelt lav, men er relativt sett høyest innen Tjenester/Forvaltning.

«Vi ser økende krav til faglært arbeidskraft innen akvakultur. Denne kompetansen finnes dessverre ikke i Norge i tilstrekkelig grad. Vi har en del arbeidere som ikke er faglært, men jobber med å heve deres kompetanse, i tråd med næringens ønsker og krav.» Din Bemanningspartner

Ser vi på kompetansetyper, ser vi at den suverent mest brukte kompetansetypen er maritim/teknisk/prosess (over 60% av de ansatte har denne kompetansen), denne type kompetanse er spesielt fremtredende innen både Maritime tjenester, Utstyrslleverandører og Biomarin industri. Fôr/medisiner/FoU og Biomarin industri gjør imidlertid betydelig av marin/bio/kjemi-kompetanse, nesten 50% av alle ansatte innen Fôr/Medisiner/FoU har marin/bio/kjemi-kompetanse. Tjenester/Forvaltning, som i stor grad handler om direktorater og tilsyn, gjør relativt sett størst bruk av merkantil kompetanse.

Figur 20: Kompetansenivå leverandører til sjømatnæringen og biomarin industri, Vestlandet 2016. Kilde: Survey

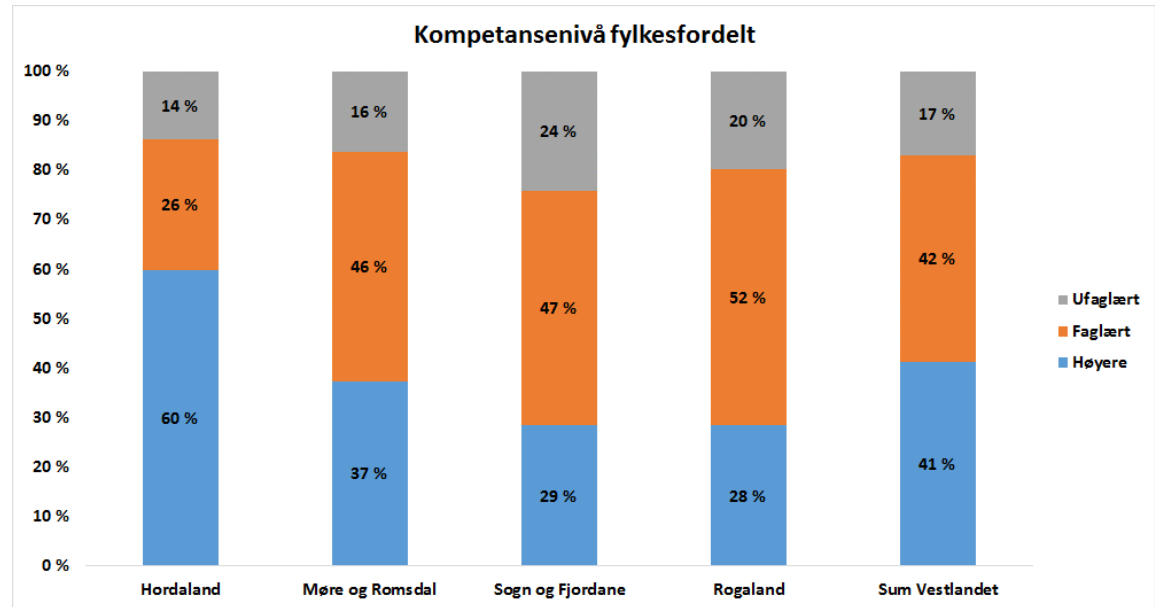
Figur 21: Kompetansetyper leverandører til sjømatnæringen og biomarin industri, Vestlandet 2016. Kilde: Survey

Kompetansestruktur leverandører til sjømatnæringen og biomarin industri, fylkesvis

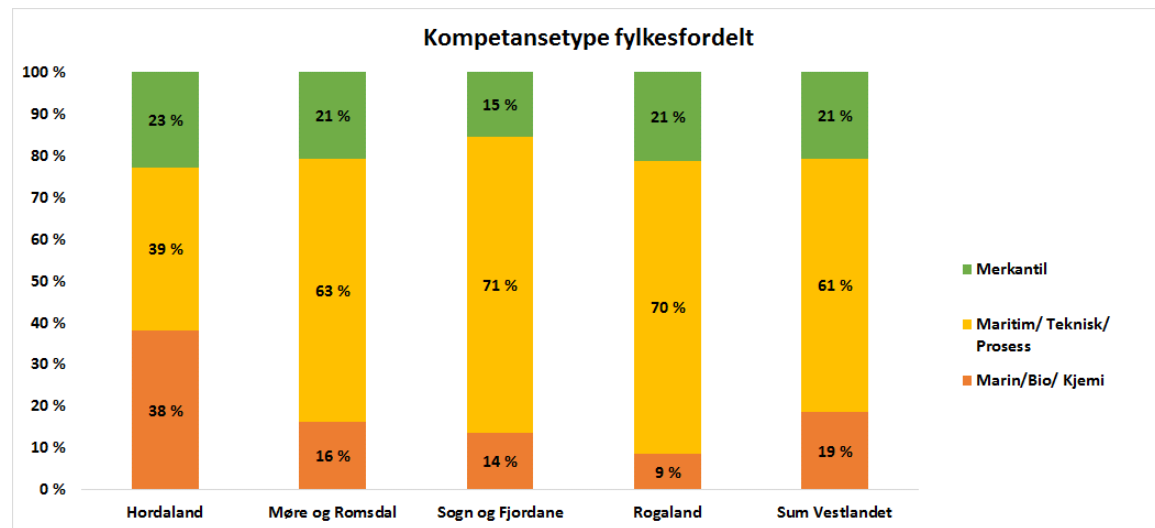
Hvilke kompetansenivå og kompetansetyper som dominerer i et fylke, vil i stor grad avhenge av hvilke deler av verdikjeden og hvilke aktiviteter som ligger i de ulike fylkene.

Figurene til høyre viser at Hordaland er fylket med klart flest ansatte med høyere utdanning (rundt 60%). Rogaland og Sogn og Fjordane er fylkene hvor andelen med høyere utdanning ser lavest. Møre og Romsdal og Rogaland er fylkene hvor det er klart størst andel fagarbeidere.

Ser vi på kompetansetype, er Hordaland fylket med størst andel ansatte med marin/bio/kjemi-utdannelse (rundt 40%). I de andre tre fylkene er det maritim/teknisk/prosess-utdannelse som dominerer.

Figur 22: Kompetansenivå leverandører til sjømatnæringen og biomarin industri, fylkesvis 2016. Kilde: Survey

Figur 23: Kompetansetyper leverandører til sjømatnæringen og biomarin industri, fylkesvis 2016. Kilde: Survey

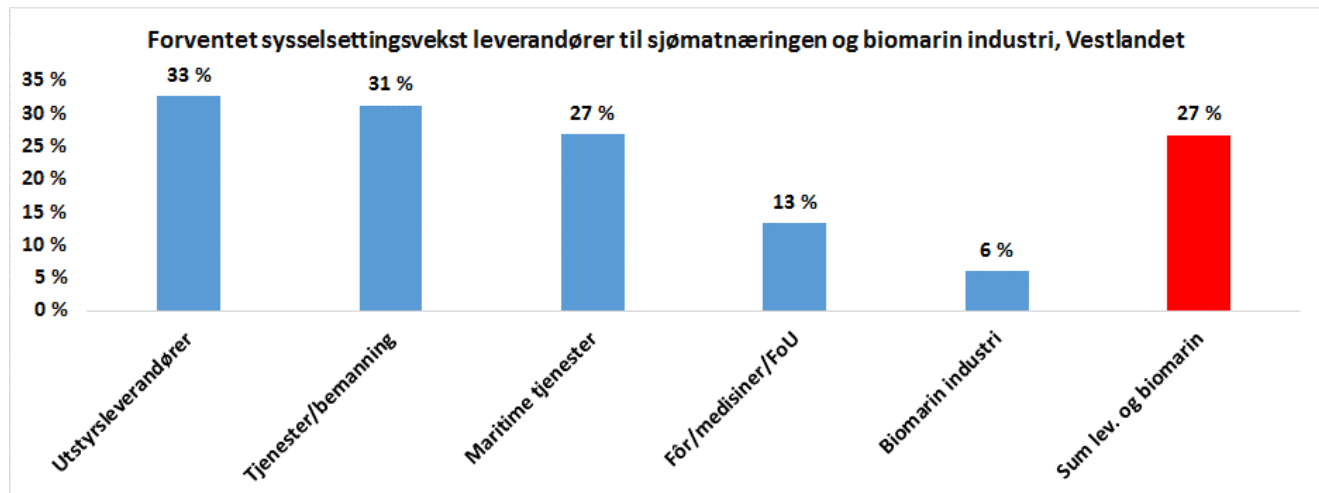
5) Forventet sysselsettingsvekst mot 2020

Forventet sysselsettingsvekst fram mot 2020 fordelt på segment

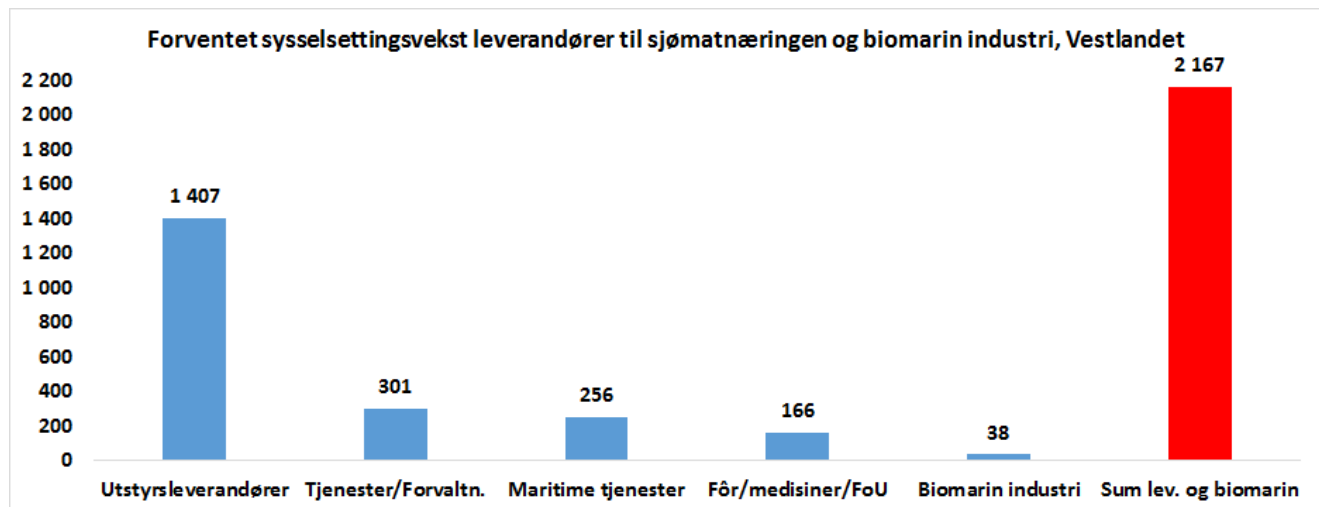
Fram mot 2020 venter virksomhetene som har svart på surveyen en sysselsettingsvekst på 27%. Det ventes høyest sysselsettingsvekst innen Utstysleverandører, Tjenester/Forvaltning og Maritime tjenester, og lavest innen Biomarin industri.

Dersom vi antar at de forventede vekstratene per segment er representative for hele populasjonen av virksomheter innen leverandører og biomarin industri (7 500 sysselsatte innen leverandørindustrien og 600 sysselsatte innen biomarin industri), og summerer forventet sysselsettingsvekst per segment, får vi en sysselsettingsvekst på nesten 2 200 fram mot 2020.

Rekruttering for å dekke naturlig avgang fra næringen kommer i tillegg til de rundt 2 200 nye sysselsatte.

Figur 24: Gjennomsnittlig forventet vekst i antall sjømatrelaterte ansatte 2016-2020 fordelt på segment, Vestlandet. Kilde: Survey

Figur 25: Anslag på forventet vekst i antall sjømatrelaterte ansatte 2016-2020 fordelt på segment, Vestlandet. Kilde: Survey og IRIS sjømatpopulasjon

Forventet sysselsettingsvekst fram mot 2020 fordelt på fylke

Samlet sysselsettingsvekst for leverandører og biomarin industri er beregnet som summen av forventet sysselsettingsvekst per segment på tvers av fylkene, og dette er så multiplisert med samlet antall ansatte fra det aktuelle segmentet. Tallene på fylkesnivå vil avhenge av faktisk segmentfordeling per fylke, og vi har derfor justert veksttallene per fylke slik at sum sysselsettingsvekst er lik samlet sysselsettingsvekst i figurene på forrige side.

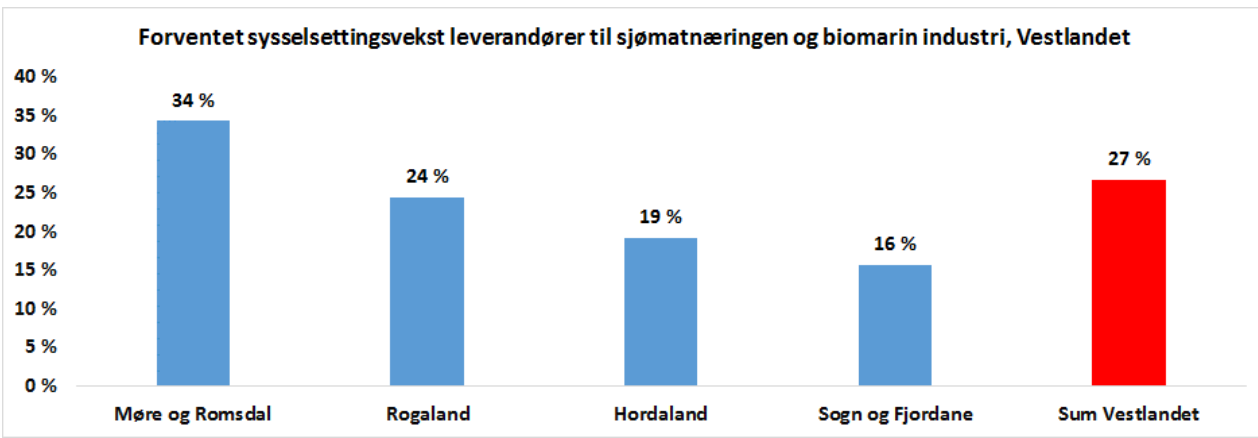
Virksomhetene som har svart på surveyen i Møre og Romsdal venter en sysselsettingsvekst på over 30%. Nest høyest vekst ventes i Rogaland. Samlet sett ventes rundt 1 300 nye sysselsatte i Møre og Romsdal, 400 i Hordaland, 350 i Rogaland og 150 i Sogn og Fjordane. Rekruttering for å dekke naturlig avgang fra næringen kommer i tillegg til disse drøyt 2 200 nye sysselsatte.

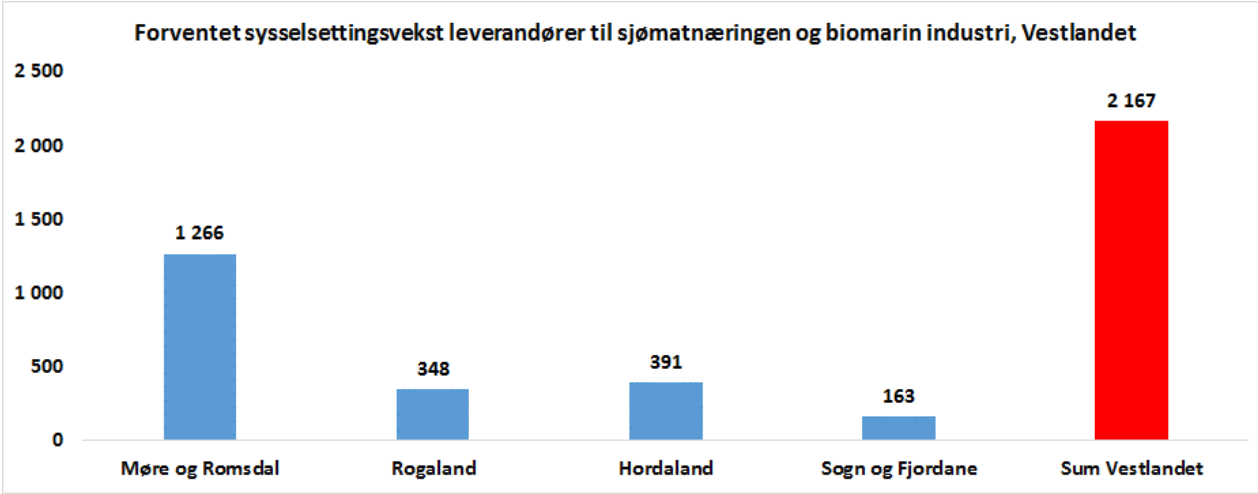
«Nye Tatta» blir neste generasjon fiskefartøy designet for Klondyke Fishing Company

Nå skal Westcon bygge fiskebåt igjen

Figur 26: maritime.no 010916

Figur 27: Gjennomsnittlig forventet vekst i antall sjømatrelaterte ansatte 2016-2020 fordelt på fylke, Vestlandet. Kilde: Survey

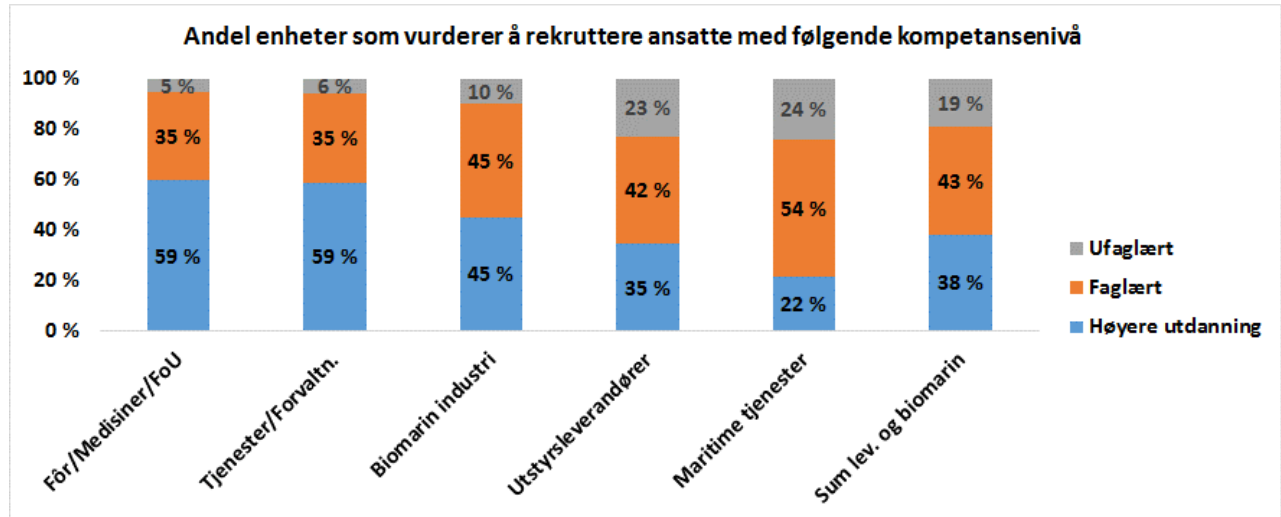

Figur 28: Anslag på forventet vekst i antall sjømatrelaterte ansatte 2016-2020 fordelt på fylke, Vestlandet. Kilde: Survey survey og IRIS sjømatpopulasjon

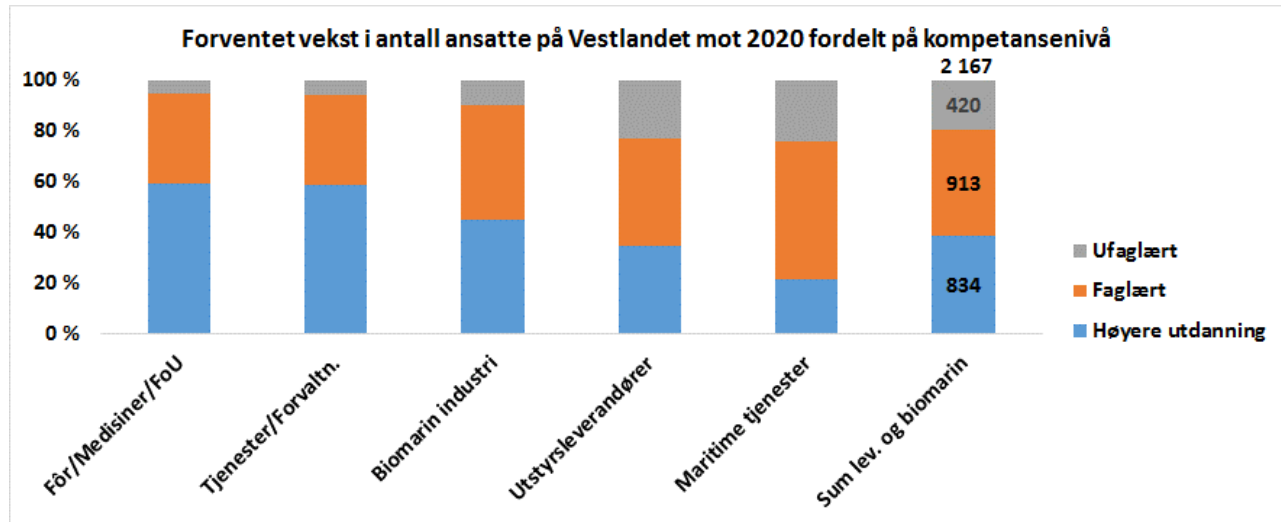
Forventet sysselsettingsvekst fram mot 2020 fordelt på kompetansenivå

Figuren øverst til høyre viser at nesten 40% av virksomhetene innen leverandører til sjømat og biomarin industri vurderer å rekruttere ansatte med høyere utdanning fram mot 2020 og ytterligere rundt 40% vurderer å rekruttere faglært arbeidskraft. Under 20% av virksomhetene vurderer å rekruttere ufaglært arbeidskraft. Andelen som vurderer å rekruttere høyere utdannet arbeidskraft er høyest innen Fôr/Medisiner/FoU og Tjenester/Forvaltning. Innen Maritime tjenester, Biomarin industri og Utstyrsleverandører vil hovedvekten av nyrekrutteringer ligge innen faglært arbeidskraft.

Dersom vi antar at de forventede rekrutteringstallene per segment er representative for hele populasjonen av virksomheter innen leverandører og biomarin industri og kobler dette med den forventede veksten i antall ansatte fra Figur 28, kan vi lage anslag på rekruttering av ansatte med ulike kompetansenivå (Figur 30). Det skal mot 2020 rekrutteres rundt 900 faglærte, rundt 830 høyere utdannede og i overkant av 400 ufaglærte.

Figur 29: Andel bedrifter som skal/skal kanskje rekruttere ansatte mot 2020 fordelt på kompetansenivå/segment. Kilde: Survey

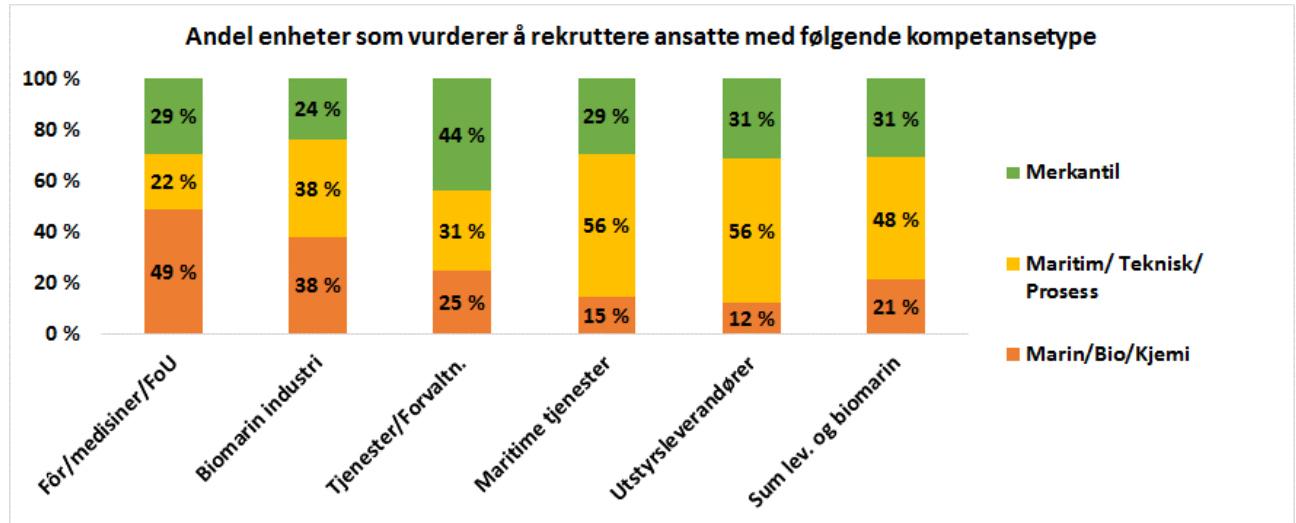

Figur 30: Anslag på forventet vekst i antall ansatte på Vestlandet mot 2020 fordelt på kompetansenivå og segment. Kilde: Survey

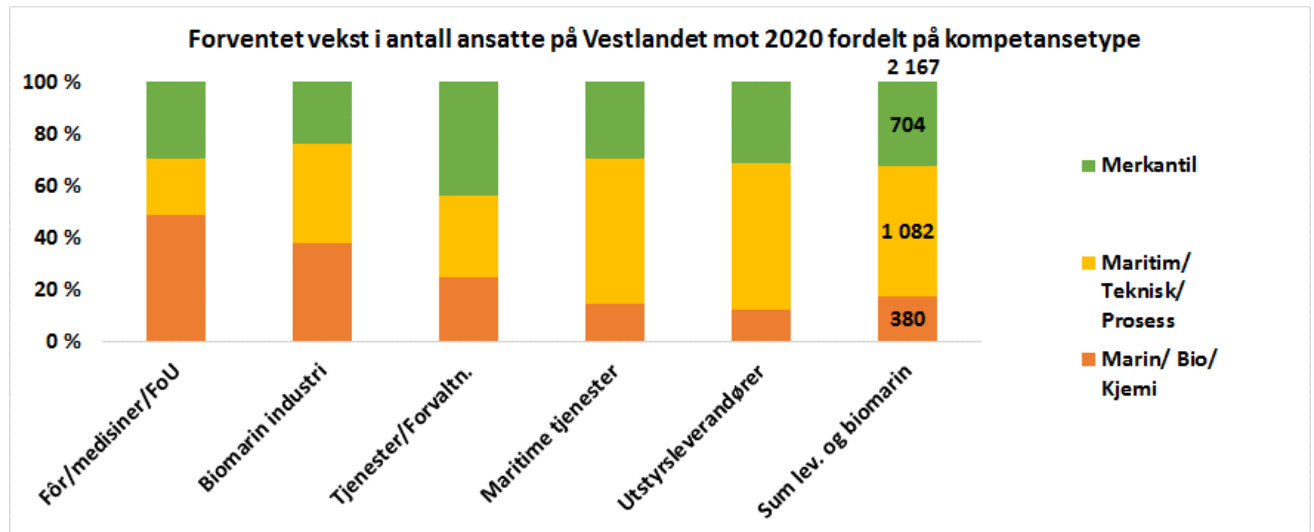
Forventet sysselsettingsvekst fram mot 2020 fordelt på kompetansetype

Figuren øverst til høyre viser at nesten 50% av virksomhetene innen leverandører til sjømat og biomarin industri vurderer å rekruttere ansatte med maritim/teknisk/prosess-kompetanse fram mot 2020. Rundt 30% vurderer å rekruttere ansatte med merkantil kompetanse og rundt 20% vurderer å rekruttere ansatte med marin/bio/kjemi-kompetanse. Det er imidlertid store forskjeller mellom segmentene. Innen Fôr/Medisiner/FoU vil nesten halvparten av alle nyansatte ha marin/bio/kjemi-kompetanse og innen Biomarin vil nesten 40% ha slik kompetanse.

Dersom vi antar at de forventede rekrutteringstallene per segment er representative for hele populasjonen av virksomheter innen leverandører og biomarin industri og kobler dette med den forventede veksten i antall ansatte fra Figur 28, kan vi lage anslag på rekruttering av ansatte med ulike kompetansetyper (Figur 32). Det skal mot 2020 rekrutteres rundt 1 100 ansatte med maritim/teknisk/prosess-kompetanse, 380 med marin/bio/kjemi-kompetanse og 700 med merkantil kompetanse.

Figur 31: Andel bedrifter som skal/skal kanskje rekruttere ansatte mot 2020 fordelt på kompetansetype/segment. Kilde: Survey

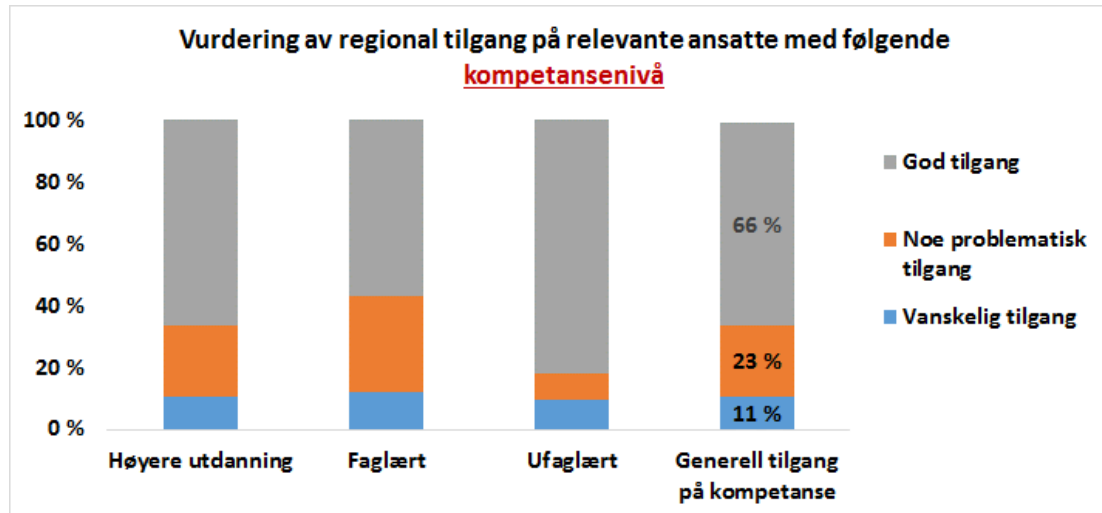
Figur 32: Anslag på forventet vekst i antall ansatte på Vestlandet mot 2020 fordelt på kompetansetype og segment. Kilde: Survey

6) Regional tilgang på arbeidskraft

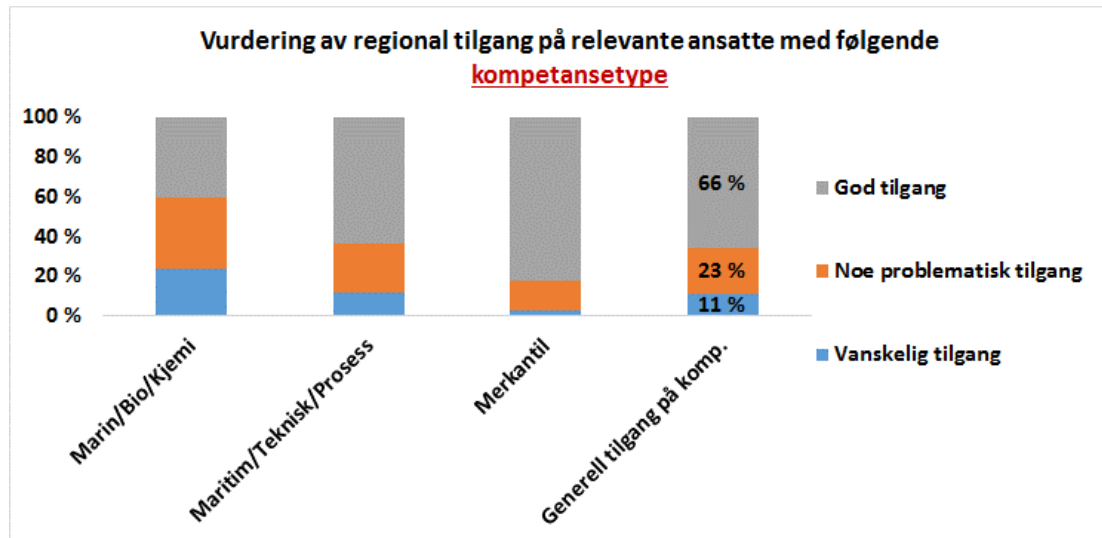
Vurdering av tilgang på arbeidskraft, Vestlandet under ett

Flertallet av respondenter i surveyen (nesten 70%) svarer at de har tilgang på den arbeidskraften de har behov for (vi korrigerer for virksomheter som oppgir at den aktuelle kompetansetype/nivå ikke er relevant for dem). Dette er i tråd med SINTEF (2014b, s. 4)⁵, som fant at 67% av respondentene innen fiskeri, oppdrett og fiskeindustri hadde tilgang på den arbeidskraften de hadde behov for. Fordeler vi på kompetansenivå, ser vi at det er klart minst problemer å rekruttere ufaglært arbeidskraft, mens det er relativt sett mest problematisk å rekruttere faglært arbeidskraft.

Ser vi kompetansetyper, er det klart minst problemer å rekruttere merkantil kompetanse, noe mer problematisk å rekruttere maritim/teknisk/prosess-kompetanse arbeidskraft, og klart mest problematisk å rekruttere marin/bio/kjemi-kompetanse.

Figur 33: Vurdering av regional tilgang på relevante ansatte med ulike kompetansenivå (eksl. Ikke relevant). Kilde: Survey

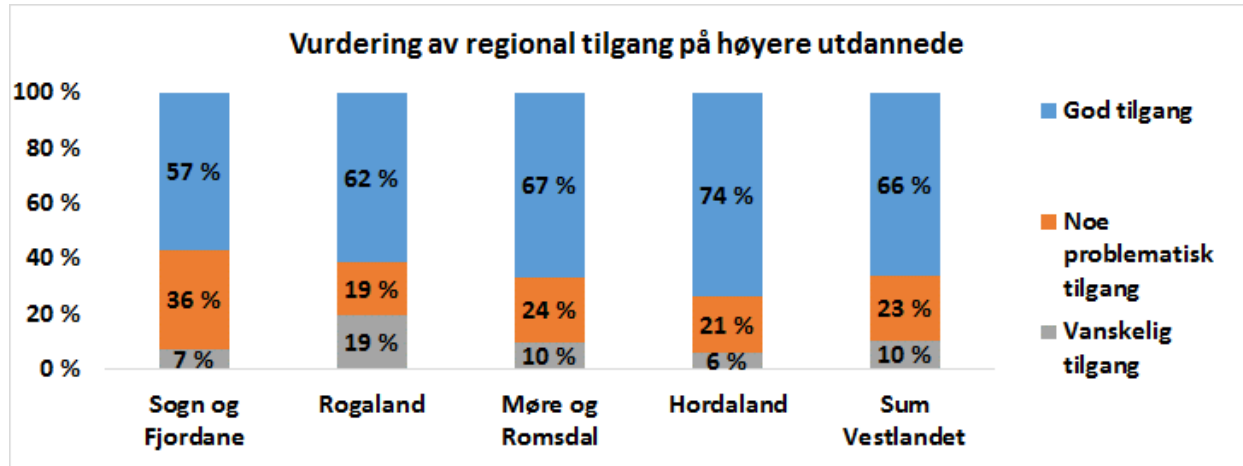
Figur 34: Vurdering av regional tilgang på relevante ansatte med ulike kompetansetyper. Kilde: Survey

⁵ Henriksen et al. (2014)

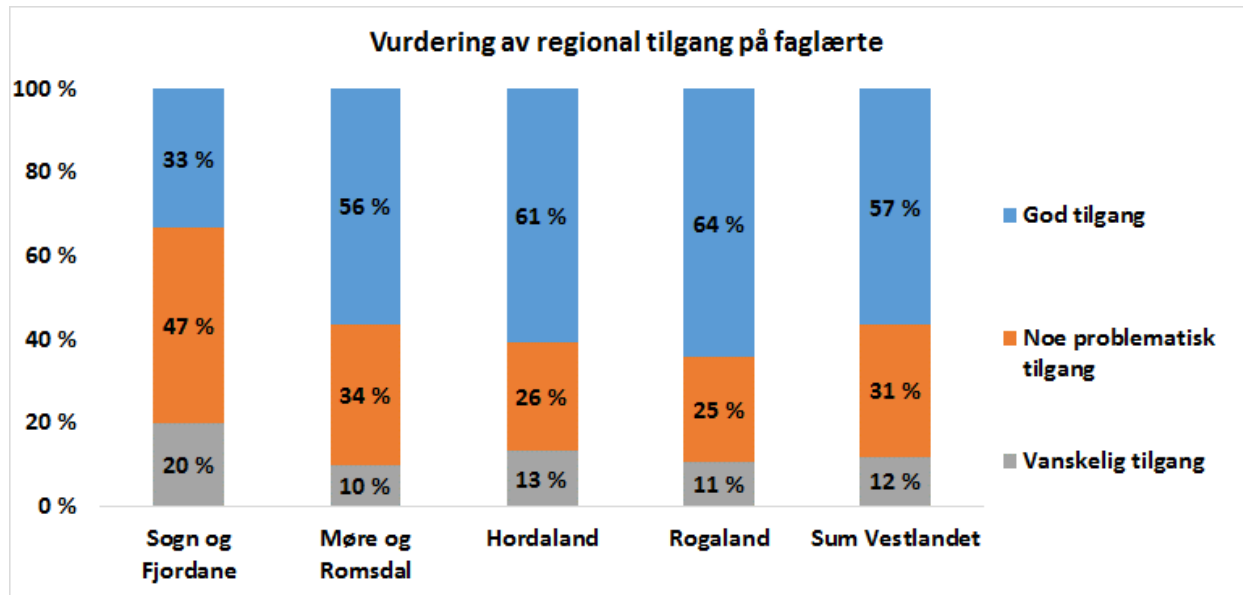
Vurdering av tilgang på høyere utdannet og faglært arbeidskraft fylkesvis

Hordaland er fylket hvor virksomhetene rapporterer om minst problemer med å rekruttere høyere utdannet arbeidskraft. Det er størst utfordringer med tilgang på høyere utdannet arbeidskraft i Sogn og Fjordane og Rogaland.

Ser vi på faglært arbeidskraft er bildet noe annerledes. Her er det Rogaland som har minst problemer med rekruttering, marginalt færre problemer enn Hordaland. Men også her er det virksomheter i Sogn og Fjordane som rapporterer om størst problemer med tilgangen.

Figur 35: Vurdering av regional tilgang på ansatte med høyere utdannelse, fylkesvis. Kilde: Survey

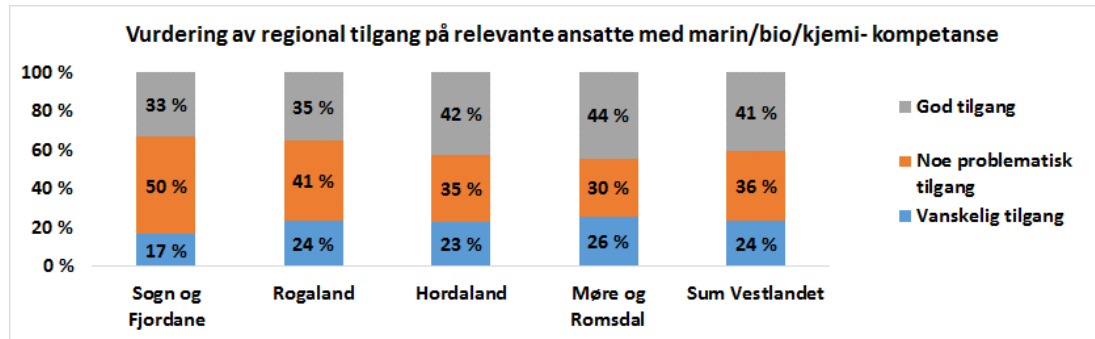

Figur 36: Vurdering av regional tilgang på ansatte med fagutdannelse, fylkesvis. Kilde: Survey

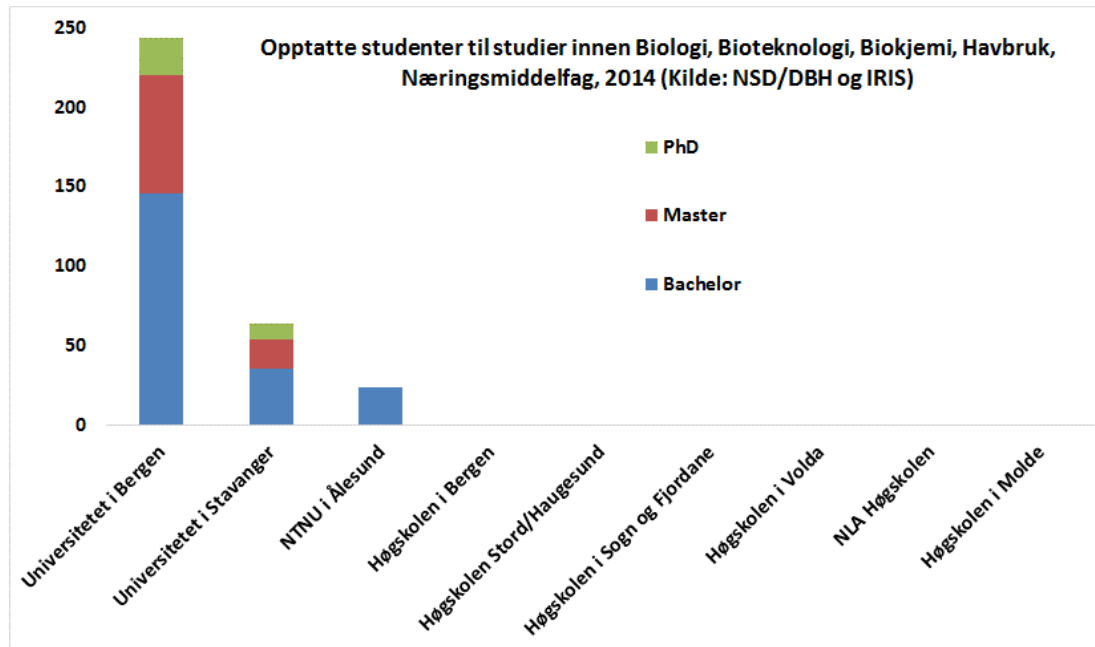
Vurdering av tilgang på marin/bio/kjemi- og kompetanse fylkesvis

Virksomhetene i Møre og Romsdal og i Hordaland rapporterer om minst problemer med tilgang på marin/bio/kjemi-kompetanse. Det er størst utfordringer med tilgang på marin/bio/kjemi-kompetanse i Sogn og Fjordane og i Rogaland.

Disse fylkesvise forskjellene skyldes mest sannsynlig forskjeller i lokalisering av relevant utdanning. Basert på data fra Norges Samfunnsvitenskapelige Datatjeneste/Database for Høyere Utdanning, viser vi i figuren under antall studenter tatt opp til sjømatrelaterte fag i 2014. Vi ser da at det er betydelig sjømatrelatert utdanning ved Universitetet i Bergen, med relevante program på både bachelor, master og PhD-nivå. Universitetet i Stavanger har også relevante studier på alle tre utdanningsnivåene, men her er antallet opptatte studenter betydelig lavere enn i Bergen. Nåværende NTNU i Ålesund har bachelorstudier innen marine fag. Det finnes ikke relevante ved øvrige høyskoler på Vestlandet.

Figur 37: Vurdering av regional tilgang på marin/bio/kjemi-kompetanse, fylkesvis. Kilde: Survey

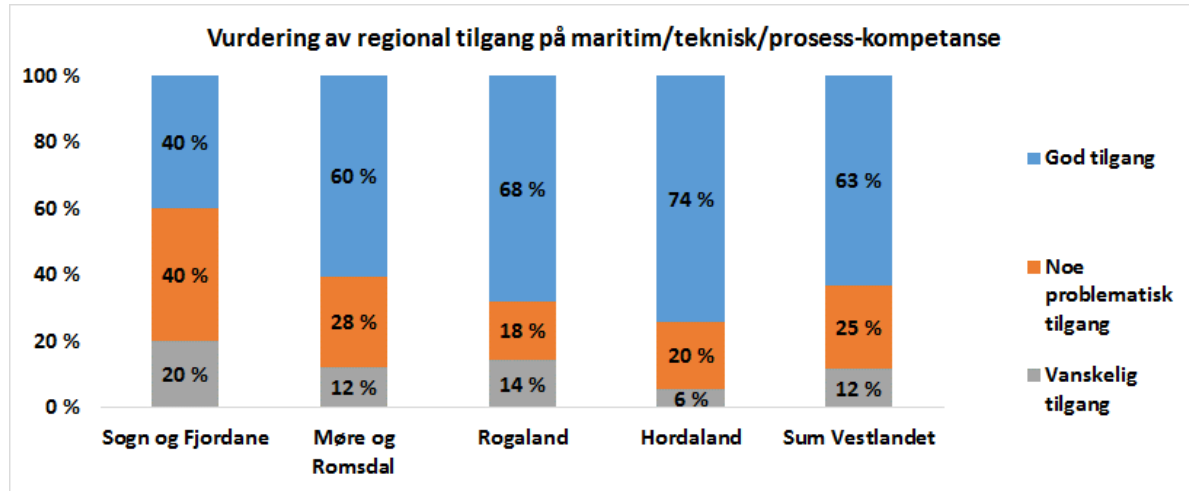

Figur 38: Opptatte studenter til studier innen Biologi, Bioteknologi, Biokjemi, Havbruk og/eller næringsmiddelfag 2014. Kilde: Norges Samfunnsvitenskapelige Datatjeneste/Database for Høyere utdanning og IRIS

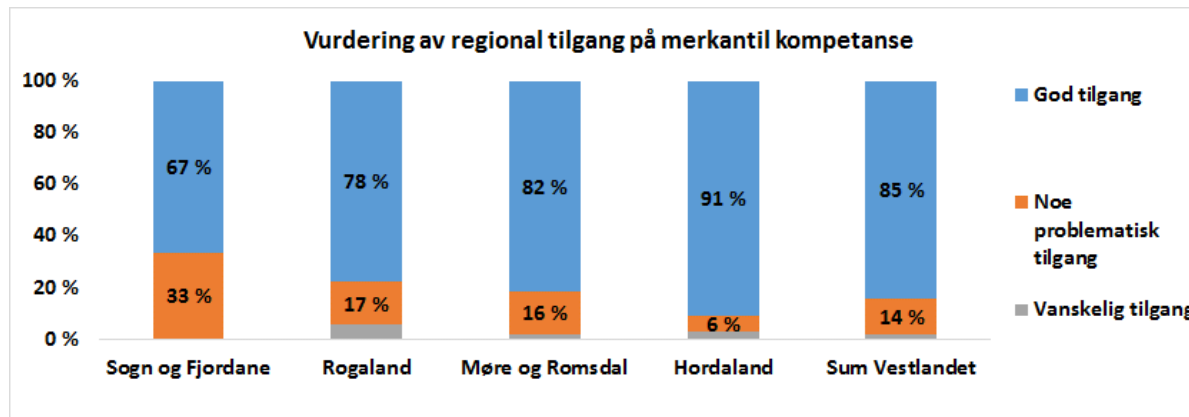
Vurdering av tilgang på maritim/teknisk/prosess- og merkantil kompetanse fylkesvis

Virksomhetene i Hordaland rapporterer om minst problemer med tilgang på maritim/teknisk/prosess-kompetanse. Det er størst utfordringer med tilgang på maritim/teknisk/prosess -kompetanse i Sogn og Fjordane.

Ser vi på merkantil kompetanse, er det også her virksomhetene i Sogn og Fjordane som melder om størst problemer med tilgang på relevant arbeidskraft. Det er klart minst problemer med merkantil kompetanse blant virksomhetene i Hordaland.

Figur 39: Vurdering av regional tilgang på maritim/teknisk/prosess-kompetanse, fylkesvis. Kilde: Survey

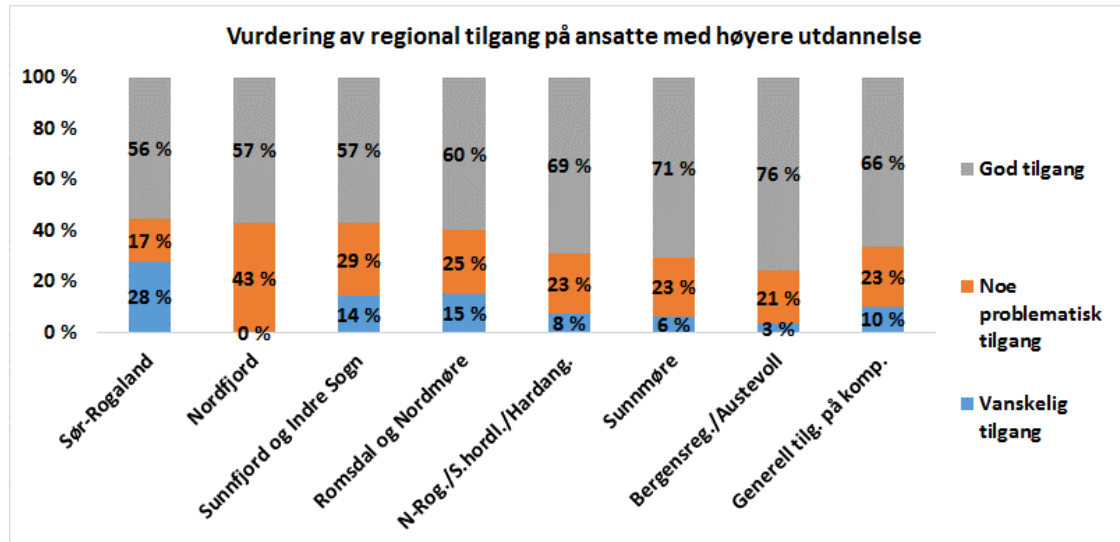

Figur 40: Vurdering av regional tilgang på merkantil kompetanse, fylkesvis. Kilde: Survey

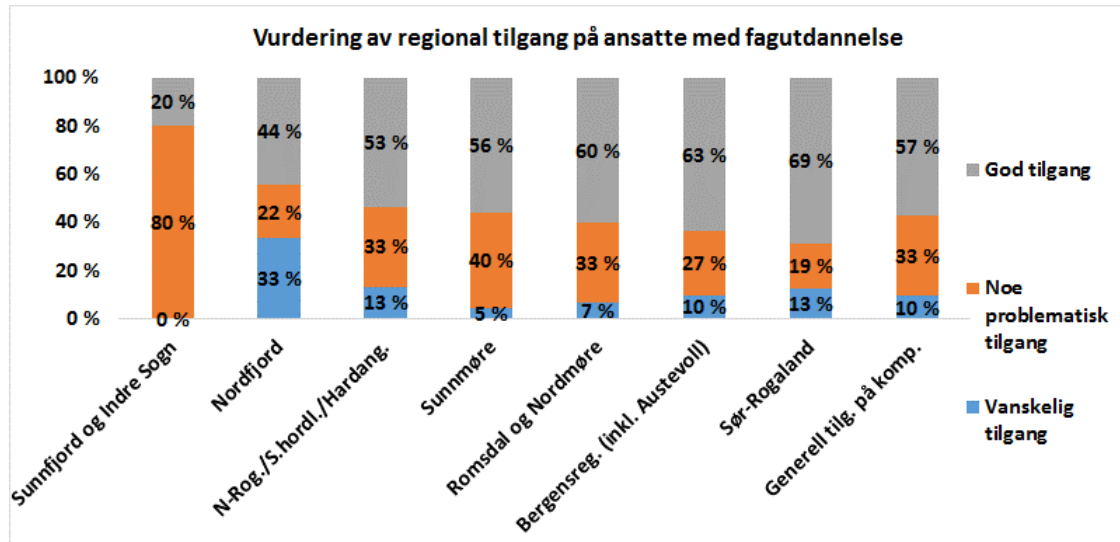
Vurdering av tilgang på høyere utdannet og faglært arbeidskraft regionvis

Det er minst problemer med tilgang på høyere utdannede i Bergensregionen (inkl. Austevoll) og Sunnmøre, og mest problemer i Sør-Rogaland og Nordfjord.

Det er minst problemer med tilgang på fagutdannede i Sør-Rogaland og Bergensregionen, og mest problemer i Sunnfjord og Indre Sogn.

Figur 41: Vurdering av regional tilgang på ansatte med høyere utdanning fordelt på region. Kilde: Survey

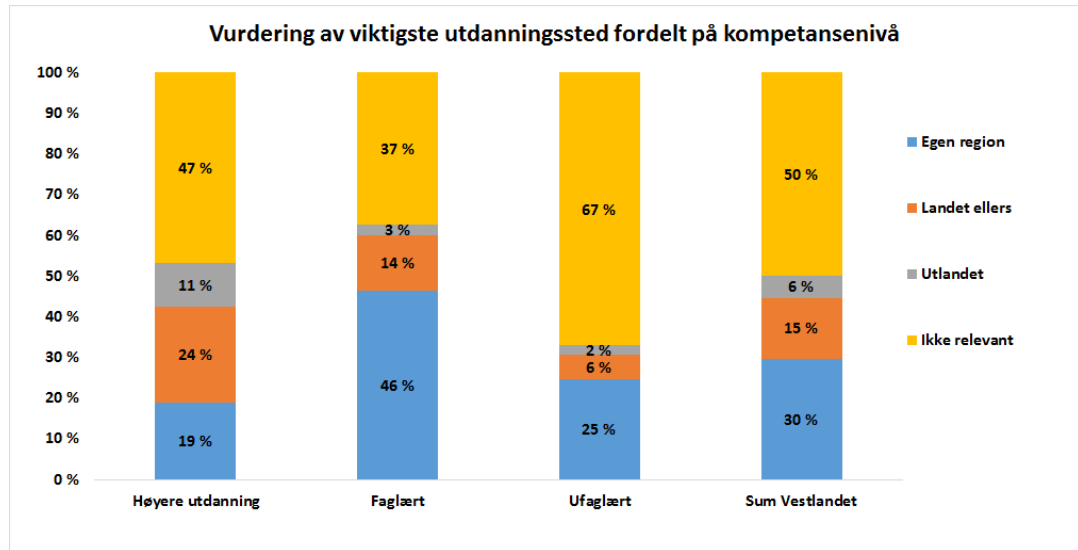
Figur 42: Vurdering av regional tilgang på ansatte med fagutdanning fordelt på region. Kilde: Survey

7) Viktigste utdanningssted

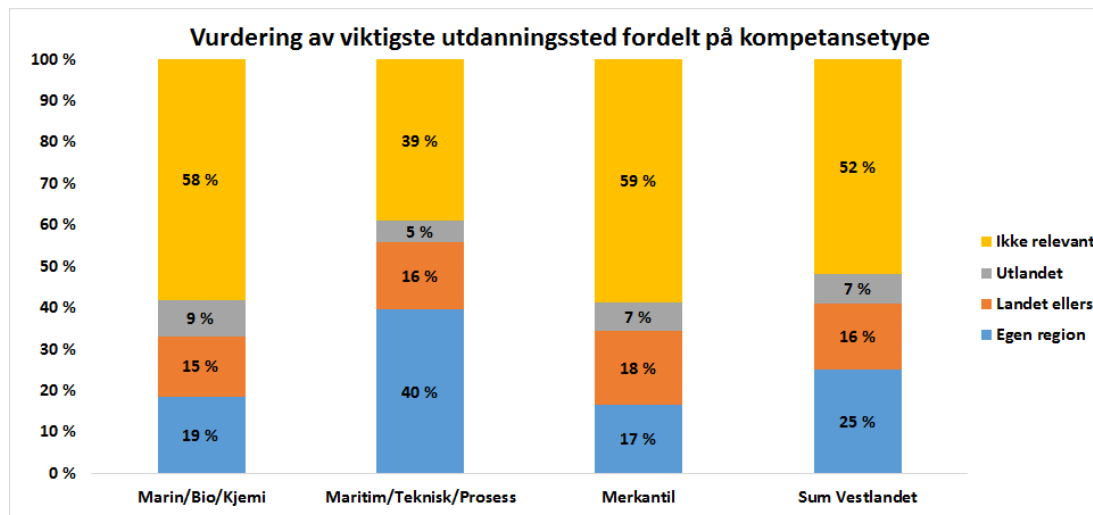
Vurdering av viktigste utdanningssted Vestlandet under ett

For alle kompetansenivå sett under ett svarer rundt halvparten av virksomhetene at lokalisering av utdanningssted ikke er relevant for tilgang på arbeidskraft. For virksomhetene som svarer at utdanningssted betyr noe, er hovedbildet at egen region er viktigst. Dette samsvarer med SINTEF (2014b, s. 6)⁶ som finner at for fiskeri, havbruk og fiskeindustri er hjemløst, kommune eller fylke viktigst for rekruttering av nyansatte. For faglært kompetanse svarer nesten 50% at viktigste utdanningssted er egen region. For høyere utdanning svarer nesten 50% at utdanningssted ikke har noe å si, men for de som mener det har noe å si, er bildet at denne type kompetanse i stor grad hentes utenfra egen region, enten ellers i landet eller i utlandet (vi kommer tilbake til regionale forskjeller under).

Dersom vi fordeler kompetanse på type, ser vi at for personell med merkantile utdannelse er viktigste utdanningssted egen region eller landet ellers, og kun i liten grad fra utlandet. For personell med maritim/teknisk/prosess-kompetanse er bildet at disse i størst grad hentes fra egen regionen, men også noe fra andre deler av landet. For personell med marin/bio/kjemi-kompetanse, er bildet at disse i like stor grad hentes fra egen region som fra landet ellers, her det også et en betydelig andel som peker på viktigheten av utdanningssted i utlandet.

Figur 43: Lokalisering av viktigste utdanningssted per kompetansenivå. Kilde: Survey

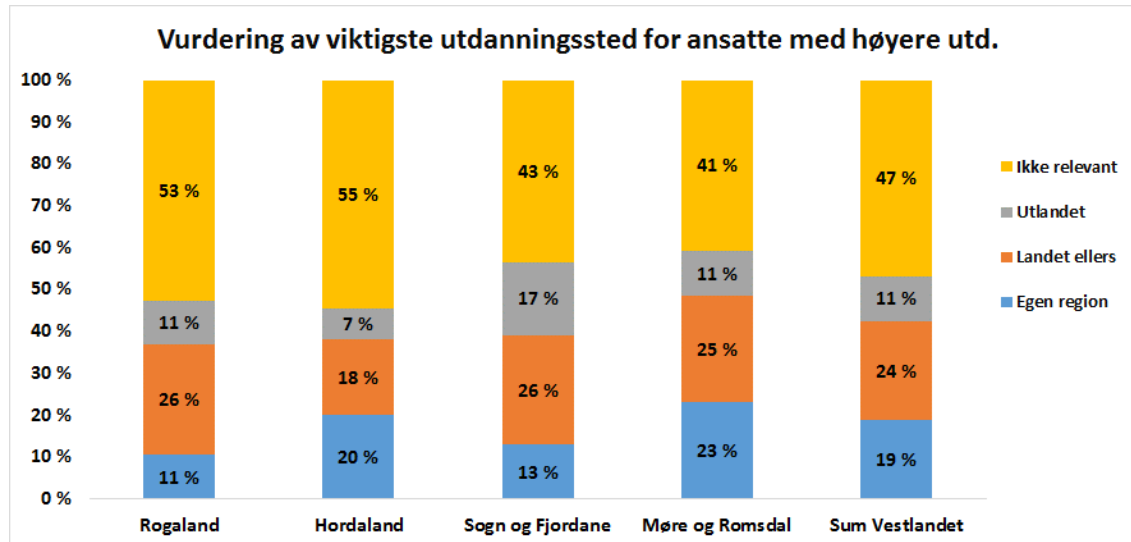
Figur 44: Lokalisering av viktigste utdanningssted per kompetansetype. Kilde: Survey

⁶ Henriksen et. al. (2014)

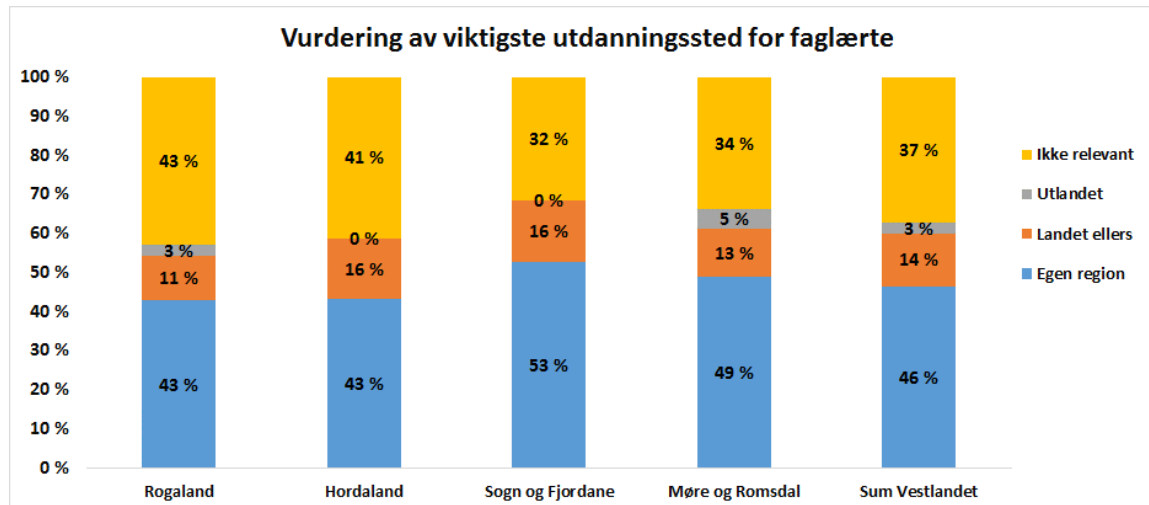
Vurdering av viktigste utdanningssted per fylke

Sogn og Fjordane og Rogaland er fylkene hvor lavest andel av virksomheten viser til egen region som viktigste sted for utdanning av relevante ansatte med høyere utdanning. Det er imidlertid høyere andel virksomheter i Rogaland som viser til at utdanningssted ikke er relevant, så det er grunn til å tro at utfordringene med ikke å ha tilstrekkelig regional utdanningskapasitet er høyere i Sogn og Fjordane. Hordaland er fylket hvor størst andel virksomheter viser til at utdanningssted i egen region er viktigst for ansatte med høyere utdanning.

For faglærte er det generelt utdanningssted i egen region som er viktigst i alle fylker. Merk imidlertid at virksomheter i Rogaland og Møre og Romsdal til en viss grad også mener at utdanningssted i utlandet er viktige.

Figur 45: Lokalisering av viktigste utdanningssted for personell med høyere utdannelse, fylkesvis. Kilde: Survey

Figur 46: Lokalisering av viktigste utdanningssted for faglært personell, fylkesvis. Kilde: Survey

Vedlegg 1: IRIS sjømatpopulasjon

IRIS bedriftspopulasjon over sjømatrelatert virksomhet

Med utgangspunkt i data samlet inn i forbindelse med blant annet prosjektene «En kunnskapsbasert sjømatnæring»⁷ (ref.) og «Ett Hav»⁸, besitter IRIS en tilnærmet komplett oversikt over alle virksomhetsenheter («bedrift» i SSB-terminologi) og hovedkontor («foretak» i SSB-terminologi) i de ulike delene av den nasjonale sjømatnæringen. I tillegg til private virksomheter, inkluderes også en del offentlige virksomhet, direktorat og tilsyn, som eksempelvis Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet. Merk at vi ikke tar med sjømatrelaterte ansatte i virksomheter hvor dette utgjør en svært liten andel av totalt antall ansatte, vi tar derfor ikke med sjømatrelaterte ansatte hos fylkesmennene, fylkeskommunene eller primærkommunene.

Virksomhetsenheterne er dels samlet inn gjennom søk på sjømatrelaterte næringskoder (NACE-koder) og dels håndplukket for å få med relevante enheter registrert på generelle næringskoder⁹. For en del

avdelinger har vi måttet gjennomføre en skjønnsmessig vurdering av om virksomheten tilhører sjømatrelatert virksomhet. Det bærende prinsipp i vurderingen har vært hvorvidt avdelingens leveranser er spesialtilpasset sjømatvirksomheten eller ikke. Vi tar derfor ikke med advokatkontor eller banker, selv om disse måtte ha en betydelig andel av sin aktivitet mot sjømatnæringen. Vi tar imidlertid med konsultentselskap spesialisert mot sjømatnæringen (eksempelvis Broodstock Capital Partners i Molde).

Da flere av leverandørbedriftene ikke bare leverer til sjømatnæringen, er det for hver enhet angitt en 'sjømatandel', dvs. andel av aktivitet mot sjømatvirksomhetene.¹⁰ Opplysningene i sjømatpopulasjonen er i stor grad verifisert ved hjelp av direkte kontakt med virksomhetene. For noen mindre selskap er det imidlertid lagt til grunn 'best guess'-anslag.

De ulike enhetene er kategorisert med både næringskode (NACE-kode) og ledd i verdikjeden (se

eksempelvis Figur 15). For mer detaljer om hva som inngår i de ulike leddene i verdikjeden, se Figur 9.

Populasjonen er basert på avdelinger («bedrift» i SSB-terminologi). Ved å bruke avdelingene som minste enhet kan vi fordele antall ansatte ned på det geografiske nivå som er ønskelig. Vi får også fram nyanser i hva de ulike avdelingene jobber med. Eksempelvis har EWOS sin fôrfabrikk i Florø næringskode "10.910 Produksjon av fôrvarer til husdyrhold", mens forsknings- og utviklingsavdelingen i Dirdal/Sandnes har både næringskode "10.910 Produksjon av fôrvarer til husdyrhold" og næringskode «72190 Annen forskning og annet utviklingsarbeid innen naturvitenskap og teknikk».

Data på ansatte i direkte sjømatrelatert virksomhet

Rapporten kartlegger *ansatte* i direkte sjømatrelatert virksomhet. Ansattbegrepet er ikke helt synonymt med begrepet sysselsatt, da ansatte ikke fanger opp selvsysseleatte (eks. advokater, fiskere osv.) og da en

7 Asche og Tveterås (2011): «En kunnskapsbasert sjømatnæring». Forskningsrapport BI 8/2011

8 Thesen et al. (2013): «Ett hav – Muligheter og utfordringer for sameksistens mellom petroleums- og sjømatnæringene». Rapport IRIS 2013/095

9 Eksempler: AKVA groups hovedkontor på Bryne er registrert som 33200 Installasjon av industrimaskiner og utstyr; brønnbåtrederiene (Sølvtrans, Rostein osv.) er registrert som enten 50201 Utenriks sjøfart med gods eller 50202 Innenriks sjøfart med gods; fiske- og brønnbåtverftet Larsnes er registrert som 30111 Bygging av skip og skrog over 100 br.tonn; isoporkasseleverandøren Nesseplast er registrert som 22220 Produksjon av plastemballasje osv.

10 Denne andelen vil naturlig nok variere fra år til år.

kan være ansatt i mer enn én virksomhet. For sjømatnæringen er dette en utfordring innen fiskeri, og av i dette segmentet bruker vi derfor utelukkende SSBs registrerte sysselsettingstall for sysselsatte med fiskeri som levevei.

Konsekvenser av 'a-ordningen' fra og med 2015.

Ansattetallene for virksomheter som ikke har svart på surveyen er tatt inn fra NAVs Aa-register. Her er det viktig å peke at innføringen av den såkalte 'a-ordningen' i 2015 innebærer at en nå registrerer

absolutt alle personer som har hatt et ansettelsesforhold. Dette medfører at for noen virksomheter kan det oppgitte ansatt-tallet være høyere enn antall fulltidsansatte.

Ansatte i bemanningsbyrå er stort sett registrert i kommunen hvor utleievirksomheten har sitt hovedkontor. I den grad bemanningsbyrået har hovedkontor i et annet fylke enn virksomheten som leier inn de ansatte, eksempelvis et verft, vil den geografiske fordelingen bli noe kunstig, men vi har ikke korrigert for dette.

Sjøfolk blir i offentlig sysselsettingsstatistikk blir *sjøfolk* ført med arbeidsted lik bosted; i ansatteoversiktene føres de imidlertid der rederiet har sitt hovedkontor. Dette bidrar til å 'blåse opp' ansattetallene i kommuner som har hovedkontor for store rederi, eksempelvis Ålesund og Sandøy.

Vedlegg 2: Største virksomheter per fylke og per region

Tabell 3: Eksempel på oversikt over største virksomheter per..... Kilde: Survey

De fylkes- og regionvise oversiktene viser:

- Virksomhetsnavn
- Del av verdikjede ('segment')
- Kommune
- Antall ansatte rettet mot sjømatrelatert virksomhet (dvs. samlet antall ansatte * 'sjømatandel').

Merk:

- Kolonnen 'Ansatte sjømat' er ikke totalt antall ansatte ved enheten, men oppgitt eller anslått antall ansatte som faktisk jobber med sjømatrelatert virksomhet.
- Siden vår 'enhet' er den enkelte bedriftsenhet/virksomhet, vil foretak med et betydelig antall ansatte fordelt på et stort antall bedriftsenheter, komme noe ned på listen. Dette gjelder spesielt konsern som Mørenot og Egersund Group.
- Ansatttallene for virksomheter som ikke har svart på surveyen er tatt inn fra NAVs Aa-register. Innføringen av den såkalte 'a-ordningen' i 2015 innebærer at en nå registrerer absolutt alle personer som har hatt en ansettelsesforhold. Dette medfører at for noen virksomheter kan det oppgitte ansatt-tallet være høyere enn antall fulltidsansatte.

VIRKSOMHET	SEGMENT	KOMMUNE	ANSATTE SJØMAT
FISKERIDIREKTORATET	Tjenester/Forvaltning	HORDALAND	217
SØLVTRANS REDERI AS	Maritime tjenester	MØRE OG ROMSDAL	201
HAVFORSKNINGSINSTITUTTET AVD BERGEN	Fôr/medisiner/FoU	HORDALAND	180
OPTIMARSTETTE AS AVD GISKE	Utstyrsleverandører	MØRE OG ROMSDAL	171

Rogaland

Merk:

- Kolonnen 'Ansatte sjømat' er ikke totalt antall ansatte ved enheten, men oppgitt eller anslått antall ansatte som faktisk jobber med sjømatrelatert virksomhet.
- Siden vår 'enhet' er den enkelte bedriftsenhet/virksomhet, vil foretak med et betydelig antall ansatte fordelt på et stort antall bedriftsenheter, komme noe ned på listen. Dette gjelder spesielt konsern som Mørenot og Egersund Group.
- Ansattetallene for virksomheter som ikke har svart på surveyen er tatt inn fra NAVs Aa-register. Innføringen av den såkalte 'a-ordningen' i 2015 innebærer at en nå registrerer absolutt alle personer som har hatt en ansettelsesforhold. Dette medfører at for noen virksomheter kan det oppgitte ansatt-tallet være høyere enn antall fulltidsansatte.

Tabell 4: 30 største virksomheter innen leverandørnæringen til sjømatnæringen og biomarin industri, Rogaland 2016

VIRKSOMHET	SEGMENT	KOMMUNE	ANSATTE SJØMAT
SKRETTING AS AVD STAVANGER	Fôr/medisiner/FoU	STAVANGER	126
FMC BIOPOLYMER AS AVD VORMEDAL	Biomarin industri	KARMØY	115
SJØFARTSDIREKTORATET HOVEDKONTORET	Tjenester/Forvaltn.	HAUGESUND	108
AKVA GROUP ASA AVD BRYNE	Utstysleverandører	TIME	70
BIOMAR AS AVD KARMØY	Fôr/medisiner/FoU	KARMØY	65
SKRETTING ARC AVD STAVANGER	Fôr/medisiner/FoU	STAVANGER	62
EWOS INNOVATION AS AVD DIRDAL	Fôr/medisiner/FoU	GJESDAL	62
ADECCO NORGE AS AVD HOSPITALITY HJELMELAND	Tjenester/Forvaltn.	HJELMELAND	49
EGERSUND NET AS AVD EGERSUND	Utstysleverandører	EIGERSUND	45
EGERSUND TRÅL AS PRODUKSJON EGERSUND	Utstysleverandører	EIGERSUND	43
SHIPKON AVD SKUDENESHAVN	Utstysleverandører	KARMØY	31
AKVA MARINE SERVICES AS AVD TORVASTAD	Maritime tjenester	KARMØY	27
MØRENOT KARMSUND AS	Utstysleverandører	KARMØY	26
ÅKREHAMN TRÅLBØTERI AS AVD TRÅLBØTERI	Utstysleverandører	KARMØY	26
SEAGARDEN AS	Fôr/medisiner/FoU	KARMØY	26
ÅKREHAMN TRÅLBØTERI AS AVD BUTIKK	Utstysleverandører	KARMØY	25
PELAGIA EGERSUND SILDOLJEFABRIKK	Biomarin industri	EIGERSUND	25
WESTCON YARDS ØLEN	Utstysleverandører	VINDAFJORD	25
STEINSVIK AS AVD PRODUKSJON FØRRESFJORD	Utstysleverandører	TYSVÆR	23
TRIO FOOD PROCESSING MACHINERY AS	Utstysleverandører	STAVANGER	22
KARMØY WINCH AS	Utstysleverandører	KARMØY	20
PELAGIA KARMSUND FISKEMEL	Biomarin industri	KARMØY	19
VICO AS	Utstysleverandører	KARMØY	18
FISKERIDIR. EGERSUND	Tjenester/Forvaltn.	EIGERSUND	17
RYFYLKE DYKK AS	Maritime tjenester	STRAND	16
MALM ORSTAD AS	Utstysleverandører	KLEPP	16
NOFIMA AS AVD STAVANGER	Fôr/medisiner/FoU	STAVANGER	14
EGERSUND MANAGEMENT AS	Utstysleverandører	EIGERSUND	14
IRIS AVD MEKJARVIK	Fôr/medisiner/FoU	RANDABERG	14
KYSTVERKET VEST REGIONKONTORET HAUGESUND	Tjenester/Forvaltn.	HAUGESUND	14
SKRETTING ARC AVD FORSAND	Fôr/medisiner/FoU	FORSAND	13

Hordaland

Merk:

- Kolonnen 'Ansatte sjømat' er ikke totalt antall ansatte ved enheten, men oppgitt eller anslått antall ansatte som faktisk jobber med sjømatrelatert virksomhet.
- Siden vår 'enhet' er den enkelte bedriftsenhet/virksomhet, vil foretak med et betydelig antall ansatte fordelt på et stort antall bedriftsenheter, komme noe ned på listen. Dette gjelder spesielt konsern som Mørenot og Egersund Group.
- Ansatttallene for virksomheter som ikke har svart på surveyen er tatt inn fra NAVs Aa-register. Innføringen av den såkalte 'a-ordningen' i 2015 innebærer at en nå registrerer absolutt alle personer som har hatt en ansettelsesforhold. Dette medfører at for noen virksomheter kan det oppgitte ansatt-tallet være høyere enn antall fulltidsansatte.

Tabell 5: 30 største virksomheter innen leverandørnæringen til sjømatnæringen og biomarin industri, Hordaland 2016

VIRKSOMHET	SEGMENT	KOMMUNE	ANSATTE SJØMAT
FISKERIDIREKTORATET	Tjenester/Forvaltn.	BERGEN	217
HAVFORSKNINGSINSTITUTTET AVD BERGEN	Fôr/medisiner/FoU	BERGEN	180
HORDAFOR AS	Fôr/medisiner/FoU	AUSTEVOLL	76
BØMLO BRØNNBÅTSERVICE AS	Maritime tjenester	STORD	67
FITJAR MEKANISKE VERKSTED	Utstysleverandører	FITJAR	62
WARTSILA NORWAY AS AVD RUBBESTADNESET	Utstysleverandører	BØMLO	54
NASJONALT INSTITUTT FOR ERNÆRINGS- OG	Fôr/medisiner/FoU	BERGEN	45
FISKENETT AS	Utstysleverandører	RADØY	43
STEINSVIK AS AVD KOLBEINSVIK	Utstysleverandører	AUSTEVOLL	42
EWOS AS AVD HOVEDKONTOR	Fôr/medisiner/FoU	BERGEN	39
WARTSILA NORWAY AS AVD SAGVÅG	Utstysleverandører	STORD	34
FISHGUARD AS AVD BERGEN	Utstysleverandører	BERGEN	34
AUSTEVOLL MARINE GROUP AS	Utstysleverandører	AUSTEVOLL	33
HAVFORSKNINGSINSTITUTTET FORSKNINGSSTASJONEN	Fôr/medisiner/FoU	AUSTEVOLL	32
AKVA MARINE SERVICES AS AVD BERGEN	Maritime tjenester	BERGEN	32
INTRAFISH MEDIA AS AVD BERGEN	Tjenester/Forvaltn.	BERGEN	30
AKVATOR AS	Utstysleverandører	STORD	28
EGERSUND NET AS AVD AUSTEVOLL	Utstysleverandører	AUSTEVOLL	27
AANDERAA DATA INSTRUMENTS AS AVD BERGEN	Utstysleverandører	BERGEN	27
FJORDBRUK SERVICE AS	Maritime tjenester	TYSNES	24
HAVFORSKNINGSINSTITUTTET FORSKNINGSSTASJONEN	Fôr/medisiner/FoU	MASFJORDEN	23
FISKERIBLADET FISKAREN AS AVD BERGEN	Tjenester/Forvaltn.	BERGEN	22
MSD ANIMAL HEALTH	Fôr/medisiner/FoU	BERGEN	21
SJØMAT NORGE AVD BERGEN	Tjenester/Forvaltn.	BERGEN	20
HELLESØY VERFT AS	Utstysleverandører	KVINNHHERAD	20
NAPIER AS	Maritime tjenester	BØMLO	20
NOFIMA AS AVD BERGEN	Fôr/medisiner/FoU	BERGEN	19
WÄRTSILÄ SHIP DESIGN NORWAY AS	Utstysleverandører	FITJAR	19
GUNNEBO ANJA INDUSTRIER AS	Utstysleverandører	OSTERØY	19
ØLVE INDUSTRIER AS	Utstysleverandører	KVINNHHERAD	18

Sogn og Fjordane

Merk:

- Kolonnen 'Ansatte sjømat' er ikke totalt antall ansatte ved enheten, men oppgitt eller anslått antall ansatte som faktisk jobber med sjømatrelatert virksomhet.
- Siden vår 'enhet' er den enkelte bedriftsenhet/virksomhet, vil foretak med et betydelig antall ansatte fordelt på et stort antall bedriftsenheter, komme noe ned på listen. Dette gjelder spesielt konsern som Mørenot og Egersund Group.
- Ansatttallene for virksomheter som ikke har svart på surveyen er tatt inn fra NAVs Aa-register. Innføringen av den såkalte 'a-ordningen' i 2015 innebærer at en nå registrerer absolutt alle personer som har hatt en ansettelsesforhold. Dette medfører at for noen virksomheter kan det oppgitte ansatt-tallet være høyere enn antall fulltidsansatte.

Tabell 6: 30 største virksomheter innen leverandørnæringen til sjømatnæringen og biomarin industri, Sogn og Fjordane 2016

VIRKSOMHET	SEGMENT	KOMMUNE	ANSATTE SJØMAT
EWOS AS AVD FLORØ	Fôr/medisiner/FoU	FLORA	105
SELSTAD AS AVD MÅLØY	Utstysleverandører	VÅGSØY	69
HAVYARD SHIP TECHNOLOGY AS AVD LEIRVIK	Utstysleverandører	HYLLESTAD	47
NYE FLORØ MEKANISKE AS (WIS-gruppen)	Tjenester/Forvaltn.	FLORA	45
PROVIDE MARITIME AS	Tjenester/Forvaltn.	FLORA	40
BÅTBYGG AS	Utstysleverandører	VÅGSØY	39
A/S NESSEPLAST AVD BALESTRAND	Utstysleverandører	BALESTRAND	38
ARTIC SHIPPING AS	Maritime tjenester	FØRDE	38
FISKEVEGN AS AVD PRODUKSJON	Utstysleverandører	SELJE	34
STADYARD AS	Utstysleverandører	VÅGSØY	28
PELAGIA MÅLØY SILDOLJEFABRIKK	Biomarin industri	VÅGSØY	25
<u>FRØY VEST AS</u>	Maritime tjenester	VÅGSØY	25
MARITIME MANAGEMENT AS	Maritime tjenester	LEIKANGER	24
FISKERIDIR. MÅLØY	Tjenester/Forvaltn.	VÅGSØY	23
EMV PIPING AS	Tjenester/Forvaltn.	FLORA	23
CREWHANDLING SOGN AS	Tjenester/Forvaltn.	HYLLESTAD	23
HAVYARD PRODUCTION & SERVICE SP Z O.O.	Utstysleverandører	HYLLESTAD	23
SOLUND VERFT AS	Utstysleverandører	SOLUND	21
FJORDPIPE AS	Utstysleverandører	FLORA	18
SÆTREN INSTALLASJON AS	Utstysleverandører	VÅGSØY	18
WIS INSTALLASJON AS	Utstysleverandører	FLORA	16
MULTI MARITIME AS	Utstysleverandører	FØRDE	16
STEINSVIK AS AVD MERCATUS	Utstysleverandører	FLORA	15
BRØDR MYHRE AS	Utstysleverandører	VÅGSØY	14
EWOS HOLDING AS AVD FLORØ	Fôr/medisiner/FoU	FLORA	14
STADPIPE AS AVD STADLANDET	Utstysleverandører	SELJE	13
AFI MARITIME AS	Utstysleverandører	VÅGSØY	12
WESTCON YARD FLORØ AS	Utstysleverandører	FLORA	12
BEST FISHING GEAR AS	Utstysleverandører	SELJE	11
NORMATIC AS	Utstysleverandører	EID	10

Møre og Romsdal

Merk:

- Kolonnen 'Ansatte sjømat' er ikke totalt antall ansatte ved enheten, men oppgitt eller anslått antall ansatte som faktisk jobber med sjømatrelatert virksomhet.
- Siden vår 'enhet' er den enkelte bedriftsenhet/virksomhet, vil foretak med et betydelig antall ansatte fordelt på et stort antall bedriftsenheter, komme noe ned på listen. Dette gjelder spesielt konsern som Mørenot og Egersund Group.
- Ansatttallene for virksomheter som ikke har svart på surveyen er tatt inn fra NAVs Aa-register. Innføringen av den såkalte 'a-ordningen' i 2015 innebærer at en nå registrerer absolutt alle personer som har hatt en ansettelsesforhold. Dette medfører at for noen virksomheter kan det oppgitte ansatt-tallet være høyere enn antall fulltidsansatte.

Tabell 7: 30 største virksomheter innen leverandørnæringen til sjømatnæringen og biomarin industri, Møre og Romsdal 2016

VIRKSOMHET	SEGMENT	KOMMUNE	ANSATTE SJØMAT
SØLVTRANS REDERI AS	Maritime tjenester	ÅLESUND	201
OPTIMARSTETTE AS AVD GISKE	Utstysleverandører	GISKE	171
ROSTEIN AS	Maritime tjenester	SANDØY	140
VARD GROUP AS AVD AUKRA	Utstysleverandører	AUKRA	129
DIN BEMANNINGS PARTNER AS AVD EGGESBØNES	Tjenester/Forvaltn.	HERØY	115
SKRETTING AS AVD AVERØY	Fôr/medisiner/FoU	AVERØY	97
MYKLEBUST VERFT AS	Utstysleverandører	SANDE (M.R.)	73
EPAX NORWAY AS AVD ÅLESUND	Biomarin industri	ÅLESUND	72
BRUNVOLL AS	Utstysleverandører	MOLDE	71
GC RIEBER OILS AS	Biomarin industri	KRISTIANSUND	60
MARITECH SYSTEMS AS AVD MOLDE	Utstysleverandører	MOLDE	50
ABYSS AQUA AS	Maritime tjenester	KRISTIANSUND	50
AAS MEK VERKSTED AS	Utstysleverandører	VESTNES	50
LARSNES MEK VERKSTED AS	Utstysleverandører	SANDE (M.R.)	49
MARINE INGREDIENTS AS	Biomarin industri	HARAM	49
FISKERSTRAND VERFT AS	Utstysleverandører	SULA	48
STRANDA PROLOG AS	Utstysleverandører	AVERØY	46
VAAGLAND BÅTBYGGERI AS AVD PRODUKSJON	Utstysleverandører	HALSA	46
SLETTA VERFT AS	Utstysleverandører	AURE	42
PHARMA MARINE AS	Biomarin industri	HARAM	38
SKIPSTEKNISK AS	Utstysleverandører	ÅLESUND	38
FIRMENICH BJØRGE BIOMARIN AS	Biomarin industri	ÅLESUND	37
KLEVEN VERFT AS	Utstysleverandører	ULSTEIN	32
FSV MANAGEMENT AS	Maritime tjenester	MOLDE	31
BUNKER OIL AS HESSA TANKANLEGG	Utstysleverandører	ÅLESUND	30
BERG LIPIDTECH AS	Biomarin industri	SULA	30
KLEVEN MARITIME CONTRACTING AS AVD SANDE	Utstysleverandører	SANDE (M.R.)	29
FRIONORDICA AS AVD MOLDE	Utstysleverandører	MOLDE	29
VARD GROUP AS AVD HOVEDKONTORET ÅLESUND	Utstysleverandører	ÅLESUND	27
OPTIMARSTETTE AS AVD SKODJE	Utstysleverandører	SKODJE	26

Sør-Rogaland

Merk:

- Kolonnen 'Ansatte sjømat' er ikke totalt antall ansatte ved enheten, men oppgitt eller anslått antall ansatte som faktisk jobber med sjømatrelatert virksomhet.
- Siden vår 'enhet' er den enkelte bedriftsenhet/virksomhet, vil foretak med et betydelig antall ansatte fordelt på et stort antall bedriftsenheter, komme noe ned på listen. Dette gjelder spesielt konsern som Mørenot og Egersund Group.
- Ansattetallene for virksomheter som ikke har svart på surveyen er tatt inn fra NAVs Aa-register. Innføringen av den såkalte 'a-ordningen' i 2015 innebærer at en nå registrerer absolutt alle personer som har hatt en ansettelsesforhold. Dette medfører at for noen virksomheter kan det oppgitte ansatt-tallet være høyere enn antall fulltidsansatte.

Tabell 8: 30 største virksomheter innen leverandørnæringen til sjømatnæringen og biomarin industri, Sør-Rogaland 2016

VIRKSOMHET	SEGMENT	KOMMUNE	ANSATTE SJØMAT
SKRETTING AS AVD STAVANGER	Fôr/medisiner/FoU	STAVANGER	126
AKVA GROUP ASA AVD BRYNE	Utstysleverandører	TIME	70
SKRETTING ARC AVD STAVANGER	Fôr/medisiner/FoU	STAVANGER	62
EWOS INNOVATION AS AVD DIRDAL	Fôr/medisiner/FoU	GJESDAL	62
ADECCO NORGE AS AVD HOSPITALITY HJELMELAND	Tjenester/Forvaltn.	HJELMELAND	49
EGERSUND NET AS AVD EGERSUND	Utstysleverandører	EIGERSUND	45
EGERSUND TRÅL AS PRODUKSJON EGERSUND	Utstysleverandører	EIGERSUND	43
PELAGIA EGERSUND SILDOLJEFABRIKK	Biomarin industri	EIGERSUND	25
TRIO FOOD PROCESSING MACHINERY AS	Utstysleverandører	STAVANGER	22
FISKERIDIR. EGERSUND	Tjenester/Forvaltn.	EIGERSUND	17
RYFYLKE DYKK AS	Maritime tjenester	STRAND	16
MALM ORSTAD AS	Utstysleverandører	KLEPP	16
NOFIMA AS AVD STAVANGER	Fôr/medisiner/FoU	STAVANGER	14
EGERSUND MANAGEMENT AS	Utstysleverandører	EIGERSUND	14
IRIS AVD MEKJARVIK	Fôr/medisiner/FoU	RANDABERG	14
SKRETTING ARC AVD FORSAND	Fôr/medisiner/FoU	FORSAND	13
AKVA MARINE SERVICES AS AVD ROGALAND	Maritime tjenester	HJELMELAND	12
XYLEM WATER SOLUTIONS NORGE AS AVD STAVANGER	Utstysleverandører	SANDNES	11
AM NUTRITION AS	Fôr/medisiner/FoU	STAVANGER	11
K-PLAST AS	Utstysleverandører	HJELMELAND	10
GLOBAL MARITIME AS AVD STAVANGER	Utstysleverandører	STAVANGER	9
JACKON AS AVD STAVANGER	Utstysleverandører	GJESDAL	8
CARL STAHL AS AVD STAVANGER	Utstysleverandører	SOLA	7
GMC MARITIME AS	Utstysleverandører	STAVANGER	6
HYDRATECH AS	Utstysleverandører	SANDNES	6
AQUASCAN AS	Utstysleverandører	STAVANGER	6
BLUE PLANET AS	Tjenester/Forvaltn.	STAVANGER	5
FISKÅ UNDERVANNSSERVICE A/S	Maritime tjenester	STRAND	4
REIME NOFATEK AS	Utstysleverandører	HÅ	4
TESS ROGALAND AS AVD EGERSUND	Utstysleverandører	EIGERSUND	4

Nord-Rogaland/Sunnhordland/ Hardanger

Merk:

- Kolonnen 'Ansatte sjømat' er ikke totalt antall ansatte ved enheten, men oppgitt eller anslått antall ansatte som faktisk jobber med sjømatrelatert virksomhet.
- Siden vår 'enhet' er den enkelte bedriftsenhet/virksomhet, vil foretak med et betydelig antall ansatte fordelt på et stort antall bedriftsenheter, komme noe ned på listen. Dette gjelder spesielt konsern som Mørenot og Egersund Group.
- Ansatttallene for virksomheter som ikke har svart på surveyen er tatt inn fra NAVs Aa-register. Innføringen av den såkalte 'a-ordningen' i 2015 innebærer at en nå registrerer absolutt alle personer som har hatt en ansettelsesforhold. Dette medfører at for noen virksomheter kan det oppgitte ansatt-tallet være høyere enn antall fulltidsansatte.

Tabell 9: 30 største virksomheter innen leverandørnæringen til sjømatnæringen og biomarin industri, Nord-Rogaland/Sunnhordland/Hardanger 2016

VIRKSOMHET	SEGMENT	KOMMUNE	ANSATTE SJØMAT
FMC BIOPOLYMER AS AVD VORMEDAL	Biomarin industri	KARMØY	115
SJØFARTSDIREKTORATET HOVEDKONTORET	Tjenester/Forvaltn.	HAUGESUND	108
BØMLO BRØNNBÅTSERVICE AS	Maritime tjenester	STORD	67
BIOMAR AS AVD KARMØY	Fôr/medisiner/FoU	KARMØY	65
FITJAR MEKANISKE VERKSTED	Utstysleverandører	FITJAR	62
WARTSILA NORWAY AS AVD RUBBESTADNESET	Utstysleverandører	BØMLO	54
WARTSILA NORWAY AS AVD SAGVÅG	Utstysleverandører	STORD	34
SHIPKON AVD SKUDENESHAVN	Utstysleverandører	KARMØY	31
AKVATOR AS	Utstysleverandører	STORD	28
AKVA MARINE SERVICES AS AVD TORVASTAD	Maritime tjenester	KARMØY	27
MØRENOT KARMSUND AS	Utstysleverandører	KARMØY	26
ÅKREHAMN TRÅLBØTERI AS AVD TRÅLBØTERI	Utstysleverandører	KARMØY	26
SEAGARDEN AS	Fôr/medisiner/FoU	KARMØY	26
ÅKREHAMN TRÅLBØTERI AS AVD BUTIKK	Utstysleverandører	KARMØY	25
WESTCON YARDS ØLEN	Utstysleverandører	VINDAFJORD	25
FJORDBRUK SERVICE AS	Maritime tjenester	TYSNES	24
STEINSVIK AS AVD PRODUKSJON FØRRESFJORD	Utstysleverandører	TYSVÆR	23
KARMØY WINCH AS	Utstysleverandører	KARMØY	20
HELLESØY VERFT AS	Utstysleverandører	KVINNHERAD	20
NAPIER AS	Maritime tjenester	BØMLO	20
PELAGIA KARMSUND FISKEMEL	Biomarin industri	KARMØY	19
WÄRTSILÄ SHIP DESIGN NORWAY AS	Utstysleverandører	FITJAR	19
VICO AS	Utstysleverandører	KARMØY	18
ØLVE INDUSTRIER AS	Utstysleverandører	KVINNHERAD	18
HAVYARD MMC AS AVD HAUGESUND	Utstysleverandører	HAUGESUND	12
STAVA SJØ AS	Maritime tjenester	SVEIO	11
STEINSVIK AS AVD INSTRALLASJON FØRRESFJORD	Utstysleverandører	TYSVÆR	10
STORESUND MARINE SERVICE AS	Utstysleverandører	KARMØY	10
BKS INDUSTRI AS	Utstysleverandører	KVINNHERAD	9
AQUA KNOWLEDGE AS	Utstysleverandører	HAUGESUND	9

Bergensregionen inkl. Austevoll

Merk:

- Kolonnen 'Ansatte sjømat' er ikke totalt antall ansatte ved enheten, men oppgitt eller anslått antall ansatte som faktisk jobber med sjømatrelatert virksomhet.
- Siden vår 'enhet' er den enkelte bedriftsenhet/virksomhet, vil foretak med et betydelig antall ansatte fordelt på et stort antall bedriftsenheter, komme noe ned på listen. Dette gjelder spesielt konsern som Mørenot og Egersund Group.
- Ansatttallene for virksomheter som ikke har svart på surveyen er tatt inn fra NAVs Aa-register. Innføringen av den såkalte 'a-ordningen' i 2015 innebærer at en nå registrerer absolutt alle personer som har hatt en ansettelsesforhold. Dette medfører at for noen virksomheter kan det oppgitte ansatt-tallet være høyere enn antall fulltidsansatte.

Tabell 10: 30 største virksomheter innen leverandørnæringen til sjømatnæringen og biomarin industri, Bergensregionen inkl. Austevoll 2016

VIRKSOMHET	SEGMENT	KOMMUNE	ANSATTE SJØMAT
FISKERIDIREKTORATET	Tjenester/Forvaltn.	BERGEN	217
HAVFORSKNINGSINSTITUTTET AVD BERGEN	Fôr/medisiner/FoU	BERGEN	180
HORDAFOR AS	Fôr/medisiner/FoU	AUSTEVOLL	76
NASJONALT INSTITUTT FOR ERNÆRINGS- OG SJØMATFORSKNING	Fôr/medisiner/FoU	BERGEN	45
FISKENETT AS	Utstysleverandører	RADØY	43
STEINSVIK AS AVD KOLBEINSVIK	Utstysleverandører	AUSTEVOLL	42
EWOS AS AVD HOVEDKONTOR	Fôr/medisiner/FoU	BERGEN	39
FISHGUARD AS AVD BERGEN	Utstysleverandører	BERGEN	34
AUSTEVOLL MARINE GROUP AS	Utstysleverandører	AUSTEVOLL	33
HAVFORSKNINGSINSTITUTTET FORSKNINGSSTASJONEN	Fôr/medisiner/FoU	AUSTEVOLL	32
AKVA MARINE SERVICES AS AVD BERGEN	Maritime tjenester	BERGEN	32
INTRAFISH MEDIA AS AVD BERGEN	Tjenester/Forvaltn.	BERGEN	30
EGERSUND NET AS AVD AUSTEVOLL	Utstysleverandører	AUSTEVOLL	27
AANDERAA DATA INSTRUMENTS AS AVD BERGEN	Utstysleverandører	BERGEN	27
HAVFORSKNINGSINSTITUTTET FORSKNINGSSTASJONEN MATRE	Fôr/medisiner/FoU	MASFJORDEN	23
FISKERIBLADET FISKAREN AS AVD BERGEN	Tjenester/Forvaltn.	BERGEN	22
MSD ANIMAL HEALTH	Fôr/medisiner/FoU	BERGEN	21
SJØMAT NORGE AVD BERGEN	Tjenester/Forvaltn.	BERGEN	20
NOFIMA AS AVD BERGEN	Fôr/medisiner/FoU	BERGEN	19
GUNNEBO ANJA INDUSTRIER AS	Utstysleverandører	OSTERØY	19
LIFT UP AS	Utstysleverandører	FUSA	18
SALMOBREED AS	Fôr/medisiner/FoU	BERGEN	18
STIFTELSEN INDUSTRILABORATORIET	Fôr/medisiner/FoU	BERGEN	17
SEADIVE AS	Maritime tjenester	ØYGARDEN	17
BR. BAKKE AS	Maritime tjenester	AUSTEVOLL	16
MØRENOT AUSTEVOLL AS	Utstysleverandører	AUSTEVOLL	15
RADIO HOLLAND NORGE	Utstysleverandører	BERGEN	15
BIOMEGA AS	Biomarin industri	AUSTEVOLL	15
FRYDENBØ INDUSTRI AS AVD SABB MOTOR	Utstysleverandører	BERGEN	15
SEIVÅG SHIPPING AS	Maritime tjenester	AUSTEVOLL	14

Sunnfjord og Indre Sogn

Merk:

- Kolonnen 'Ansatte sjømat' er ikke totalt antall ansatte ved enheten, men oppgitt eller anslått antall ansatte som faktisk jobber med sjømatrelatert virksomhet.
- Siden vår 'enhet' er den enkelte bedriftsenhet/virksomhet, vil foretak med et betydelig antall ansatte fordelt på et stort antall bedriftsenheter, komme noe ned på listen. Dette gjelder spesielt konsern som Mørenot og Egersund Group.
- Ansatttallene for virksomheter som ikke har svart på surveyen er tatt inn fra NAVs Aa-register. Innføringen av den såkalte 'a-ordningen' i 2015 innebærer at en nå registrerer absolutt alle personer som har hatt en ansettelsesforhold. Dette medfører at for noen virksomheter kan det oppgitte ansatt-tallet være høyere enn antall fulltidsansatte.

Tabell 11: 30 største virksomheter innen leverandørnæringen til sjømatnæringen og biomarin industri, Sunnfjord og Indre Sogn 2016

VIRKSOMHET	SEGMENT	KOMMUNE	ANSATTE SJØMAT
EWOS AS AVD FLORØ	Fôr/medisiner/FoU	FLORA	105
HAVYARD SHIP TECHNOLOGY AS AVD LEIRVIK	Utstysleverandører	HYLLESTAD	47
NYE FLORØ MEKANISKE AS (WIS-gruppen)	Tjenester/Forvaltn.	FLORA	45
PROVIDE MARITIME AS	Tjenester/Forvaltn.	FLORA	40
A/S NESSEPLAST AVD BALESTRAND	Utstysleverandører	BALESTRAND	38
ARTIC SHIPPING AS	Maritime tjenester	FØRDE	38
MARITIME MANAGEMENT AS	Maritime tjenester	LEIKANGER	24
EMV PIPING AS	Tjenester/Forvaltn.	FLORA	23
CREWHANDLING SOGN AS	Tjenester/Forvaltn.	HYLLESTAD	23
HAVYARD PRODUCTION & SERVICE SP Z O.O.	Utstysleverandører	HYLLESTAD	23
SOLUND VERFT AS	Utstysleverandører	SOLUND	21
FJORDPIPE AS	Utstysleverandører	FLORA	18
WIS INSTALLASJON AS	Utstysleverandører	FLORA	16
MULTI MARITIME AS	Utstysleverandører	FØRDE	16
STEINSVIK AS AVD MERCATUS	Utstysleverandører	FLORA	15
EWOS HOLDING AS AVD FLORØ	Fôr/medisiner/FoU	FLORA	14
AFI MARITIME AS	Utstysleverandører	VÅGSØY	12
WESTCON YARD FLORØ AS	Utstysleverandører	FLORA	12
ØSTERBØ MASKIN AS	Utstysleverandører	HØYANGER	10
SIGURD SOLBERG AS	Utstysleverandører	FLORA	9
HAVYARD SHIP TECHN. ELEKTROINSTALLASJON	Utstysleverandører	HYLLESTAD	9
KMI KLEIVE MEKANISKE & INDUSTRISERVICE AS	Utstysleverandører	BALESTRAND	5
INC SUPPORT AS	Utstysleverandører	FLORA	5
MARITIME MONTERING AS	Utstysleverandører	GAULAR	4
A TIL Å GRAFISK DESIGN OG MEDIA AS	Utstysleverandører	FLORA	4
HAVLANDET FORSKNINGSLABORATORIUM AS	Fôr/medisiner/FoU	FLORA	4
PROVIDE AQUASERVICE AS	Maritime tjenester	FLORA	4
STARO TECH AS	Utstysleverandører	FLORA	3
SUB AQUA TECH AS	Utstysleverandører	ASKVOLL	2
YATEK AS	Maritime tjenester	HYLLESTAD	2

Nordfjord

Merk:

- Kolonnen 'Ansatte sjømat' er ikke totalt antall ansatte ved enheten, men oppgitt eller anslått antall ansatte som faktisk jobber med sjømatrelatert virksomhet.
- Siden vår 'enhet' er den enkelte bedriftsenhet/virksomhet, vil foretak med et betydelig antall ansatte fordelt på et stort antall bedriftsenheter, komme noe ned på listen. Dette gjelder spesielt konsern som Mørenot og Egersund Group.
- Ansatttallene for virksomheter som ikke har svart på surveyen er tatt inn fra NAVs Aa-register. Innføringen av den såkalte 'a-ordningen' i 2015 innebærer at en nå registrerer absolutt alle personer som har hatt en ansettelsesforhold. Dette medfører at for noen virksomheter kan det oppgitte ansatt-tallet være høyere enn antall fulltidsansatte.

Tabell 12: 30 største virksomheter innen leverandørnæringen til sjømatnæringen og biomarin industri, Nordfjord 2016

VIRKSOMHET	SEGMENT	KOMMUNE	ANSATTE SJØMAT
SELSTAD AS AVD MÅLØY	Utstysleverandører	VÅGSØY	69
BÅTBYGG AS	Utstysleverandører	VÅGSØY	39
FISKEVEGN AS AVD PRODUKSJON	Utstysleverandører	SELJE	34
STADYARD AS	Utstysleverandører	VÅGSØY	28
PELAGIA MÅLØY SILDOLJEFABRIKK	Biomarin industri	VÅGSØY	25
FRØY VEST AS	Maritime tjenester	VÅGSØY	25
FISKERIDIR. MÅLØY	Tjenester/Forvaltn.	VÅGSØY	23
SÆTREN INSTALLASJON AS	Utstysleverandører	VÅGSØY	18
BRØDR MYHRE AS	Utstysleverandører	VÅGSØY	14
STADPIPE AS AVD STADLANDET	Utstysleverandører	SELJE	13
BEST FISHING GEAR AS	Utstysleverandører	SELJE	11
NORMATIC AS	Utstysleverandører	EID	10
ASVO MÅLØY AS	Utstysleverandører	VÅGSØY	8
VERLO AS AVD SKIPSHANDEL	Utstysleverandører	VÅGSØY	8
HAVTRYGD GJENSIDIG FORSIKRING MÅLØY	Tjenester/Forvaltn.	VÅGSØY	7
SKIPSKOMPETANSE AS	Utstysleverandører	VÅGSØY	7
ULVESUND ELEKTRO AS	Utstysleverandører	VÅGSØY	7
NORDWEST 3D AS	Utstysleverandører	VÅGSØY	5
SEACON AS	Utstysleverandører	VÅGSØY	5
MAT MILJØLABORATORIET AS	Før/medisiner/FoU	VÅGSØY	5
MÅLØY VERFT AS	Utstysleverandører	VÅGSØY	5
JOHANSEN SLIP & MEK AS	Utstysleverandører	VÅGSØY	3
STRUKTURPLAST AS	Utstysleverandører	GLOPPEN	2
BRUNSVIKS FISKEREDSKAP AS	Utstysleverandører	VÅGSØY	2
FISKARLAGETS SERVICEKONTOR AS AVD SOGN OG FJORDANE	Tjenester/Forvaltn.	VÅGSØY	2
OPPLÆRINGSKONTORET FOR FISKERI- OG HAVBRUKSFAG I SOGN	Tjenester/Forvaltn.	VÅGSØY	2
MOLDØEN SUPPLY AS	Utstysleverandører	VÅGSØY	2
<u>KVERNEVIK ENGINEERING AS</u>	Utstysleverandører	GLOPPEN	2
WESTMEK AS	Utstysleverandører	SELJE	1
VERLO AS AVD VERKSTED	Utstysleverandører	VÅGSØY	1

Sunnmøre

Tabell 13: 30 største virksomheter innen leverandørnæringen til sjømatnæringen og biomarin industri, Sunnmøre 2016

Merk:

- Kolonnen 'Ansatte sjømat' er ikke totalt antall ansatte ved enheten, men oppgitt eller anslått antall ansatte som faktisk jobber med sjømatrelatert virksomhet.
- Siden vår 'enhet' er den enkelte bedriftsenhet/virksomhet, vil foretak med et betydelig antall ansatte fordelt på et stort antall bedriftsenheter, komme noe ned på listen. Dette gjelder spesielt konsern som Mørenot og Egersund Group.
- Ansatttallene for virksomheter som ikke har svart på surveyen er tatt inn fra NAVs Aa-register. Innføringen av den såkalte 'a-ordningen' i 2015 innebærer at en nå registrerer absolutt alle personer som har hatt en ansettelsesforhold. Dette medfører at for noen virksomheter kan det oppgitte ansatt-tallet være høyere enn antall fulltidsansatte.

VIRKSOMHET	SEGMENT	KOMMUNE	ANSATTE SJØMAT
SØLVTRANS REDERI AS	Maritime tjenester	ÅLESUND	201
OPTIMARSTETTE AS AVD GISKE	Utstysleverandører	GISKE	171
DIN BEMANNINGS PARTNER AS AVD EGGESBØNES	Tjenester/Forvaltn.	HERØY	115
MYKLEBUST VERFT AS	Utstysleverandører	SANDE (M.R.)	73
EPAX NORWAY AS AVD ÅLESUND	Biomarin industri	ÅLESUND	72
LARSNES MEK VERKSTED AS	Utstysleverandører	SANDE (M.R.)	49
MARINE INGREDIENTS AS	Biomarin industri	HARAM	49
FISKERSTRAND VERFT AS	Utstysleverandører	SULA	48
PHARMA MARINE AS	Biomarin industri	HARAM	38
SKIPSTEKNISK AS	Utstysleverandører	ÅLESUND	38
FIRMENICH BJØRGE BIOMARIN AS	Biomarin industri	ÅLESUND	37
KLEVEN VERFT AS	Utstysleverandører	ULSTEIN	32
BUNKER OIL AS HESSA TANKANLEGG	Utstysleverandører	ÅLESUND	30
BERG LIPIDTECH AS	Biomarin industri	SULA	30
KLEVEN MARITIME CONTRACTING AS AVD SANDE	Utstysleverandører	SANDE (M.R.)	29
VARD GROUP AS AVD HOVEDKONTORET ÅLESUND	Utstysleverandører	ÅLESUND	27
OPTIMARSTETTE AS AVD SKODJE	Utstysleverandører	SKODJE	26
MARINEQUIP AS	Utstysleverandører	SULA	26
NOGVA MOTORFABRIKK AS	Utstysleverandører	HARAM	26
FISKERI DIR: REGIONKONTORET ÅLESUND	Tjenester/Forvaltn.	ÅLESUND	25
HAVYARD MMC AS AVD VALDERØYA	Utstysleverandører	GISKE	25
PATOGEN ANALYSE AS	Fôr/medisiner/FoU	ÅLESUND	25
KLEVEN MARITIME CONTRACTING AS AVD ULSTEINVIK	Utstysleverandører	ULSTEIN	24
MØRENOT AS PRODUKSJON SØVIK	Utstysleverandører	HARAM	24
VEDDE AS	Biomarin industri	SULA	24
INMARSAT SOLUTIONS AS	Utstysleverandører	ÅLESUND	24
KYSTVERKET AVD HOVEDKONTOR ÅLESUND	Tjenester/Forvaltn.	ÅLESUND	23
SEASIDE AS	Utstysleverandører	STRANDA	23
PROSESS INDUSTRI LTD AS	Utstysleverandører	ÅLESUND	23
BRØDR SUNDE AS AVD POLYMER	Utstysleverandører	ÅLESUND	22

Romsdal og Nordmøre

Tabell 14: 30 største virksomheter innen leverandørnæringen til sjømatnæringen og biomarin industri, Romsdal og Nordmøre 2016

Merk:

- Kolonnen 'Ansatte sjømat' er ikke totalt antall ansatte ved enheten, men oppgitt eller anslått antall ansatte som faktisk jobber med sjømatrelatert virksomhet.
- Siden vår 'enhet' er den enkelte bedriftsenhet/virksomhet, vil foretak med et betydelig antall ansatte fordelt på et stort antall bedriftsenheter, komme noe ned på listen. Dette gjelder spesielt konsern som Mørenot og Egersund Group.
- Ansattetallene for virksomheter som ikke har svart på surveyen er tatt inn fra NAVs Aa-register. Innføringen av den såkalte 'a-ordningen' i 2015 innebærer at en nå registrerer absolutt alle personer som har hatt en ansettelsesforhold. Dette medfører at for noen virksomheter kan det oppgitte ansatt-tallet være høyere enn antall fulltidsansatte.

VIRKSOMHET	SEGMENT	KOMMUNE	ANSATTE SJØMAT
ROSTEIN AS	Maritime tjenester	SANDØY	140
VARD GROUP AS AVD AUKRA	Utstysleverandører	AUKRA	129
SKRETTING AS AVD AVERØY	Fôr/medisiner/FoU	AVERØY	97
BRUNVOLL AS	Utstysleverandører	MOLDE	71
GC RIEBER OILS AS	Biomarin industri	KRISTIANSUND	60
MARITECH SYSTEMS AS AVD MOLDE	Utstysleverandører	MOLDE	50
ABYSS AQUA AS	Maritime tjenester	KRISTIANSUND	50
AAS MEK VERKSTED AS	Utstysleverandører	VESTNES	50
STRANDA PROLOG AS	Utstysleverandører	AVERØY	46
VAAGLAND BÅTBYGGERI AS AVD PRODUKSJON	Utstysleverandører	HALSA	46
SLETTA VERFT AS	Utstysleverandører	AURE	42
FSV MANAGEMENT AS	Maritime tjenester	MOLDE	31
FRIONORDICA AS AVD MOLDE	Utstysleverandører	MOLDE	29
GC RIEBER OMEGA-3 CONCENTRATES AS	Biomarin industri	KRISTIANSUND	25
MB HYDRAULIKK AS	Utstysleverandører	AURE	25
NOFIMA AS AVD SUNNDALSØRA	Fôr/medisiner/FoU	SUNNDAL	22
MØRENOT VEVANG AS	Utstysleverandører	EIDE	21
JEMAR NORPOWER AS	Utstysleverandører	KRISTIANSUND	20
FINNØY GEAR & PROPELLER AS	Utstysleverandører	SANDØY	20
HOFSETH BIOCARE ASA AVD MIDSUND	Biomarin industri	MIDSUND	20
MARITECH SYSTEMS AS AVD AVERØY	Utstysleverandører	AVERØY	18
HELSETH AS	Utstysleverandører	MOLDE	17
PROMEK AS AVD SMØLA	Utstysleverandører	SMØLA	17
MACGREGOR NORWAY AS AVD TRIPLEX	Utstysleverandører	AVERØY	16
ALGEA AS AVD VIKAN FABRIKK	Biomarin industri	KRISTIANSUND	15
STORVIK AQUA AS	Utstysleverandører	SUNNDAL	15
KONTALI ANALYSE AS	Tjenester/Forvaltn.	KRISTIANSUND	14
GRIPFISK SERVICE AS	Maritime tjenester	KRISTIANSUND	14
LANGSET MARITIME AS MARITIME CREW	Maritime tjenester	AUKRA	14
VAAGLAND MEK VERKSTED AS	Utstysleverandører	HALSA	13

Vedlegg 3: Tabeller

TABELL 1: 30 STØRSTE VIRKSOMHETER INNEN LEVERANDØRNÆRINGEN TIL SJØMATNÆRINGEN, VESTLANDET 2016. KILDE: SURVEY SJØMATPOPULASJON	20
TABELL 2: VIRKSOMHETER INNEN BIOMARIN INDUSTRI, VESTLANDET 2016. KILDE: SURVEY SJØMATPOPULASJON	21
TABELL 3: EKSEMPEL PÅ OVERSIKT OVER STØRSTE VIRKSOMHETER PER..... KILDE: SURVEY	37
TABELL 4: 30 STØRSTE VIRKSOMHETER INNEN LEVERANDØRNÆRINGEN TIL SJØMATNÆRINGEN OG BIOMARIN INDUSTRI, ROGALAND 2016	38
TABELL 5: 30 STØRSTE VIRKSOMHETER INNEN LEVERANDØRNÆRINGEN TIL SJØMATNÆRINGEN OG BIOMARIN INDUSTRI, HORDALAND 2016.....	39
TABELL 6: 30 STØRSTE VIRKSOMHETER INNEN LEVERANDØRNÆRINGEN TIL SJØMATNÆRINGEN OG BIOMARIN INDUSTRI, SOGN OG FJORDANE 2016	40
TABELL 7: 30 STØRSTE VIRKSOMHETER INNEN LEVERANDØRNÆRINGEN TIL SJØMATNÆRINGEN OG BIOMARIN INDUSTRI, MØRE OG ROMSDAL 2016	41
TABELL 8: 30 STØRSTE VIRKSOMHETER INNEN LEVERANDØRNÆRINGEN TIL SJØMATNÆRINGEN OG BIOMARIN INDUSTRI, SØR-ROGALAND 2016	42
TABELL 9: 30 STØRSTE VIRKSOMHETER INNEN LEVERANDØRNÆRINGEN TIL SJØMATNÆRINGEN OG BIOMARIN INDUSTRI, NORD-ROGALAND/SUNNHORDLAND/HARDANGER 2016	43
TABELL 10: 30 STØRSTE VIRKSOMHETER INNEN LEVERANDØRNÆRINGEN TIL SJØMATNÆRINGEN OG BIOMARIN INDUSTRI, BERGENSREGIONEN INKL. AUSTEVOLL 2016	44
TABELL 11: 30 STØRSTE VIRKSOMHETER INNEN LEVERANDØRNÆRINGEN TIL SJØMATNÆRINGEN OG BIOMARIN INDUSTRI, SUNNFJORD OG INDRE SOGN 2016	45
TABELL 12: 30 STØRSTE VIRKSOMHETER INNEN LEVERANDØRNÆRINGEN TIL SJØMATNÆRINGEN OG BIOMARIN INDUSTRI, NORDFJORD 2016	46
TABELL 13: 30 STØRSTE VIRKSOMHETER INNEN LEVERANDØRNÆRINGEN TIL SJØMATNÆRINGEN OG BIOMARIN INDUSTRI, SUNNMØRE 2016	47
TABELL 14: 30 STØRSTE VIRKSOMHETER INNEN LEVERANDØRNÆRINGEN TIL SJØMATNÆRINGEN OG BIOMARIN INDUSTRI, ROMSDAL OG NORDMØRE 2016	48

Vedlegg 4: Figurer

FIGUR 1: NORSK EKSPORT AV FISK MÅLT I VERDI (MRD.) OG SOM ANDEL AV FASTLANDSEKSPORTEN. KILDER: IRIS OG SSB	5	FIGUR 7: HENRIKSEN ET AL. (SINTEF 2014B): «KARTLEGGING AV BEHOV FOR KOMPETANSE OG ARBEIDSKRAFT I SJØMATNÆRINGEN» S. 67-9		FIGUR 16: ANSATTE HOS LEVERANDØRER TIL SJØMATNÆRINGEN OG BIOMARIN INDUSTRI SOM ANDEL AV SYSSELSETTING PRIVAT SEKTOR OG OFFENTLIGE FORETAK, VESTLANDET 2016. KILDER: IRIS OG SSB	16
FIGUR 2: ÅRSVERK OG VERDISKAPING FRA NORSK SJØMATNÆRING. KILDE: SINTEF (2016). RICHARDSSEN OG BULL-BERG (2016): NASJONAL BETYDNING AV SJØMATNÆRINGEN – EN VERDISKAPINGSANALYSE MED DATA FRA 2014»	5	FIGUR 8: ANSATTE I DIREKTE SJØMATRELATERT VIRKSOMHET, VESTLANDET 2016. KILDE: IRIS	10	FIGUR 17: EKSEMPEL PÅ VESTLANDSBASERTE UTSTYRSLEVERANDØRER ENGASJERT I FRØYASELSKAPET SALMARS PILOTPROSJEKT FOR HAVBASERT FISKEOPPDRETT	17
FIGUR 3: VERDENS PRODUKSJONEN AV FISK FORDELT PÅ OPPDRETT OG VILLFANGST; VERDENSPRODUKSJON AV OKSEKJØTT VS. OPPDRETTSFISK KILDE: ECONOMIST JUNE 11 TH 2016	6	FIGUR 9: NÆRINGSINDELING BRUKT I RAPPORTEN. KILDE: IRIS	11	FIGUR 18: ANSATTE HOS LEVERANDØRER TIL SJØMATNÆRINGEN OG BIOMARIN INDUSTRI TOTALT OG SOM ANDEL AV SYSSELSETTING I PRIVAT SEKTOR OG OFFENTLIGE FORETAK, VESTLANDET 2016. KILDE: SURVEY	18
FIGUR 4: VERDIKJEDEN TIL SJØMATRELATERT VIRKSOMHET DELT INN I PRIMÆRVIRKSOMHET, SPESIALISERTE LEVERANDØRER OG LEVERANDØRER AV GENERISKE VARER/TJENESTER. KILDE: IRIS	7	FIGUR 10: ANTALL ENHETER SOM HAR SVART OG SVARENHETENES ANDEL AV SAMLET SYSSELSETTING INNEN DELER AV VERDIKJEDEN OG SAMLET. KILDE: SURVEY	12	FIGUR 19: 30 KOMMUNER HVOR LEVERANDØRNÆRINGEN TIL SJØMAT OG BIOMARIN INDUSTRI UTGJØR HØYEST ANDEL AV SYSSELSETTING I PRIVAT SEKTOR OG OFFENTLIGE FORETAK, 2016. KILDER: SSB OG IRIS SJØMATPOPULASJON	19
FIGUR 5: NORSK EKSPORT AV FISK MÅLT I VERDI (MRD.) FORDELT PÅ PRODUKSJONSFYLKE. KILDER: IRIS OG SSB	8	FIGUR 11: INDELING I KOMPETANSETYPER BRUKT I RAPPORTEN. KILDE: IRIS	13	FIGUR 20: KOMPETANSENIVÅ LEVERANDØRER TIL SJØMATNÆRINGEN OG BIOMARIN INDUSTRI, VESTLANDET 2016. KILDE: SURVEY	22
FIGUR 6: SYSSELSETTINGSVIRKNINGER NORSK SJØMATNÆRING FORDELT PÅ REGION. KILDE: SINTEF (2014A): OLAFSEN, T., HENRIKSEN, K. OG ASPAAS, S. «REGIONAL VERDISKAPING I NORSK SJØMATNÆRING 2012»	8	FIGUR 12 : RAPPORTENS INDELING I 7 DELREGIONER	14	FIGUR 21: KOMPETANSETYPER LEVERANDØRER TIL SJØMATNÆRINGEN OG BIOMARIN INDUSTRI, VESTLANDET 2016. KILDE: SURVEY	22
		FIGUR 13: ANTALL ENHETER SOM HAR SVART OG SVARENHETENES ANDEL AV SAMLET SYSSELSETTING PER FYLKE OG TOTALT. KILDE: SURVEY	15	FIGUR 22: KOMPETANSENIVÅ LEVERANDØRER TIL SJØMATNÆRINGEN OG BIOMARIN INDUSTRI, FYLKESVIS 2016. KILDE: SURVEY	23
		FIGUR 14: ANTALL ENHETER SOM HAR SVART OG SVARENHETENES ANDEL AV SAMLET SYSSELSETTING PER REGION OG TOTALT. KILDE: SURVEY	15		
		FIGUR 15: ANSATTE HOS LEVERANDØRER TIL SJØMATNÆRINGEN OG BIOMARIN INDUSTRI, VESTLANDET 2016. KILDE: SURVEY	16		
		FIGUR 16: ANSATTE HOS LEVERANDØRER TIL SJØMATNÆRINGEN OG BIOMARIN INDUSTRI SOM ANDEL AV SYSSELSETTING PRIVAT SEKTOR OG OFFENTLIGE FORETAK, VESTLANDET 2016. KILDER: IRIS OG SSB	16		
		FIGUR 17: EKSEMPEL PÅ VESTLANDSBASERTE UTSTYRSLEVERANDØRER ENGASJERT I FRØYASELSKAPET SALMARS PILOTPROSJEKT FOR HAVBASERT FISKEOPPDRETT	17		
		FIGUR 18: ANSATTE HOS LEVERANDØRER TIL SJØMATNÆRINGEN OG BIOMARIN INDUSTRI TOTALT OG SOM ANDEL AV SYSSELSETTING I PRIVAT SEKTOR OG OFFENTLIGE FORETAK, VESTLANDET 2016. KILDE: SURVEY	18		
		FIGUR 19: 30 KOMMUNER HVOR LEVERANDØRNÆRINGEN TIL SJØMAT OG BIOMARIN INDUSTRI UTGJØR HØYEST ANDEL AV SYSSELSETTING I PRIVAT SEKTOR OG OFFENTLIGE FORETAK, 2016. KILDER: SSB OG IRIS SJØMATPOPULASJON	19		
		FIGUR 20: KOMPETANSENIVÅ LEVERANDØRER TIL SJØMATNÆRINGEN OG BIOMARIN INDUSTRI, VESTLANDET 2016. KILDE: SURVEY	22		
		FIGUR 21: KOMPETANSETYPER LEVERANDØRER TIL SJØMATNÆRINGEN OG BIOMARIN INDUSTRI, VESTLANDET 2016. KILDE: SURVEY	22		
		FIGUR 22: KOMPETANSENIVÅ LEVERANDØRER TIL SJØMATNÆRINGEN OG BIOMARIN INDUSTRI, FYLKESVIS 2016. KILDE: SURVEY	23		

FIGUR 23: KOMPETANSETYPER LEVERANDØRER TIL SJØMATNÆRINGEN OG BIOMARIN INDUSTRI, FYLKESVIS 2016. KILDE: SURVEY	23	FIGUR 31: ANDEL BEDRIFTER SOM SKAL/SKAL KANSKJE REKRUTTERE ANSATTE MOT 2020 FORDELT PÅ KOMPETANSETYPE/SEGMENT. KILDE: SURVEY	27	DATATJENESTE/DATABASE FOR HØYERE UTDANNING OG IRIS	30
FIGUR 24: GJENNOMSNIITTLIG FORVENTET VEKST I ANTALL SJØMATRELATERTE ANSATTE 2016-2020 FORDELT PÅ SEGMENT, VESTLANDET. KILDE: SURVEY	24	FIGUR 32: ANSLAG PÅ FORVENTET VEKST I ANTALL ANSATTE PÅ VESTLANDET MOT 2020 FORDELT PÅ KOMPETANSETYPE OG SEGMENT. KILDE: SURVEY	27	FIGUR 39: VURDERING AV REGIONAL TILGANG PÅ MARITIM/TEKNISK/PROSESS-KOMPETANSE, FYLKESVIS. KILDE: SURVEY	31
FIGUR 25: ANSLAG PÅ FORVENTET VEKST I ANTALL SJØMATRELATERTE ANSATTE 2016-2020 FORDELT PÅ SEGMENT, VESTLANDET. KILDE: SURVEY OG IRIS SJØMATPOPULASJON	24	FIGUR 33: VURDERING AV REGIONAL TILGANG PÅ RELEVANTE ANSATTE MED ULIKE KOMPETANSENIVÅ (EKSL. IKKE RELEVANT). KILDE: SURVEY	28	FIGUR 40: VURDERING AV REGIONAL TILGANG PÅ MERKANTIL KOMPETANSE, FYLKESVIS. KILDE: SURVEY	31
FIGUR 26: MARITIME.NO 010916	25	FIGUR 34: VURDERING AV REGIONAL TILGANG PÅ RELEVANTE ANSATTE MED ULIKE KOMPETANSETYPER. KILDE: SURVEY	28	FIGUR 41: VURDERING AV REGIONAL TILGANG PÅ ANSATTE MED HØYERE UTDANNELSE FORDELT PÅ REGION. KILDE: SURVEY	32
FIGUR 27: GJENNOMSNIITTLIG FORVENTET VEKST I ANTALL SJØMATRELATERTE ANSATTE 2016-2020 FORDELT PÅ FYLKE, VESTLANDET. KILDE: SURVEY	25	FIGUR 35: VURDERING AV REGIONAL TILGANG PÅ ANSATTE MED HØYERE UTDANNELSE, FYLKESVIS. KILDE: SURVEY	29	FIGUR 42: VURDERING AV REGIONAL TILGANG PÅ ANSATTE MED FAGUTDANNELSE FORDELT PÅ REGION. KILDE: SURVEY	32
FIGUR 28: ANSLAG PÅ FORVENTET VEKST I ANTALL SJØMATRELATERTE ANSATTE 2016-2020 FORDELT PÅ FYLKE, VESTLANDET. KILDE: SURVEY SURVEY OG IRIS SJØMATPOPULASJON	25	FIGUR 36: VURDERING AV REGIONAL TILGANG PÅ ANSATTE MED FAGUTDANNELSE, FYLKESVIS. KILDE: SURVEY	29	FIGUR 43: LOKALISERING AV VIKTIGSTE UTDANNINGSSTED PER KOMPETANSENIVÅ. KILDE: SURVEY	33
FIGUR 29: ANDEL BEDRIFTER SOM SKAL/SKAL KANSKJE REKRUTTERE ANSATTE MOT 2020 FORDELT PÅ KOMPETANSENIVÅ/SEGMENT. KILDE: SURVEY	26	FIGUR 37: VURDERING AV REGIONAL TILGANG PÅ MARIN/BIO/KJEMI-KOMPETANSE, FYLKESVIS. KILDE: SURVEY	30	FIGUR 44: LOKALISERING AV VIKTIGSTE UTDANNINGSSTED PER KOMPETANSETYPE. KILDE: SURVEY	33
FIGUR 30: ANSLAG PÅ FORVENTET VEKST I ANTALL ANSATTE PÅ VESTLANDET MOT 2020 FORDELT PÅ KOMPETANSENIVÅ OG SEGMENT. KILDE: SURVEY	26	FIGUR 38: OPPTATTE STUDENTER TIL STUDIER INNEN BIOLOGI, BIOTEKNOLOGI, BOKJEMI, HAVBRUK OG/ELLER NÆRINGSMIDDELFAG 2014. KILDE: NORGES SAMFUNNSVITENSKAPELIGE		FIGUR 45: LOKALISERING AV VIKTIGSTE UTDANNINGSSTED FOR PERSONELL MED HØYERE UTDANNELSE, FYLKESVIS. KILDE: SURVEY	34
				FIGUR 46: LOKALISERING AV VIKTIGSTE UTDANNINGSSTED FOR FAGLÆRT PERSONELL, FYLKESVIS. KILDE: SURVEY	34

Vedlegg 5: Survey

Informasjon om bedrift/avdeling/enhet

Antall fast ansatte ved enhet _____

Andel av aktivitet rettet mot sjømatnæringen (%) _____

Forventninger om 2020

Forventet antall fast ansatte ved enhet i 2020 _____

Forventet andel av aktivitet rettet mot sjømatnæringen (%) _____

Prosentvis fordeling av ansatte på fag (rettet mot sjømatnæringen):
svar i %

Marint (Biologi, kjemi, fiskerifag osv.) _____

Maritim/Teknisk/Prosess/IT _____

Merkantilt (jus., adm., salg, konsulent, HR osv.) _____

Hvilke fagtyper vil dere trolig rekruttere framover mot 2020 (rettet mot sjømatnæringen)? (Sett kryss)

	Skal ikke rekruttere	Skal rekruttere	Ikke relevant
Marint (Biologi, kjemi, fiskerifag osv.)	☐	☐	☐
Maritim/Teknisk/Prosess/IT	☐	☐	☐
Merkantilt (jus., adm., salg, konsulent, HR osv.)	☐	☐	☐

Prosentvis fordeling av ansatte på utdanningsnivå (rettet mot sjømatnæringen):
svar i %

Høyere utdanning _____

Faglært _____

Ufaglært _____

Hvilke utdanningsnivå vil dere trolig rekruttere framover mot 2020 (rettet mot sjømatnæringen)? (Sett kryss)

	Skal ikke rekruttere	Skal kanskje rekruttere	Ikke relevant
Høyere utdanning	☐	☐	☐
Faglært	☐	☐	☐
Ufaglært	☐	☐	☐

Hvilke utdanningsteder er viktigst for rekruttering av følgende fagtyper?

	Utdanningssted i egen region	Utdanningssted i landet ellers	Utdanningssted i utlandet	Ikke relevant
Marint (Biologi, kjemi, fiskerifag osv.)	☐	☐	☐	☐
Maritim/Teknisk/Prosess/IT	☐	☐	☐	☐
Merkantilt (jus., adm., salg, konsulent, HR osv.)	☐	☐	☐	☐

Hvilke utdanningsteder er viktigst for rekruttering av ansatte med følgende utdanningsnivå?

	Utdanningssted i egen region	Utdanningssted i landet ellers	Utdanningssted i utlandet	Ikke relevant
Høyere utdanning	☐	☐	☐	☐
Faglært	☐	☐	☐	☐
Ufaglært	☐	☐	☐	☐

Hvordan vurderer dere regional tilgang på relevant arbeidskraft for følgende fagtyper?

	God tilgang	Noe problematisk tilgang	Vanskelig tilgang	Ikke relevant
Marint (Biologi, kjemi, fiskerifag osv.)	☐	☐	☐	☐
Maritim/Teknisk/Prosess/IT	☐	☐	☐	☐
Merkantilt (jus., adm., salg, konsulent, HR osv.)	☐	☐	☐	☐

Hvordan vurderer dere regional tilgang på relevant arbeidskraft for ansatte med følgende utdanningsnivå?

	God tilgang	Noe problematisk tilgang	Vanskelig tilgang	Ikke relevant
Høyere utdanning	☐	☐	☐	☐
Faglært	☐	☐	☐	☐
Ufaglært	☐	☐	☐	☐

